

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

**Luvattoman hyödyntämisen hintalappu –
oikeudettomasti käytetty, hankittu tai ilmaistu liikesalaisuus ja
aiheutuneen vahingon osoittaminen**

Lapin yliopisto
Oikeustieteiden tiedekunta
Kauppa-oikeus
Pro gradu -tutkielma
Janika Rätty
Syksy 2021

Lapin yliopisto, oikeustieteiden tiedekunta

Työn nimi: Luvattoman hyödyntämisen hintalappu – oikeudettomasti käytetty, hankittu tai ilmaistu liikesalaisuus ja aiheutuneen vahingon osoittaminen

Tekijä: Janika Rätty

Opetuskokonaisuus ja oppiaine: Kauppa-oikeus

Työn laji: Pro gradu -tutkielma

Sivumäärä: X + 79

Vuosi: 2021

Tiivistelmä:

Liikesalaisuuksilla on jo kauan ollut erityinen asema yritysten liiketoiminnassa, joka tyypillisesti perustuu tiedon hallintaan, analysointiin ja jalostamiseen. Tuosta yritysten käsittelemästä tiedosta merkittävä osa on yrityksen liiketoimintaan liittyvää luottamuksellista tietoa. Ennen vuotta 2018 Suomessa ei siitä huolimatta ollut erikseen säädetty liikesalaisuuksista tai niiden suojasta. Liikesalaisuuksia koskevaa yleistä sääntelyä oli vain hajanaisesti eri laeissa, ja liikesalaisuuksiin liittyvä terminologia oli varsin epäyhtenäistä. Vasta liikesalaisuusdirektiivin myötä Suomessa säädettiin liikesalaisuuksia koskeva erillislaki. Ennen erillislakia liikesalaisuudet huomioitiin yritysmaailmassa lähinnä salassapito- ja kilpailukieltosopimuksin.

Uuden liikesalaisuuslain myötä liikesalaisuus määriteltiin ensimmäistä kertaa. Liikesalaisuuksien kentällä jo pelkästään terminologian epäyhtenäisyys on ollut omiaan aiheuttamaan tulkintaristiriitoja ja heikentämään yleistä oikeusvarmuutta. Tutkielmassa havaittiin, että uuden kansallisen ja jopa kansainvälisen terminologisen yhtenäistymisen myötä yritysten asema on tässä suhteessa parantunut merkittävästi.

Määritelmän lisäksi uusi laki pitää sisällään säännökset koskien liikesalaisuuksien siviilioikeudellista suojaa, keskeisimpänä liikesalaisuuksien loukkaukset sekä niihin kohdistuvat oikeussuojakeinot ja seuraamukset. Yritysten näkökulmasta keskeisin ongelma on liikesalaisuusloukkauksen johdosta aiheutuneen vahingon osoittaminen ja korvausmäärän määrittäminen. Elinkeinotoiminnassa aiheutuneet vahingot ovat tyypillisesti puhtaita varallisuusvahinkoja, jolloin vahinko tarkoittaa käytännössä taloudellisen aseman heikentymistä tapahtuneen vahinkoteon vuoksi. Tällaisesta esimerkkejä ovat muun muassa menetetty liikevoitto, mainehaitta ja markkina-aseman heikentyminen. Näiden vahinkojen konkreettinen osoittaminen ja vahingolle asetettavan hintalapun arvostaminen on miltei mahdotonta. Erilaisia apukeinoja tähän ongelmaan on kuitenkin löydettävissä lainsäädännön, lain esitöiden, oikeuskäytännön ja kirjallisuuden sekä muiden maiden oikeusjärjestelmien avulla. Tutkielmassa havaittiin, että tällaisia apukeinoja ovat esimerkiksi loukkaajan saaman hyödyn huomioiminen vahingon määrän arvioinnissa sekä kirjanpitoaineiston hyödyntäminen aiheutunutta vahinkoa osoittaessa.

Avainsanat: Liikesalaisuus, liikesalaisuusloukkaus, liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen, vahingonkorvaus, aiheutuneen vahingon osoittaminen, korvausmäärän laskeminen

SISÄLLYS

LÄHDELUETTELO	V
1 JOHDANTO	1
1.1 Johdatus aiheeseen	1
1.2 Tutkimuskysymys ja aiheen rajaaminen	3
1.3 Tutkielman metodi	3
1.4 Oikeuslähteet.....	6
2 LIIKESALAISUUKSIEN NORMIYMPÄRISTÖ	8
2.1 Liikesalaisuuksien suoja ennen liikesalaisuuslakia.....	8
2.2 Liikesalaisuusdirektiivi	10
2.3 Liikesalaisuuslaki	13
3 LIIKESALAISUUDEN MÄÄRITELMÄ	15
3.1 Liikesalaisuuden määritelmän taustalla	15
3.2 Liikesalaisuuden määritelmä liikesalaisuuslaissa	16
3.2.1 Tiedon salaisuus.....	17
3.2.2 Tiedon taloudellinen arvo	19
3.2.3 Tiedon tosiasiallinen salassapito.....	20
3.2.4 Kolmijaon merkitys	22
3.3 Esimerkkejä liikesalaisuuksista.....	22
3.3.1 Liikesalaisuudet käytännössä.....	22
3.3.2 Liikesalaisuus hallituksen esityksessä	23
3.3.3 Esimerkkejä oikeuskäytännöstä.....	23
3.3.4 Know how.....	29
3.3.5 Esimerkkejä oikeuskirjallisuudesta	29
3.4 Liikesalaisuuden haltija.....	31
4 LIIKESALAISUUDEN SUOJA.....	33
4.1 Siviilioikeudellisesta suojasta	33
4.2 Liikesalaisuusloukkaukset.....	33
4.2.1 Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen.....	33
4.2.2 Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen	35
4.2.3 Poikkeukset salassapitosäännöksiin	38
4.2.4 Teknisen ohjeen oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen	40
4.3 Oikeussuojakeinot ja seuraamukset	41
4.3.1 Kielto ja korjaavat toimenpiteet.....	41
4.3.2 Väliaikainen kielto.....	43

4.3.3 Käyttökorvaus.....	44
4.3.4 Hyvitys ja vahingonkorvaus	45
4.3.5 Tuomion julkistaminen.....	49
4.4 Rikosoikeudellinen vastuu	49
5 KANSAINVÄLINEN VERTAILU.....	52
5.1 Yleisesti kansainvälisestä vertailusta	52
5.2 Ruotsi	52
5.2.1 Liikesalaisuuden määritelmä	52
5.2.2 Liikesalaisuus oikeuskäytännössä	55
5.2.3 Vahingonkorvaus.....	56
5.3 Yhdysvallat	58
5.3.1 Liikesalaisuuden määritelmä	58
5.3.2 Liikesalaisuudet oikeuskäytännössä	61
5.3.3 Vahingonkorvaus.....	62
5.3.4 Vahingonkorvaus oikeuskäytännössä.....	63
6 VAHINGONKORVAUS.....	64
6.1 Vahingonkorvausoikeudesta	64
6.1.1 Yleisistä opeista	64
6.1.2 Korvausvastuun edellytykset.....	64
6.1.3 Aiheutuneen vahingon osoittaminen	66
6.1.4 Täyden korvauksen periaate	67
6.1.5 Puhtaan varallisuusvahingon korvaaminen	68
6.2 Immateriaalioikeuden loukkaus ja vahingonkorvaus.....	69
6.2.1 Vahingonkorvauksesta.....	69
6.2.2 Esimerkkejä oikeuskäytännöstä.....	70
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	73
7.1 Liikesalaisuuden määritelmästä	73
7.2 Aiheutuneen vahingon osoittamisesta.....	75
7.3 Lopuksi.....	78

LÄHDELUETTELO

KIRJALLISUUS

- Aarnio, Aulis, Laintulkinnan teoria. Yleisen oikeustieteen oppikirja. WSOY 1989.
- Aarnio, Aulis, Tulkinnan taito – ajatuksia oikeudesta, oikeustieteestä ja yhteiskunnasta. Sanoma Pro 2006.
- Arti, Armas, Vahingonkorvauslaki. Arvi A. Karisto Oy 1981.
- Bouchoux, Deborah, Protecting Your Company's Intellectual Property: A Practical Guide to Trademarks, Copyrights, Patents and Trade Secrets. Amacon, 2006.
- Castrén, Martti, Liikesalaisuuksien oikeussuojasta yhteistoimintasuhteissa ja niiden jälkeen. Yliopistollinen väitöskirja. Suomalainen lakimiesyhdistys 1973.
- Castrén, Martti, Immateriaalioikeudet ja niitä täydentävä kilpailunormisto, s. 595–722 teoksessa Rissanen, Kirsti – Airaksinen, Manne – Castrén, Martti – Harju, Ilkka – Jauhiainen, Jyrki – Kisanlahti, Timo – Kivivuori, Antti – Kuoppamäki, Petri – Wilhelmsson, Thomas (toim.), Yritysoikeus. WSOY, 1999.
- Desai, Shreya, Shhh! It's a secret: A comparison of the United States Defend Trade Secrets Act and European Union Trade Secrets Directive, The Georgia journal of international and comparative law, 2018-01-01 s. 481–513
- Domeij, Bengt, Databasskydd och företagshemligheter, s. 241–268 teoksessa Karnell, Gunnar – Kur, Anette – Nordell, Per Jonas – Westman, Daniel – Axhamn, Johan – Carlsson, Stephan (ed.), Liber Amicorum Jan Rosén. Eddy.se 2016.
- Haarmann, Pirkko-Liisa, Immateriaalioikeus. 5., uudistettu painos. Alma Talent Oy, 2014.
- Hemmo, Mika, Vahingonkorvausoikeuden oppikirja. WSOY Lakitieto, 2002.
- Hemmo, Mika, Vahingonkorvausoikeus. Alma Talent Oy, 2005.
- Hemmo, Mika, Vahinkojen korvaaminen, s. 495–692 teoksessa Saarnilehto, Ari – Annola, Vesa – Hemmo, Mika – Karhu, Juha – Kartio, Leena – Tammi-Salminen, Eva – Tolonen, Juha – Tuomisto, Jarmo – Viljanen, Mika (toim.), Varallisuus oikeus, Oikeuden perusteokset. Päivittyvä hakuteos. Mika Hemmo on päivittänyt tekstin 17.1.2011.
- Hirvonen, Ari, Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan. Yleisen oikeustieteen julkaisuja 17, 2011.
- Honkinen, Tuomas – Innanen, Antti – Lindgren, Jaakko – Pello, Jukka – Rantanen, Johanna – Siltala, Kyösti – Tuomala, Sara, Startup-juridiikan käsikirja. Alma Talent Oy, 2016.
- Hoppu, Esko – Hoppu, Kari – Hoppu, Katja, Kauppa- ja varallisuus oikeuden pääpiirteet. 17., uudistettu painos. Alma Talent Oy, 2020.

- Kanniainen, Vesa – Määttä, Kalle – Timonen, Pekka, Oikeustaloustiede – Johdantoa lähestymistapoihin ja käsitteisiin, s. 11–45 teoksessa Näkökulma oikeustaloustieteeseen, Vesa Kanniainen ja Kalle Määttä (toim.). Gaudeamus, 1996.
- Kaisanlahti, Timo, Tilinpäätös ja tilintarkastus, pääluku III teoksessa Villa, Seppo – Airaksinen, Manne – Alén-Savikko, Anette – Bärlund, Johan – Jauhiainen, Jyrki – Kaisanlahti, Timo – Kanervo, Joel – Knuts, Märten – Kuoppamäki, Petri – Kymäläinen, Seppo – Mähönen, Jukka – Pihlajarinne, Taina – Raitio, Juha – Viitanen, Klaus, Yritysoikeus. Päivittyvä hakuteos. Timo Kaisanlahti on päivittänyt tekstin 9.9.2019.
- Karhu, Juha, Ammatti- ja liikesalaisuus. Edita Publishing Oy 2002.
[<https://www.edilex.fi/artikkelit/179.pdf>]
- Karhu, Juha, Liikevahingon määrä varallisuus oikeudellisena ongelmana (Der Geschäftsschaden als vermögensrechtliches Problem). Defensor Legis N:o 4 /2009, s. 554–564.
- Kokko, Mira, Liikesalaisuusdirektiivin vaikutukset kansalliseen liikesalaisuussuojaan, s. 243–256 teoksessa Oesch, Rainer – Eloranta, Mikko – Heino, Mari – Kokko, Mira (toim.), Immateriaalioikeudet ja yleinen etu. Alma Talent Oy 2017.
- Kolehmainen Antti, Tutkimusongelma ja metodi lainopillisessa työssä. Edilex 2015/29.
[<https://www.edilex.fi/artikkelit/15461.pdf>]
- Linna, Tuula, Prosessioikeuden oppikirja. 2., uudistettu painos. Alma Talent Oy, 2019.
- Määttä, Kalle, Yritysoikeus – lastuja oikeuskäytännöstä, s. 209-230, teoksessa Miettinen, Tarmo (toim.), Oikeustieteellinen opinnäytetyö. Joensuun yliopiston oikeustieteellisiä julkaisuja University of Joensuu. Publications in Law/N:o 10. 2. painos, 2006.
- Nyblin, Klaus, Yrityssalaisuuksien suojaaminen ja oma henkilöstö. (Der Schutz von Betriebsgeheimnissen und eigenes Personal). Defensor Legis N:o 4/2008, s. 535–549.
- Nyblin, Klaus, Yrityssalaisuusrikokset – Korkeimman oikeuden ratkaisut 2013–2015, Osa I. Defensor Legis N:o 4/2015, s. 695-707
- Pihlajarinne, Taina – Alén-Savikko, Anette, Immateriaalioikeudet, pääluku V teoksessa Villa, Seppo – Airaksinen, Manne – Alén-Savikko, Anette – Bärlund, Johan – Jauhiainen, Jyrki – Kaisanlahti, Timo – Kanervo, Joel – Knuts, Märten – Kuoppamäki, Petri – Kymäläinen, Seppo – Mähönen, Jukka – Pihlajarinne, Taina – Raitio, Juha – Viitanen, Klaus, Yritysoikeus. Päivittyvä hakuteos. Pihlajarinne ja Alén-Savikko ovat päivittäneet tekstin 31.12.2019.
- Rautio, Ilkka, pääluku 17. RL 30: Elinkeinorikokset. Teoksessa Lappi-Seppälä, Tapio – Hakamies, Kaarlo – Helenius, Dan – Koskinen, Pekka – Majanen, Martti – Melander, Sakari – Nuotio, Kimmo – Nuutila, Ari-Matti – Ojala, Timo – Rautio, Ilkka (toim.), Rikosoikeus. Alma Talent Oy. Päivittyvä hakuteos. Ilkka Rautio on päivittänyt tekstin 1.11.2008.

- Rautio, Ilkka, pääluvun 26. RL 38: Tieto- ja viestintärikokset. Teoksessa Lappi-Seppälä, Tapio – Hakamies, Kaarlo – Helenius, Dan – Koskinen, Pekka – Majanen, Martti – Melander, Sakari – Nuotio, Kimmo – Nuutila, Ari-Matti – Ojala, Timo – Rautio, Ilkka (toim.), Rikosoikeus. Alma Talent Oy. Päivittyvä hakuteos. Ilkka Rautio on päivittänyt huhtikuussa 2018 pääluvun RL 30 Elinkeinrikokset.
- Riis, Thomas, Enforcement of rights in trade secrets, s. 219–236 teoksessa Schovsbo, Jens – Minssen, Timo – Riis, Thomas (eds.), *The Harmonization and Protection of Trade Secrets in the EU*. Edward Elgar Publishing Limited, 2020.
- Schovsbo, Jens, The Directive on trade secrets and its background, s. 8–21 teoksessa Schovsbo, Jens – Minssen, Timo – Riis, Thomas (eds.), *The Harmonization and Protection of Trade Secrets in the EU*. Edward Elgar Publishing Limited, 2020.
- Schovsbo, Jens – Bruun, Niklas, The implementation of the Trade Secrets Directive in the Nordic countries, s. 85–102 teoksessa Schovsbo, Jens – Minssen, Timo – Riis, Thomas (eds.), *The Harmonization and Protection of Trade Secrets in the EU*. Edward Elgar Publishing Limited, 2020.
- Schovsbo, Jens – Minssen, Timo – Riis, Thomas, An appraisal of the EU Directive on Trade Secrets, s. 1–7 teoksessa Schovsbo, Jens – Minssen, Timo – Riis, Thomas (eds.), *The Harmonization and Protection of Trade Secrets in the EU*. Edward Elgar Publishing Limited, 2020.
- Ståhlberg, Pauli – Karhu, Juha, Suomen vahingonkorvausoikeus. 7., uudistettu painos. Alma Talent Oy, 2020.
- Vapaavuori, Tom, Yrityssalaisuudet ja salassapitosopimukset. Talentum Media Oy, 2005.
- Vapaavuori, Tom, Yrityssalaisuudet, liikesalaisuudet ja salassapitosopimukset. Alma Talent Oy, 2016.
- Vapaavuori, Tom, Liikesalaisuudet ja salassapitosopimukset. 3., uudistettu painos. Alma Talent Oy, 2019.
- Viljanen, Pekka, Yrityssalaisuusrikokset, s. 712–765 teoksessa Frände, Dan – Matikkala, Jussi – Tapani, Jussi – Tolvanen, Matti – Viljanen, Pekka – Wahlberg, Markus (toim.), *Keskeiset rikokset*. Edita Publishing Oy, 2018.
- Quinto, David – Singer, Stuart, *Trade Secrets, Law and Practice*. Oxford University Press, 2009.

VIRALLISLÄHTEET

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkistamattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja julkistamiselta”. Hyväksytty 25. –26.3.2014. Euroopan unionin virallinen lehti C 226/48 2014.

HE 49/2018 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle liikesalaisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

HE 66/1988 vp, Hallituksen esitys Eduskunnalle rikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen käsittäväksi rikoslain ja eräiden muiden lakien muutoksiksi.

HE 114/1978 vp, Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa ja markkinatuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta.

HE 187/1973 vp, Hallituksen esitys Eduskunnalle vahingonkorvausta koskevaksi lainsäädännöksi.

LaVL 8/2018 vp, Lakivaliokunnan lausunto talousvaliokunnalle LaVL 8/2018 vp – HE 49/2018 vp

TaVM 11/2018 vp, Talousvaliokunnan mietintö TaVM 11/2018 vp – HE 49/2018 vp

SOU 2017:45, Statens Offentliga Utredningar, Betänkande av 2016 års utredning om skyddet för företagshemligheter

OIKEUSKÄYTÄNTÖ**Korkein oikeus**

KKO 1984-II-43

KKO 1991:11

KKO 1995:202

KKO 2013:17

Hovioikeus

Helsingin HO 3.9.2007 2629

Helsingin HO 18.12.2017 152035

Markkinaoikeus

MAO:11/20 21.1.2020

Ulkomaalainen oikeuskäytäntö

Högsta Domstolens Beslut, Mål nr Ö 1590–11

Högsta förvaltningsdomstolen HFD 2016 ref. 17, Mål nr 5865–15

Arbetsdomstolen Beslut AD 2010 nr 7, Målnummer B-66-2008

U.S. District Court for the Northern District of Illinois, U.S. v. O'Rourke

United States District Court for the District of Arizona, Tucson Embedded Sys. Inc. v. Turbine
Powered Tech. LLC

New Castle County Superior Court, Professional Investigating & Consulting Agency, Inc. v.
Hewlett-Packard Company

LYHENTEET

AD	arbetsdomstolen
ETSK	Euroopan talous- ja sosiaalikomitea
EU	Euroopan unioni
DTSA	Defend Trade Secrets Act of 2016
HE	hallituksen esitys
HFD	högsta förvaltningsdomstol
HO	hovioikeus
KKO	korkein oikeus
KäO	käräjäoikeus
LaVL	lakivaliokunnan lausunto
LSL	liikesalaisuuslaki 595/2018
MAO	markkinaoikeus
OK	oikeudenkäymiskaari 4/1734
RL	rikoslaki 39/1889
VahL	vahingonkorvauslaki
vp	valtiopäivät
SopMenL	laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa 1061/1978
SOU	statens offentliga utredningar
TaVM	talousvaliokunnan mietintö
TRIPS-sopimus	WTO: Sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista, Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
TSL	työsopimuslaki 55/2001
UTSA	the Uniform Trade Secrets Act
WTO	World Trade Organization, Maailman kauppajärjestö

1 JOHDANTO

1.1 Johdatus aiheeseen

Verrattain uusi liikesalaisuuslaki (595/2018, LSL) astui voimaan 15.8.2018. Suomessa ei ennen tuota päivää ollut erikseen säädetty liikesalaisuuksista tai niiden suojusta. Tämä on vähintäänkin erikoista siitä syystä, että liikesalaisuudet ja niiden suojaaminen on jo kauan ollut yksi yritysten suurimmista intresseistä kilpailluilla markkinoilla, ja lainsäädännön kehitys on ollut poikkeuksellisen hidasta liike-elämän muutoksiin nähden. Yritysten liiketoiminta on perustunut jo kauan, ja perustuu koko ajan vain enenevässä määrin, tiedon hallintaan, analysointiin ja jalostamiseen – suurin ja epäilemättä myös arvokkain osa tuosta tiedosta on yrityksen visusti salassa pitämää ja yrityksen liiketoimintaan keskeisesti liittyvää luottamuksellista tietoa.¹ Ennen uutta liikesalaisuuslakia liikesalaisuudet huomioitiin yritysmaailmassa lähinnä salassapito- ja kilpailukieltosopimuksin, ja niiden loukkauksiin puututtiin pääsääntöisesti rikosoikeudellisen sääntelyn avulla. Edellä mainitut sopimukset eivät ole menettäneet merkitystään tai asemaansa myöskään uuden lain myötä, mutta erillislaki edistää merkittävästi liikesalaisuuksien suojaamista ja yritysten siviilioikeudellista asemaa.

Liikesalaisuudet rinnastuvat aineettomiin oikeuksiin (immateriaalioikeuksiin) osana yrityksen aineetonta varallisuutta. Immateriaalioikeuksilla tarkoitetaan niitä oikeuksia, joita koskeva lainsäädäntö on toteutettu yksinoikeuden muodossa,² esimerkiksi patenttia, tavaramerkkiä ja tekijänoikeutta.³ Immateriaalioikeuksista poiketen kenelläkään ei kuitenkaan voi olla yksinoikeutta liikesalaisuuteen.⁴ Näin ollen liikesalaisuudet edellä mainitun mukaisesti vain rinnastuvat immateriaalioikeuksiin, kuulumatta niihin kuitenkaan täysin.

Toisin kuin liikesalaisuuksista, immateriaalioikeuksista on säädetty jo ennen vuotta 2018 erillislajeilla. Ennen nimenomaista liikesalaisuuslakia Suomen lainsäädäntö on kuitenkin pitänyt sisällään myös liikesalaisuuden yleistä suojaa koskevia säännöksiä sekä useita liikesalaisuuksia eri tilanteissa suojaavia säännöksiä. Tällaisia liikesalaisuuksia ja niiden suojaa koskevia säännöksiä oli jo ennen liikesalaisuuslakia laissa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa (1061/1978, SopMenL), työsopimuslaissa (55/2001, TSL), rikoslaissa (39/1889, RL) ja laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) – vain muutamia mainitakseni.⁵

---

¹ Vapaavuori 2019, s. 23.

² Castren 1999, s. 597.

³ HE 49/2018 vp, s. 22.

⁴ Vapaavuori 2019, s. 75.

⁵ HE 49/2018 vp, s. 22.

Ennen liikesalaisuuslakia myös liikesalaisuuksiin liittyvä terminologia oli hyvinkin epäyhtenäistä. Samasta asiasta puhuttiin eri laeissa sekavasti eri termein – liikesalaisuus, ammatti- ja liikesalaisuus, yrityssalaisuus sekä liike- ja ammattisalaisuus. Rikoslaki oli ainut säädös, jossa tuo liikesalaisuuden rinnakkaistermi määriteltiin edes jotenkin.⁶

Vihdoin pitkään hajallaan ollut liikesalaisuuksia koskeva sääntely yhdenmukaistettiin liikesalaisuuslaiksi. Nyt, kun liikesalaisuuslakia on käytännössä sovellettu kolmen vuoden ajan, on tarpeen tutkia ja tarkastella, miten verrattain tuore liikesalaisuuslaki on konkreettisesti vaikuttanut liikesalaisuuksien suojaan Suomessa.

Liiketoiminnan näkökulmasta on hyvä lähestyä tutkimusta ruohonjuuritasolta – onko liikesalaisuuden käsitteen määrittäminen vaikuttanut liikesalaisuuksien suojaamiseen käytännössä? Kuten edellä on todettu, liikesalaisuuksien ympärillä pyörinyt terminologia on aiemmin ollut hyvin sekavaa ja epäyhtenäistä. Uudessa liikesalaisuuslaissa liikesalaisuuden käsite kuitenkin määriteltiin ensimmäistä kertaa. Tutkimuksessa pyritäänkin analysoimaan, onko käsitteen määrittäminen edistänyt yritysten liikesalaisuuksien suojausta.

Yritysten liikesalaisuuksien suojaamisen näkökulmasta merkittävää on myös se, kuinka yritykselle kompensoidaan se vahinko, minkä potentiaalinen liikesalaisuuden loukkaaminen sille aiheuttaa. Kun liikesalaisuuden käsite on kyetty määrittelemään, ja sitä kautta liikesalaisuuden piiriin kuuluvan tiedon yksilöinti on, tai ainakin sen pitäisi olla, aiempaa yksiselitteisempää, on merkityksellistä tutkia, mikä on yrityksen konkreettinen suoja siinä vaiheessa, kun jokin taho loukkaa yrityksen liikesalaisuutta.

Lainopillinen tutkimus on tarpeen edellä mainittujen kysymysten selventämiseksi, jotta niihin voidaan ottaa enemmän kantaa. Lainsäädännön ollessa varsin tuoretta, ei myöskään liikesalaisuuksia koskevaa oikeuskäytäntöä ole juurikaan saatavilla Suomessa. Näin ollen asian oikeustilan voidaan todeta olevan tällä hetkellä vähintäänkin epäselvä.

---

⁶ HE 49/2018 vp, s. 22.

1.2 Tutkimuskysymys ja aiheen rajaaminen

Tutkielman ydinkysymys on: *kuinka liikesalaisuuslain 11 §:n mukainen aiheutunut vahinko osoitetaan ja korvausmäärä määritellään henkilön syyllistyessä liikesalaisuuslain 3 tai 4 §:n mukaiseen liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttöön, hankkimiseen tai ilmaisemiseen?*

Ensimmäinen keskeinen tarkastelun kohde tutkielmassa on liikesalaisuuden käsitteen määrittäminen. Tavoitteena on selventää sitä, mikä kaikki tieto voi olla tulkittavissa liikesalaisuudeksi. Toinen keskeinen tarkastelun kohde on aiheutuneen vahingon osoittaminen ja sitä kautta korvausmäärän määrittäminen liikesalaisuusloukkauksissa. Käytännössä tutkielmassa pyritään tutkimaan sitä, kuinka osoittaa yritykselle liikesalaisuusloukkauksen johdosta aiheutunut vahinko, ja kuinka korvausmäärän suuruus kyetään käytännössä määrittämään. Tutkielmassa edellä mainittuja kysymyksiä käsitellään liikesalaisuuksiaan suojaamaan pyrkivän yrityksen näkökulmasta.

Tutkimuksen ulkopuolelle rajataan lähes kokonaan liikesalaisuusloukkauksiin liittyvä rikosoikeudellinen vastuu. Tutkielmassa on tarkoitus keskittyä liikesalaisuusloukkauksien seuraamusten osalta lähtökohtaisesti siviilioikeudellisiin seuraamuksiin. Kaikki liikesalaisuuslain mukaiset siviilioikeudelliset seuraamukset esitellään lyhyesti, mutta erityisesti keskitytään tutkimuskysymyksen mukaisesti nimenomaan vahingonkorvaukseen. Myös rikosoikeudelliset seuraamukset kuitenkin avataan hyvin yleisellä tasolla esittelemällä ne keskeisimmät rikoslain säännökset, joissa käsitellään liikesalaisuuksien loukkaamista. Näihin ei kuitenkaan tässä tutkielmassa pureuduta pintaa syvemmillä.

Kuten edellä on todettu, tutkielman aihetta on tarpeen rajata koskemaan tarkemmin vain yhtä liikesalaisuusloukkauksen muotoa. Tutkielman keskipiste onkin liikesalaisuuslain 11 §:n mukaisessa vahingonkorvauksessa, mistä johtuu myös se, että liikesalaisuuslain mukaisista liikesalaisuusloukkauksista tutkielmassa keskitytään keskeisimmin nimenomaan liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttöön, hankkimiseen ja ilmaisemiseen. Kaikki liikesalaisuuslain mukaiset loukkaukset tullaan kuitenkin lyhyesti esittelemään eheän kokonaisuuden vuoksi.

1.3 Tutkielman metodi

Hirvonen jakaa oikeuden tutkimuksen tienhaarat kolmeen eri kokonaisuuteen; oikeusdogmatiikka eli yleisimmin lainoppi, oikeusteoria ja oikeuden yleistieteet eli oikeuden monitieteet. Näistä kolmesta edellä mainitusta tämän tutkielman tutkimusmenetelmä tukeutuu lainoppiin,

jota myös oikeustieteen perinteiseksi ydinalueeksi tituleerataan.⁷ Lainopillisessa tutkimuksessa tutkimuskohteena on voimassa oleva oikeus, jota pyritään systematisoimaan ja tulkitsemaan lainopillisin keinoin.⁸ Kaikessa yksinkertaisuudessaan lainoppi tutkii sitä, mikä on voimassa olevaa oikeutta sekä sitä, mikä merkitys lailla ja muilla merkityksellisillä oikeuslähteillä ja niistä löytyvillä materiaaleilla on.⁹

Oikeustieteen tiedonintressillä tarkoitetaan sitä, mitä tai millaista tietoa milläkin tutkimuksella pyritään tavoittelemaan. Lainopin tiedonintressinä on tuottaa perusteltuja tulkinta-, punninta- ja systematisointikannanottoja koskien voimassa olevaa oikeutta.¹⁰ Lainopin avulla tutkimuksessa on tarkoitus pyrkiä tulkitsemalla selvittämään kyseessä olevan oikeussäännön sisältöä, punnitsemalla taustalla vaikuttavia oikeusperiaatteita sekä systematisoimalla oikeussäännöksiä.¹¹

Lainoppi on perinteisesti jaoteltu käytännölliseen ja teoreettiseen lainoppiin. Käytännöllisellä lainopilla on yleensä tarkoitettu tulkintalainoppia, jonka tehtävänä on tulkintakannanotoissa selvittää oikeusnormilauseen ja oikeusnormin sisältöä. Nykyisin lainoppi keskittyy oikeussääntöjen lisäksi myös oikeusperiaatteiden punnintaan, ja oikeusnormin käsite pitääkin sisällään sekä säännöt että periaatteet. Systematisointia on puolestaan kutsuttu teoreettiseksi lainopiksi; teoreettisen lainopin avulla systematisoidaan voimassa olevaa oikeutta. Systematisoinnissa keskeisintä on tutkia ja jäsentää oikeudenalan käsitteitä, oikeusperiaatteita sekä yleisiä teoreettisia rakennelmia.¹²

Tässä tutkielmassa kummallakin lainopillisen tutkimuksen edellä mainitulla osa-alueella on oma merkittävä roolinsa. Tutkielmassa on tarkoitus sekä tulkita että systematisoida liikesalaisuuksiin ja niiden suojaamiseen tai loukkaamiseen liittyviä säännöksiä ja taustalla vaikuttavia oikeusperiaatteita. Tutkielmassa on lisäksi kyse vahingonkorvausoikeudesta, joten systematisointi vahingonkorvausoikeuden yleisiin oppeihin tukeutuen on niin ikään välttämätöntä.

Erityisesti tutkielmassa keskitytään liikesalaisuuden määritelmän tulkitsemiseen sekä liikesalaisuuslain ja vahingonkorvausoikeuden välisten yhteyksien etsimiseen tutkimuskysymyksen

---

⁷ Hirvonen 2011, s. 21.

⁸ Aarnio 1989, s. 289–291 sekä Hirvonen 211, s. 22.

⁹ Hirvonen 2011, s. 23.

¹⁰ Kolehmainen 2015, s. 2.

¹¹ Kolehmainen 2015, s. 7.

¹² Hirvonen 2011, s. 24–25.

näkökulmasta. Liikesalaisuuslain ja muiden relevanttien oikeusnormien systematisoinnin avulla tutkielmassa pyritäänkin löytämään vastaus tutkimuskysymykseen sekä hahmottamaan kokonaiskuva tutkimuskysymystä ympäröivistä liikesalaisuutta koskevista oikeudellisista järjestelyistä.¹³

Lainoppia harjoittava käyttää tutkimusta tehdessään erilaisia tulkintametoja saavuttaakseen tulkintatuloksia tai tulkintakannanottoja.¹⁴ Näistä tulkintametoista tässä tutkielmassa korostuu erityisesti sanamuodon mukainen tulkinta, systemaattinen tulkinta, historiallinen tulkinta, vertaileva tulkinta sekä objektiivinen tulkinta.

Sananmuodonmukaisessa tulkinnassa lakitekstiä tulkitaan kirjaimellisesti tai kieliopillisesti. On kuitenkin selvää, että juridisen kielen termeillä ei voi olla yhtä ja ainoaa merkitystä; tämän vuoksi tulkinnassa korostuu muutkin muun muassa edellä mainitut tulkintametodit. Tässä tutkielmassa systemaattista tulkintaa käyttäessä lakitekstin ohella huomioidaan myös muut oikeusnormit ja oikeudenalojen yleiset opit sekä lainopin teoriat, oikeusjärjestyksen systematiikka ja oikeusjärjestys kokonaisuudessaan.¹⁵

Historiallisen tulkinnan avulla taas pyritään analysoimaan lainsäätäjän tarkoitusta muun muassa lain esitöitä hyödyntäen.¹⁶ Historiallisen tulkinnan merkitys korostuu tutkielmassa etenkin siitä syystä, että tutkittavana olevat oikeusnormit ovat suhteellisen tuoreita. Näin ollen muun muassa lain esitöissä esitetyt kannanotot ovat edelleen soveltuvia nykypäivään – voitaneen olettaa, ettei yhteiskunta ole kolmessa vuodessa kokenut niin suuria muutoksia, etteivätkö kannanotot ja muut kommentit olisi vielä tänäkin päivänä relevantteja.

Tutkielman kannalta merkittävässä asemassa tulkintametoista on myös vertaileva tulkinta, jonka avulla lainsäädännön ilmaisua pyritään tulkitsemaan huomioimalla jonkin muun maan oikeus.¹⁷ Suomalaisen sääntelyn tuoreuden ja oikeuskäytännön vähyyden vuoksi on perusteltua perehtyä myös ulkomaiseen sääntelyyn. Kansainvälisen vertailun avulla muiden maiden sääntelymalleista voidaan pyrkiä löytämään tukea muun muassa liikesalaisuuden käsitteen laajemmalle määrittämiselle taikka sen selvittämiseksi, kuinka liikesalaisuuden loukkauksen aiheuttama vahinko kyetään käytännössä osoittamaan. Tältä osin tutkielmassa ei kuitenkaan ole kyse

---

¹³ Aarnio 1989, s. 289–293.

¹⁴ Hirvonen 2011, s. 38.

¹⁵ Hirvonen 2011, s. 39–40.

¹⁶ Hirvonen 2011, s. 39.

¹⁷ Hirvonen 2011, s. 39.

varsinaisesta oikeusvertailusta, vaan ennemminkin tutkimuksessa pyritään esittelemään useampaa eri oikeusjärjestystä peilaten niitä toisiinsa.

Tutkielmassa hyödynnetään lisäksi objektiivista tulkintaa, jonka avulla lakitekstin ilmaisulle pyritään antamaan objektiivinen tai auktoriteettiperusteinen tulkinta, joka perustuu oikeuskäytäntöön.¹⁸

Tutkielmassa pyritään lainopin avulla analysoimaan ja tulkitsemaan, mikä on liikesalaisuuden määritelmä voimassaolevan oikeuden mukaan. Liikesalaisuuden käsitteen osalta tutkielmassa tarkastellaan sitä, missä merkityksessä liikesalaisuuden määritelmää on konkreettisesti käytetty sitä koskevassa sääntelyssä. Tutkielmassa tutkitaan lisäksi lainopin avulla voimassa olevan oikeuden kantaa siihen, kuinka liikesalaisuusloukkauksen johdosta aiheutunut vahinko osoitetaan käytännössä, ja kuinka korvausmäärän suuruus voidaan määritellä.

Tutkielmassa on lisäksi lyhyesti huomioitu myös oikeustaloustieteellinen näkökulma. Oikeustaloustieteen keskeisenä kulmakivenä ja keskeisimpänä tausta-ajatuksena on, että oikeusjärjestelmän tulisi pyrkiä minimoimaan eri liiketoimista aiheutuvat liiketoimikustannukset.¹⁹ Tutkielmaa tehdessä oikeustaloustieteellisessä normatiivisessa kysymyksenasettelussa on kyse siitä, että pyritään tutkimaan, miksi jokin tietty ilmiö on järjestetty juuri lainsäädännön osoittamalla tavalla – tällainen lähestymistapa ja näkökulma voi olla huomioituna osana lainopillista tutkimusta.²⁰ Oikeustaloustieteen avulla tässä tutkielmassa pyritäänkin lähtökohtaisesti selittämään, miksi liikesalaisuuksia koskevassa sääntelyssä on päädytty sellaisiin vahingonkorvausta koskeviin säännöksiin kuin siinä on päädytty, ja mitkä ovat ne seikat, joiden vuoksi lainsäädäntöä on pidetty tarkoituksenmukaisena.

1.4 Oikeuslähteet

Aarnio on todennut, että lainoppi ei tuota tosia ja rationaalisesti perusteltuja uskomuksia – sen totuus on eriasteista varmuutta, jonka paikkaansa pitävyydestä voidaan varmistua erilaisin argumentein. Tässäkin tutkielmassa edellä mainittuihin kysymyksiin pyritään etsimään mahdollisimman varmoja vastauksia argumentoimalla ja perustelemalla.²¹ Lainopillinen tulkinta

¹⁸ Hirvonen 211, s. 39–40.

¹⁹ Määttä 2006, s. 229.

²⁰ Kannianen – Määttä – Timonen 1996, s. 11–12.

²¹ Aarnio 2006, s. 225.

tutkielman osalta merkitseekin sitä, että normien tulkinnan avulla pyritään esittämään perustelluja kannanottoja liikesalaisuuksia koskevan voimassa olevan oikeuden sisällöstä.

Käytetty metodi, lainoppi, on luonnollisesti vaikuttanut myös tutkielmassa käytettävän lähdeaineiston valintaan. Lainopillisten tutkimusten pääasiallisina lähteinä käytetään tyypillisesti voimassa olevaa lakia sekä lainvalmisteluaineistoa. Aarnion oikeuslähdeopin mukaisen jaotteen mukaan oikeuslähteet voidaan asettaa eriarvoisiksi riippuen niiden velvoittavuudesta – vahvasti velvoittavat, heikosti velvoittavat ja sallitut oikeuslähteet.²² Tässä tutkielmassa vahvasti velvoittavana oikeuslähteenä toimii pääosin liikesalaisuuslaki. Lisäksi tutkielmassa hyödynnetään muita vahvasti velvoittavia oikeuslähteitä sekä heikosti velvoittavia ja sallittuja oikeuslähteitä.

Lain valmisteluaineiston ja lainsäätäjien tarkoituksen merkitys korostuu tutkielmassa erityisesti siitä syystä, että kyseessä on varsin tuore ja vähän käytännössä sovellettu säännös. Kuten edellä on todettu, vähäisen oikeuskäytännön vuoksi myös ulkomaalaisen sääntelyn merkitys korostuu tutkielman lähdeaineistona. Ja kuten oikeudellisessa ratkaisutoiminnassa ja tulkinnassa ylipäänsä, myös tässä tutkielmassa hyödynnetään edellä mainittujen lisäksi oikeuskirjallisuutta sekä muita oikeustieteellisiä kirjoituksia.

---

²² Aarnio 1989, s. 221.

2 LIIKESALAISUUKSIEN NORMIYMPÄRISTÖ

2.1 Liikesalaisuuksien suoja ennen liikesalaisuuslakia

Kuten tutkielmassa on edellä todettu, Suomessa ei ennen liikesalaisuuslain voimaantuloa ollut erikseen säädetty liikesalaisuuksista tai niiden suojasta. Ennen liikesalaisuuslakia yleinen yritys­salaisuuksien suoja oli varsin sirpaleista ja perustui useampaan eri lakiin. Seuraavaksi noista eri laeista mainitaan keskeisimmät liikesalaisuuksien suojaa koskevat säännökset.²³

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa säädettiin liikesuhteissa noudatettavasta yleisestä salassapitovelvollisuudesta.²⁴ SopMenL 4 §, joka on sittemmin liikesalaisuuslain voimaantulon myötä kumottu, piti sisällään yleisen kiellon, jonka mukaan kukaan ei saa oikeudettomasti hankkia tai yrittää hankkia tietoa liikesalaisuudesta eikä käyttää tai ilmaista näin hankkimaansa tietoa. Lisäksi kumotun 4 §:n mukaan liikesalaisuutta ei saa palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista se, joka on saanut kyseisen tiedon elinkeinonharjoittajan palveluksessa ollessaan. Oikeudettoman käytön tai hankkimisen on tullut tapahtua joko hankkiakseen itselleen tai toiselle etua taikka vahingoittaakseen toista. Myöskään henkilö, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta suorittaessaan tehtävää elinkeinonharjoittajan puolesta, tai joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta toiselta henkilöltä tietäen, että tämä on hankkinut tai ilmaissut tiedon oikeudettomasti, ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista kyseistä tietoa.²⁵

Ennen liikesalaisuuslain säätämistä työ­ sopimuslaissa kiellettiin työntekijää loukkaamasta työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksia.²⁶ Ennen liikesalaisuuslakia voimassa olleen TSL:n 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan työntekijä ei saanut työsuhteen kestäessä käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksia, ja jos työntekijä oli saanut kyseiset tiedot oikeudettomasti, kiello jatkui vielä työsuhteen päättymisen jälkeenkin. Kyseessä olevan säännöksen 2 momentin mukaan syntyneen vahingon korvaamisesta työnantajalle oli vastuussa salaisuuden ilmaisseen työntekijän lisäksi myös se henkilö, jolle työntekijä oli ilmaissut tiedot. Edellytyksenä oli, että viimeksi mainittu taho tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menettelleen oikeudettomasti.²⁷ TSL:n 3 luvun 4 §:ää on muutettu uuden liikesalaisuuslain

---

²³ Tutkielmassa mainittujen lakien lisäksi liikesalaisuuksien suojaa koskevia säännöksiä sisältyi myös esim. lakiin kunnallisesta viranhaltijasta (304/2003), valtion virkamieslakiin (750/1994), lakiin yhteistoiminnasta yrityksissä (334/2007), kirkkolakiin (1054/1993) ja lakiin henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa (725/1990).

²⁴ Vapaavuori 2005, s. 3.

²⁵ HE 49/2018 vp, s. 23 ja s. 114.

²⁶ Vapaavuori 2005, s. 3.

²⁷ HE 49/2018 sp, s. 25 ja s. 114–115.

myötä. Muutokset olivat lähinnä teknisiä – voimassaolevaan säännökseen ammatti- ja liikesalaisuuden käsite on muutettu liikesalaisuudeksi, vanha 2 momentti on siirretty säännöksen 3 momentiksi ja uusi 2 momentti pitää sisällään huomion siitä, että liikesalaisuuksien suojasta säädetään lisäksi liikesalaisuuslaissa.

Jo ennen liikesalaisuuslain säätämistä, yrityssalaisuutta loukkaava henkilö voitiin rikoslain nojalla tuomita teostaan rangaistukseen.²⁸ RL 30 luvussa (769/1990) säädettiin, ja edelleen säädetään elinkeinorikoksista – 4 §:ssä yritysvakoilusta, 5 §:ssä yrityssalaisuuden rikkomisesta ja 6 §:ssä yrityssalaisuuden väärinkäytöstä. Ennen liikesalaisuuslakia voimassa olleen rikoslain 30 luvun 4 §:n mukaan yritysvakoilusta rangaistiin sitä, joka oikeudettomasti hankkii tiedon toiselle kuuluvasta yrityssalaisuudesta. Oikeudettoman hankinnan tuli tapahtua joko tunkeutumalla ulkopuolisilta suljettuun paikkaan tai tietojärjestelmään, jäljentämällä tai hankkimalla haltuunsa asiakirjan tai muun tallenteen taikka muulla vastaavalla tavalla tai käyttämällä teknistä erikoislaitetta. Edellytyksenä oli näiden lisäksi, että teko tehdään tarkoituksenaan oikeudettomasti ilmaista tällainen salaisuus tai oikeudettomasti käyttää sitä.

RL 30 luvun 5 §:n mukaan yrityssalaisuuden rikkomisesta rangaistiin sitä, joka oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan sellaisen yrityssalaisuuden tai oikeudettomasti käyttää sellaista yrityssalaisuutta, jonka hän on saanut tietoonsa muun muassa ollessaan toisen palveluksessa. Oikeudettoman käytön tai ilmaisemisen tulee tapahtua hankkiakseen itselle tai toiselle taloudellista hyötyä taikka toista vahingoittaakseen. 30 luvun 6 §:n mukaan yrityssalaisuuden väärinkäytöstä rangaistiin sitä, joka oikeudettomasti käyttää sellaista toiselle kuuluvaa yrityssalaisuutta elinkeinotoiminnassa, jonka on saanut tietoon tai ilmaissut rikoslaissa rangaistavaksi säädetyllä teolla taikka sitä, joka ilmaisee tällaisen salaisuuden hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä.²⁹

Liikesalaisuuslain voimaantultua edellä mainittuihin säännöksiin tehtiin vain yksi teknisluonteinen muutos – yrityssalaisuuden käsite korvattiin liikesalaisuuden käsitteellä. Yrityssalaisuus-käsitettä ei kuitenkaan haluttu poistaa rikosten nimikkeistä, sillä nimikkeen katsottiin kuvaavan nimenomaista tekoa ja lain esitöissä on katsottu, että on perusteltua erottaa toisistaan rikoslaissa rangaistavaksi säädetty käyttäytyminen ja muut liikesalaisuusrikkomukset.³⁰

---

²⁸ Vapaavuori 2005, s. 3.

²⁹ HE 49/2018, s. 25 ja s. 126–127.

³⁰ HE 49/2018 vp, s. 126.

Keskeisin muutos rikoslakiin sisältyi 30 luvun 11 §:ään. Säännös piti aiemmin sisällään yritys-salaisuuden määritelmän. Säännöksen mukaan yrityssalaisuudella tarkoitettiin sellaista liike-tai ammattisalaisuutta tai muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa. Säännöksen mu-kaan kyseessä on oltava tieto, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa, ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko elinkeinonharjoittajalle itselleen tai sellai-selle toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle.³¹ Yrityssalaisuuden mää-ritelmä säädettiin aikanaan koskemaan nimenomaisesti rikoslain 30 lukua, mutta lopulta mää-ritelmän tosiasiallinen ulottuvuus oli huomattavasti tarkoitettua laajempi.³² Liikesalaisuuslain voimaantultua muutetun rikoslain 30 luvun 11 §:n mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan ny-kyisin liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua liikesalaisuutta. Lain esitöissä on katsottu, että erilliselle yrityssalaisuuden käsitteelle ei enää ollut tarvetta, kun liikesalaisuuden käsite määritellään entistä kattavammin uudessa liikesalaisuuslaissa.³³

Edellä esitetty huomioiden on selvää, että liikesalaisuuksien suojaa koskeva sääntely oli Suo-messa ennen liikesalaisuuslakia varsin hajanaista ja sääntelyn kokonaisuus oli varsin vaikea hahmottaa. Lisäksi liikesalaisuuksia koskevat säännökset olivat hyvin monitulkintaisia ja nii-den tulkintaa selkeyttävää oikeuskäytäntöä ei ollut juurikaan saatavilla.³⁴

2.2 Liikesalaisuusdirektiivi

Nimenomaisen liikesalaisuuksia ja niiden suojaa koskevan lainsäädännön puute ei koskenut ainoastaan Suomea, vaan kyseessä oli myös kansainvälisesti havaittu ongelma. Muihin imma-teriaalioikeuksiin verrattuna liikesalaisuuden suojan kohde on huomattavasti vaikeammin mää-riteltävissä, ja osittain juuri siitä syystä liikesalaisuuksia koskevaa sääntelyä on aikaisemmin ollut hyvin vähän myös kansainvälisesti.³⁵

Euroopan unionin (jäljempänä myös EU) sisällä jäsenmaiden välillä oli suuria eroja liikesalai-suuksien suojaa koskevassa lainsäädännössä. Joidenkin jäsenvaltioiden lainsäädännöstä esi-merkiksi puuttui kokonaan liikesalaisuuden tai liikesalaisuuden laittoman käytön määritelmä. Myöskään yksityisoikeudelliset suojakeinot eivät olleet jäsenmaissa yhdenmukaisia.³⁶ Sen li-säksi, että jäsenmaiden sääntelyiden välillä oli suuria eroja, EU:n tasolla havaittiin, että

---

³¹ HE 49/2018 vp, s. 127.

³² Viljanen 2018 s, 714.

³³ HE 49/2018 vp, s. 127.

³⁴ Vapaavuori 2016, s. 111.

³⁵ Vapaavuori 2019, s. 26.

³⁶ HE 49/2018, s. 11.

yritykset olivat aiempaa haavoittuvaisempia sekä yrityksen ulkopuolisille liikesalaisuuksia koskeville hyökkäyksille että potentiaalisille yrityksen sisällä tapahtuville, työntekijöiden suorittamille hyökkäyksille.³⁷ Liikesalaisuuksien siviilioikeudellisen suojan ollessa erittäin hajanaista ja sen perustuessa yksin jäsenvaltioiden omiin erilaisiin oikeusjärjestelmiin, katsottiin EU:n tasolla tarpeelliseksi yhtenäistää liikesalaisuuksien eurooppalaista oikeudellista suojaa.³⁸

Merkittävin muutos niin Suomen kuin kaikkien muidenkin Euroopan unionin jäsenmaiden sääntelyn näkökulmasta tapahtuikin 8.6.2016, kun liikesalaisuusdirektiivi³⁹ annettiin. Liikesalaisuusdirektiivillä säädettiin liikesalaisuuksien siviilioikeudellisista oikeussuojakeinoista – EU:n jäsenmaat velvoitettiin kahden vuoden kuluessa muuttamaan siviilioikeudellisen lainsäädäntönsä liikesalaisuusdirektiivin mukaiseksi.⁴⁰ Liikesalaisuusdirektiivi ei suoranaisesti koske EU:n jäsenmaiden liikesalaisuuksien rikosoikeudellista suojaa.⁴¹

Liikesalaisuusdirektiivin niin sanottuna esikuvana ja taustavaikuttajana on toiminut 29.4.2004 annettu täytäntöönpanodirektiivi⁴², jolla pyrittiin yhdenmukaistamaan teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamiseen tähtäviä Euroopan unionin jäsenmaiden järjestelmiä. Liikesalaisuusdirektiivi onkin osin samansisältöinen kuin täytäntöönpanodirektiivi.⁴³

Liikesalaisuusdirektiivin taustalla keskeisimpänä oli ajatus siitä, että EU:n jäsenmaiden liikesalaisuuksien suojaa koskeva lainsäädäntö yhdenmukaistettaisiin EU:n tasolla.⁴⁴ Kyseisellä direktiivillä pyrittiin kuitenkin harmonisoinnin lisäksi myös lähentämään liikesalaisuuksien suojaa muiden immateriaalioikeuksien suojaan nähden. On kuitenkin hyvä huomioida, että liikesalaisuusdirektiivin perusteella liikesalaisuudet eivät vielä tässäkään vaiheessa anna haltijalleen yksinoikeutta. Näin ollen niiden suoja jää vielä direktiivinkin myötä muita immateriaalioikeuksia suppeammaksi.⁴⁵ Liikesalaisuusdirektiivin myötä kyetään kuitenkin suojaamaan esimerkiksi *know how*⁴⁶ ja muu sellainen liike-elämän tieto, joka ei voisi tulla suojatuksi

---

³⁷ Schovsbo 2020, s. 8.

³⁸ ETSK:n lausunto 2014, s. 2.

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943 julkaisemattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta.

⁴⁰ Vapaavuori 2019, s. 25.

⁴¹ Viljanen 2018, s. 715.

⁴² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta.

⁴³ HE 49/2018 vp, s. 12.

⁴⁴ HE 49/2018 vp, s.11.

⁴⁵ Vapaavuori 2019, s. 25–26.

⁴⁶ Ks. tutkielman luku 3.3.4.

immateriaalioikeutena.⁴⁷ Liikesalaisuusdirektiivi lähtee siitä, että siinä säädetty oikeussuojakeinovalikoima tulee käytettäväksi, mikäli henkilö on solminut salassapitosopimuksen tai tätä sitoo jokin muu oikeudellisesti velvoittava salassapitovelvoite.⁴⁸

Liikesalaisuusdirektiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan säännöksessä vahvistetaan säännöt liikesalaisuuksien suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta. Samaisen kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen⁴⁹ määräysten mukaisesti kuitenkin säätää liikesalaisuusdirektiivissä vaadittua laajemmasta liikesalaisuuksien suojasta. Jäsenvaltioilla on näin ollen mahdollisuus säätää liikesalaisuuksien suoja omaan lainsäädäntöönsä laajemmaksi kuin mitä liikesalaisuusdirektiivi edellyttää. Liikesalaisuusdirektiivi on siten minimiharmonisointia.⁵⁰

Vaikka liikesalaisuusdirektiivi onkin edellä kuvatun mukaisesti minimiharmonisointia, joiltakin osin se on täysharmonisoivaa.⁵¹ Kyseisen direktiivin 1 kohdassa on nimittäin lueteltu useampia artikloita tai kohtia liikesalaisuusdirektiivistä, joiden sääntelyä kaikkien EU:n jäsenmaiden on noudatettava kaikissa tilanteissa.⁵² Näitä ovat muiden ohella artikla 3, joka säätää sen, milloin liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen katsotaan lailliseksi, esimerkkeinä itsenäinen keksiminen tai luominen; poikkeukset sisältävä artikla 5, jossa on säännelty siitä, missä tilanteissa liikesalaisuusdirektiivin mukainen suoja ei tule sovellettavaksi, esimerkkeinä unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa tunnustetun oikeutetun edun suojaaminen; sekä artikla 6, jossa on säädetty jäsenmaita koskeva yleinen velvollisuus säätää tehokkaista ja tarkoituksenmukaisista siviilioikeudellisista toimenpiteistä, oikeussuojakeinoista sekä menettelyistä liikesalaisuuksien suojaamiseksi.

Liikesalaisuusdirektiivi pitää sisällään säännöksiä koskien liikesalaisuuden määritelmää sekä kielto­säännökset liikesalaisuuden oikeudettoman hankinnan, ilmaisemisen ja käyttämisen osalta. Lisäksi kyseisessä direktiivissä on säännökset liikesalaisuuden haltijan käytössä olevista oikeussuojakeinoista ja loukkaustilanteita koskevista seuraamuksista. Näiden lisäksi liikesalaisuusdirektiiviin on sisällytetty joitain säännöksiä prosessuaalisista määräyksistä liikesalaisuusloukkauksia käsiteltäessä.⁵³

---

⁴⁷ Schovsbo – Minssen – Riis 2020, s. 1.

⁴⁸ Vapaavuori 2019, s. 26.

⁴⁹ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto 2012/C 326/01.

⁵⁰ HE 49/2018 vp, s. 12.

⁵¹ Vapaavuori 2019, s. 27.

⁵² HE 49/2018 vp, s. 12.

⁵³ Vapaavuori 2019, s. 26.

2.3 Liikesalaisuuslaki

Liikesalaisuusdirektiivin 19 artiklan 1 kohdan mukaan EU:n jäsenvaltioiden oli saatettava liikesalaisuusdirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 9.6.2018. Suomessa päädyttiin liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä säätämään erillinen ja nimenomainen liikesalaisuuksien suojaa koskeva liikesalaisuuslaki.⁵⁴ Liikesalaisuuslaki tuli voimaan 15.8.2018.

Liikesalaisuuslain soveltamisalasta on säädetty lain 1 §:ssä. Säännöksen mukaan laissa säädetään elinkeinotoimintaan liittyvien liikesalaisuuksien sekä teknisten ohjeiden suojasta. Vaikka-kin liikesalaisuuslaki tulee lähtökohtaisesti sovellettavaksi silloin, kun jotain liikesalaisuutta voitaisiin hyödyntää nykyisessä tai tulevassa elinkeinotoiminnassa, voidaan liikesalaisuuslain säännöksiä soveltaa myös yksityiseen henkilöön.⁵⁵ Näillä yksityisten salaisuuksilla tulee kuitenkin olla jokin liityntä elinkeinotoimintaan, jotta lain säännökset voivat tulla sovellettaviksi.⁵⁶ Lain esitöiden mukaan lain soveltamisala on yleinen ja laki täydentää muuta liikesalaisuuksien suojaa koskevaa sääntelyä. Tässä suhteessa on kuitenkin hyvä huomioida, että useaan muuhun lakiin, jossa on säädetty liikesalaisuuksien suojasta, on otettu viittaussäännös⁵⁷ liikesalaisuuslakiin. Suhteessa muihin yleislakeihin, kuten oikeudenkäymiskaareen, liikesalaisuuslaki on kuitenkin erityislaki.⁵⁸

Kuten edellä on todettu, liikesalaisuusdirektiivissä on pääosin kyse minimiharmonisoinnista. Toisin sanoen liikesalaisuusdirektiivi määrittää vain ja ainoastaan liikesalaisuuksien suojan vähimmäistason. Liikesalaisuuslaki antaakin monilta merkittävilta osiltaan liikesalaisuuksille huomattavasti liikesalaisuusdirektiiviä vahvemman suojan.⁵⁹ Suomen kansalliseen lainsäädäntöön tekemät lisäykset perustuivat ensinnäkin siihen, että liikesalaisuusdirektiivin sääntelyä haluttiin täydentää – Suomessa haluttiin joiltain osin säilyttää sellainen olemassa oleva sääntely, joka oli aiemmin havaittu hyväksi. Lisäksi syynä oli se, että täydennyksillä pyrittiin yhtenäistämään liikesalaisuuksia koskevaa sääntelyä rikossäännösten kanssa.⁶⁰ Liikesalaisuusdirektiivi keskittyy siviilioikeudellisiin oikeussuojakeinoihin ja kyseinen direktiivi velvoittikin jäsenmaat

⁵⁴ Vapaavuori 2019, s. 27.

⁵⁵ Hallituksen esityksen mukaan elinkeinotoiminnan käsite on tulkittava laajasti; elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan lain esitöiden mukaan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimesta tapahtuvaa ammatin tai elinkeinon harjoittamista tulon tai muun taloudellisen hyödyn saamiseksi. HE 49/2018 vp, s. 81.

⁵⁶ HE 49/2018 vp, s. 81.

⁵⁷ Ks. esim. Työsopimuslaki 3 luvun 4 §:n 2 momentti, jonka mukaan liikesalaisuuksien suojasta säädetään lisäksi liikesalaisuuslaissa.

⁵⁸ HE 49/2018 vp, s. 81.

⁵⁹ Schovsbo – Bruun 2020, III. Brief overview of the Nordic Acts, b. Finland.

⁶⁰ Vapaavuori 2019, s. 27.

muuttamaan vain siviilioikeudellista lainsäädäntöään. Suomessa haluttiin kuitenkin edelleen säilyttää myös rikossäännösten merkittävä rooli.⁶¹

---

⁶¹ Vapaavuori 2019, s. 28.

3 LIKESALAISUUDEN MÄÄRITELMÄ

3.1 Liikesalaisuuden määritelmän taustalla

Tässä tutkielmassa on edellä esitelty, kuinka liikesalaisuuskäsitteen edeltäjät, yrityssalaisuus, liike- ja ammattisalaisuus, pelkkä liikesalaisuus sekä ammatti- ja liikesalaisuus, oli määritelty lainsäädännössä ennen liikesalaisuuslain voimaantuloa ja terminologian yhtenäistymistä. Näiden eri käsitteiden on jo kauan aikaa tulkittu tarkoittavan samaa asiaa, minkä lisäksi käsitteitä on myös tulkittu hyvin pitkälti samoin oikeuskäytännössä.⁶² Kuten edellä on todettu, Suomen lainsäädännön terminologian epäyhtenäisyys kuitenkin poistui liikesalaisuusdirektiivin ja liikesalaisuuslain myötä, kun liikesalaisuuskäsite määriteltiin edellä mainituissa säädöksissä. Nykyään puhutaankin ainoastaan liikesalaisuudesta.⁶³ Liikesalaisuuden käsitettä lähestytäänkin jäljempänä tässä tutkielmassa liikesalaisuusdirektiivin, liikesalaisuuslain, lain esitöiden sekä oikeuskirjallisuuden pohjalta.

Liikesalaisuuslain esitöiden mukaan liikesalaisuuden määritelmällä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklan 1 kohta.⁶⁴ Näin ollen liikesalaisuuden käsitteen määrittelyä on tässä tutkielmassa perusteltua lähestyä syventymällä liikesalaisuusdirektiivin mukaiseen määritelmään. Liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivissä liikesalaisuudella tarkoitetaan ensinnäkin sellaista tietoa, joka on salaista siten, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaiseen henkilöpiiriin kuuluvien henkilöiden yleisessä tiedossa, jotka yleensä käsittelevät tällaisia tietoja taikka muutoin helposti selville saatavissa. Lisäksi säännöksen mukaan tiedolla on salaisuusominaisuutensa vuoksi oltava kaupallista arvoa. Viimeiseksi säännös edellyttää, että henkilö, jolla tieto on laillisesti hallussaan, on ryhtynyt vallitsevissa olosuhteissa kohtuulliseksi katsottaviin toimenpiteisiin sen salaamiseksi. Liikesalaisuusdirektiivi edellyttää, että kaikki edellä mainitut vaatimukset tietoa koskien täytyvät, jotta tieto katsotaan liikesalaisuudeksi.

Liikesalaisuusdirektiivissä käytetty liikesalaisuuden käsite pohjautuu Maailman kauppajärjestön perustamissopimukseen⁶⁵ liittyvän sopimuksen teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan

⁶² HE 49/2018 vp, s. 82 sekä Vapaavuori 2019, s. 63.

⁶³ Vapaavuori 2019, s. 55.

⁶⁴ HE 49/2018 vp, s. 82.

⁶⁵ Maailman kauppajärjestön (World Trade Organisation, WTO) perustamissopimus, allekirjoitettu Marrakeshissa 15.4.1994.

liittyvistä näkökohdista⁶⁶ (jäljempänä myös *TRIPS-sopimus*) 39 artiklan 2 kohtaan.⁶⁷ Ennen liikesalaisuusdirektiiviä TRIPS-sopimuksen mukainen liikesalaisuuden käsite oli ainoa yhdenmukaistettu liikesalaisuuden määritelmä muun muassa EU:n alueella.⁶⁸ TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 2 kohdan määritelmässä korostuu kolme keskeistä liikesalaisuuden elementtiä; tiedon salainen luonne tai tiedon luottamuksellisuus, tiedon taloudellinen tai kaupallinen arvo sekä kohtuulliset toimenpiteet salaisuuden säilyttämiseksi.⁶⁹ Kaikki edellä mainitut TRIPS-sopimuksessa yksilöidyt elementit on selvästi havaittavissa myös liikesalaisuusdirektiivin mukaisesta määritelmästä – tiedon on direktiivin mukaan oltava salaista, tiedolla on oltava kaupallista-arvoa ja tiedon salaamiseksi on oltava ryhdytty kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin.⁷⁰

3.2 Liikesalaisuuden määritelmä liikesalaisuuslaissa

Liikesalaisuuden määritelmä liikesalaisuuslaissa mukailee hyvin pitkälti TRIPS-sopimuksesta johdettua, liikesalaisuusdirektiivissä käytettyä määritelmää, ja se on sisällytetty liikesalaisuuslain 2 §:ään. Lain valmisteluaineistosta ilmenee, että valmistelutyössä on katsottu, että sääntelyn yhtenäinen tulkinta nimenomaan EU:n sisällä ja muutoinkin kansainvälisellä tasolla on perusteltua esimerkiksi oikeusvarmuuden ja kansainvälistymisen myötä myös yhtäläisten kilpailuedellytysten näkökulmasta. Käsitteiden yhtenäistäminen voi osaltaan auttaa esimerkiksi poistamaan rinnakkaisten käsitteiden luomaa epäselvyyttä ja eroja laintulkinnassa.⁷¹ Näin ollen liikesalaisuus käsitteen johtaminen direktiivistä on perusteltua sekä direktiivin täytäntöönpanon että kansainvälisen yhtenäistämisen vuoksi.

Liikesalaisuuslain 2 §:n mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan tietoa, joka ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai muutoin helposti selville saatavissa. Lisäksi sillä tarkoitetaan säännöksen mukaan tietoa, jolla on edellä tarkoitettun ominaisuuden vuoksi taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa, ja jonka laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisin toimenpiteisiin sen suojaamiseksi. Tätä liikesalaisuuslain mukaista määritelmää käytetään niin muissa lainsäädöksissä kuin myös esimerkiksi sopimuksissa liikesalaisuuden käsitettä määriteltäessä.⁷²

⁶⁶ WTO: Sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista, Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, ns. TRIPS-sopimus.

⁶⁷ HE 49/2018 vp, s. 13.

⁶⁸ ETSK:n lausunto 2014, s. 2.

⁶⁹ HE 49/2018 vp, s. 13.

⁷⁰ Schovsbo – Minssen – Riis 2020, s. 19.

⁷¹ TaVM 11/2018 vp, s. 4.

⁷² Vapaavuori 2019, s. 67.

Liikesalaisuusdirektiiviin TRIPS-sopimuksesta otettu kolmen elementin malli sisällytettiin myös liikesalaisuuslakiin.⁷³ Jotta tieto olisi liikesalaisuuslain mukaan liikesalaisuus, tulee sen täyttää säännöksessä luetellut vaatimukset – tiedon on oltava salaista, tiedolla tulee olla taloudellista arvoa elinkeinotoimissa sekä tiedon haltijan on oltava ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon suojaamiseksi.

Liikesalaisuusdirektiivin mukaisessa liikesalaisuuden määritelmässä ei suoranaisesti edellytetä sitä, että tiedon tulisi koskea elinkeinotoimintaa. Se, että direktiivi kuitenkin liittyy elinkeinotoimintaan, on päivänselvää.⁷⁴ Tämän vuoksi elinkeinotoiminnan keskeinen liitännäisyys liikesalaisuuksiin onkin liikesalaisuuslaissa huomioitu lain 1 §:ssä, jonka mukaan lailla säädetään nimenomaan elinkeinotoimintaan liittyvien liikesalaisuuksien suojasta. Liikesalaisuus on siten elinkeinotoimintaan liittyvä tieto, joka voi olla periaatteessa missä muodossa tahansa.⁷⁵ Tässä yhteydessä todettakoon, että esimerkiksi oikeuskirjallisuudessa on jo vuonna 1973 katsottu, että liikesalaisuuden liittyminen johonkin tiettyyn yritykseen on sen käsitteelliseksi tunnusmerkiksi katsottava seikka.⁷⁶

Liikesalaisuuden kolmeen keskeiseen tunnusmerkkiin pureudutaan seuraavaksi hieman tarkemmin. Uuden liikesalaisuuslain mukainen käsite vastaa keskeisimmiltä osiltaan, kuten tunnusmerkeiltään, vanhaa rikoslain 30 luvun 11 §:n sisältänyttä yrityssalaisuuden määritelmää.⁷⁷ Tästä syystä myös vanhan rikoslain yrityssalaisuuksia koskevaa oikeuskirjallisuutta on soveltuvin osin hyödynnetty liikesalaisuuskäsitteen eri elementtien tarkastelussa.

3.2.1 Tiedon salaisuus

Ensimmäinen tunnusmerkki on *tiedon salaisuus*, joka liikesalaisuuslain mukaan määritellään negaation kautta – pohdittavaksi jää, mitä tieto ei voi olla, että se tulkittaisiin liikesalaisuudeksi.⁷⁸ Koska liikesalaisuudeksi ei säännöksen mukaan katsota tietoa, joka on tietoa tavanomaisesti käsittelevälle henkilölle yleisesti tunnettu tai helposti saatavilla, lain esitöiden mukaan liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle jäävät alan yleiseen koulutukseen sisältyvät tiedot sekä yleinen kokemus ja taito, jonka henkilö on hankkinut osana tavanomaista

⁷³ HE 49/2018 vp, s. 82.

⁷⁴ LaVL 8/2018 vp, s. 3.

⁷⁵ Tieto voi olla tallennettuna asiakirjaan, se voi olla sähköisessä muodossa, tallennettuna johonkin esineeseen tai tuotteen prototyyppiin, minkä lisäksi tieto voi olla pelkästään muistinvaraista. Vapaavuori 2019, s. 116.

⁷⁶ Castrén 1973, s. 27.

⁷⁷ Viljanen 2018, s. 717.

⁷⁸ Vapaavuori 2019, s. 73.

työskentelyään – näillä viitataan yleisimmin henkilön ammattitaitoon ja kokemukseen.⁷⁹ Lisäksi tällä viitataan siihen, että julkinen tieto, joka on esimerkiksi internetistä helposti löydettävissä, ei ole salaista tietoa.⁸⁰ Aiemmasta, rikoslain mukaisesta yrityssalaisuuden määritelmästä on todettu, että tiedon salaisuusaste voi vaihdella esimerkiksi yhtiön yhteistoimintasuhteiden, kulloinkin vallitseva kilpailutilanteen tai tiedon yleisen luonteen mukaan. Mitään yhdenmukaista ja yleispätevää salaisuusastetta on mahdotonta määrittää. Pääasia on, että tietoa ei ole julkistettu, eikä se ole yleisesti tunnettua.⁸¹

Se, onko kyseessä liikesalaisuus vai henkilön ammattitaito tai kokemus, on arvioitava aina tapauskohtaisesti, viime kädessä tuomioistuimen toimesta. Useimmiten niissä tapauksissa, jotka ovat päätyneet tuomioistuimeen käsiteltäväksi saakka, asetelma onkin nimenomaan se, että työnantaja ja yrityksen työntekijä ovat vastakkain. Tyypillisesti kyse on tilanteesta, jossa entinen työntekijä on siirtynyt entisen työnantajayrityksen kilpailevaan yhtiöön.⁸² Toinen tyypillinen tilanne on se, että työntekijä irtisanoutuu ja perustaakin oman, kilpailevan yrityksensä.⁸³ Näissä tilanteissa pohdittavaksi tulee se, onko työntekijän hyödyntämissä tiedoissa kyse henkilön ammattitaidosta ja kokemuksesta, vai entisen työnantajayhtiön liikesalaisuuksista. Tämä on eittämättä yksi liikesalaisuuden määritelmän hankalimmista tulkintakysymyksistä, eikä siihen liikesalaisuutta koskevan heterogeenisuuden ja useiden tapauskohtaisten variaatioiden vuoksi ole mahdollista tehdä lakitasolla selkeää rajanvetoa.⁸⁴

Arviointia tehdessä huomioon voidaan lain esitöiden mukaan ottaa esimerkiksi se, onko kyse muistinvaraisesta tiedosta vai tiedosta, joka on tallenteena tai kirjallisessa muodossa. Lisäksi arvioinnissa tulisi huomioidtavaksi myös se, kuinka yksityiskohtaisesta tiedosta on kyse sekä se, onko tieto yrityskohtaista vai laajemmin tunnettu samalla toimialalla toimivien yritysten parissa. Tieto on todennäköisemmin katsottavissa liikesalaisuudeksi, mikäli se ei ole vain muistinvaraista, se on yksityiskohtaista sekä ainoastaan yhden tai vain harvan yhtiön tiedossa.⁸⁵ Rajanvedossa korostuukin erityisesti kysymys siitä, mikä on alalla yleisesti tunnettua tietoa. Jottei rajanveto kuitenkaan turhaan helpottuisi, tulee arvioinnissa huomioida myös henkilön henkilökohtaiseen ammattitaitoon ja osaamiseen liittyvät seikat, kuten tämän erikoistuminen.⁸⁶

⁷⁹ HE 49/2018 vp, s. 83. Ks. myös Vapaavuori 2019, s. 68.

⁸⁰ Vapaavuori 2019, s. 75.

⁸¹ Vapaavuori 2016, s. 45.

⁸² Nyblin 2008, s. 536.

⁸³ Kokko 2017, s. 251.

⁸⁴ Vapaavuori 2019, s. 97–98.

⁸⁵ HE 49/2018 vp, s. 83.

⁸⁶ Vapaavuori 2019, s. 103–104.

Jo ennen liikesalaisuuslakia katsottiin, että ammatti- ja liikesalaisuuden yksi keskeisimmistä tunnusmerkeistä oli se, että salattu tieto ei ilmene suoraan salaisuuden kohteesta.⁸⁷ Tämä jo aiemmin omaksuttu linja on jatkunut, sillä käänteismallinnuksella, eli *reverse engineeringillä*⁸⁸, helposti selville saatavissa oleva tieto jää uuden liikesalaisuuslain määritelmän ulkopuolelle.⁸⁹ Liikesalaisuuslaissa korostetaan tiedon helposti selville saatavuutta – mikäli tiedon hankinta käänteismallinnuksella ei ole helposti toteutettavissa, vaan vaatii muun muassa aikaa ja kustannuksia, on tieto edelleen katsottavissa liikesalaisuudeksi.⁹⁰ Tässä yhteydessä on hyvä huomioida myös se, että julkinen, mutta uudella tavalla yhdistelty tai koottu tieto voi olla liikesalaisuus, sillä säännös edellyttää, ettei tieto ole kokonaisuutena taikka sen osien täsmällisenä kokonpanona ja yhdistelmänä yleisesti tunnettu tai helposti selville saatavissa.⁹¹

Tiedon salaisuuden yhteydessä lain esitöissä on katsottu, että yksi liikesalaisuuden tunnusmerkki on lisäksi se, että tieto on vain rajoitetun henkilöpiirin tiedossa. Rajoitetun henkilöpiirin ei kuitenkaan täydy olla suppea. Liikesalaisuus voi hallituksen esityksen mukaan olla tunnettu useammassakin saman alan yrityksessä tai useampikin taho voi samaan aikaan kehittää tai saada saman tiedon itsenäisesti. Näin ollen tiedon salaisuudella ei tarkoiteta sitä, etteikö kukaan muu voisi tietää sitä. Tieto voi olla muillakin tiedossa, ja muista immateriaalioikeuksista poiketen kenelläkään ei ole yksinoikeutta siihen.⁹²

3.2.2 Tiedon taloudellinen arvo

Toinen liikesalaisuuden tunnusmerkki on *tiedon taloudellinen arvo*. Tällä tarkoitetaan tiedon salassapitointressiä eli sitä, että tiedolla on nimenomaan salaisuusominaisuutensa vuoksi taloudellista arvoa yrityksen elinkeinotoiminnassa.⁹³ Tiedolla on siten oltava objektiivisesti arvioiden merkitystä yhtiön elinkeinotoiminnassa.⁹⁴ Käytännön tasolla voidaan ajatella, että liikesalaisuus voi olla ainoastaan sellainen tieto, joka päätyessään kilpailijan tietoisuuteen tai haltuun voi aiheuttaa yritykselle huomattavaa vahinkoa.⁹⁵ Jo ennen liikesalaisuuslain voimaantuloa

---

⁸⁷ Karhu 2002, s. 3.

⁸⁸ *Reverse engineering* tarkoittaa, että henkilö selvittää liikesalaisuuden itse valmista tuotetta tutkimalla. Vapaavuori 2019, s. 43. Ks. myös Liikesalaisuuslaki 3 §:n 4 momentin 2 kohta ja Liikesalaisuusdirektiivin 3 artiklan 1 kohdan b-alakohta. Ks. myös Viljanen 2018, s. 720, jossa *reverse engineeringistä* käytetään termiä käänteinen tuotekehittäminen.

⁸⁹ Vapaavuori 2019, s. 68.

⁹⁰ Vapaavuori 2019, s. 76.

⁹¹ Vapaavuori 2019, s. 77.

⁹² Vapaavuori 2019, s. 75.

⁹³ Vapaavuori 2019, s. 68.

⁹⁴ Viljanen 2018, s. 717–718.

⁹⁵ Honkinen ym. 2016, luku 6.2. Mikä on yrityssalaisuus?

voimassa olleen rikoslain yrityssalaisuuden osalta katsottiin, että sellainen tieto, joka on elinkeinotoiminnan kannalta täysin merkityksetön, ei ole katsottavissa yrityssalaisuudeksi.⁹⁶

Käytännössä tiedon taloudellinen arvo tarkoittaa sitä, että kyseisen tiedon luvaton hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa yritykselle, esimerkiksi heikentämällä yrityksen kilpailuasemaa markkinoilla. Taloudellisen arvon osalta riittää, että tiedolla voi olla taloudellista arvoa – tiedon tosiasiallista hyödyntämistä ei edellytetä. Taloudellinen arvo voi täten olla sidottuna myös ajan kulumiseen, sillä tiedon vanhentuessa sen potentiaalinen hyödynnettävyys voi vähentyä tai jopa poistua kokonaan.⁹⁷ Tieto voi esimerkiksi ajan kuluessa ja teknisen kehityksen edetessä menettää arvonsa, jolloin se menettää myös liikesalaisuusominaisuutensa.⁹⁸

Myöskään todellista vahinkoa ei edellytetä, vaan salassapitointressin lähtökohtana on edellä kuvatun mukaisesti ajatus siitä, että tiedon luvaton hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen voisi mahdollisesti aiheuttaa taloudellista vahinkoa tiedon haltijalle.⁹⁹ Liikesalaisuusdirektiivissä käytettiin tämän tunnusmerkin osalta termiä kaupallinen arvo. Liikesalaisuuslain valmistelussa päädyttiin kuitenkin käyttämään termiä taloudellinen arvo elinkeinotoiminnassa, vaikkakin näillä kahdella on täysin sama merkitys.¹⁰⁰

Jo alkuperäisen rikoslain 30 luvun 11 §:ssä, joka on sittemmin muutettu, oli kuvailtu salassapitointressiä siten, että tiedon ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko elinkeinonharjoittajalle itselleen taikka sellaiselle toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle. Näin ollen salassapitointressin konkreettinen asiantila ei sinänsä ole muuttunut uuden liikesalaisuuslain myötä.¹⁰¹

3.2.3 Tiedon tosiasiallinen salassapito

Kolmantena liikesalaisuuden tunnusmerkkinä on *tiedon tosiasiallinen salassapito*.¹⁰² Liikesalaisuuden korkea arvo perustuu nimenomaan siihen, että tieto on pidetty salassa.¹⁰³ Tiedon tosiasiallisella salassapidolla on liikesalaisuuslaissa tarkoitettu sitä, että tiedon laillinen haltija on

---

⁹⁶ Vapaavuori 2016, s. 63.

⁹⁷ HE 49/2019 vp, s. 83–84.

⁹⁸ Viljanen 2018, s. 718.

⁹⁹ Vapaavuori 2019, s. 84.

¹⁰⁰ HE 49/2018 vp, s. 83–84.

¹⁰¹ Viljanen 2018, s. 719.

¹⁰² Vapaavuori 2019, s. 68.

¹⁰³ Honkinen ym. 2016, luku 6.2. Mikä on yrityssalaisuus?

ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa. Tällä vaatimuksella tarkoitetaan lain esitöiden mukaan sitä, että tiedon haltija on omalla toiminnallaan pyrkinyt pitämään tiedon salassa. Lisäksi vaatimuksella tarkoitetaan lain esitöiden mukaan sitä, että sellaiset henkilöt, jotka ovat tiedon kanssa tekemisessä, mieltävät tiedon salaiseksi.¹⁰⁴

Jos tahon voidaan katsoa julkistaneen tiedon tarkoituksellisesti, on selvää, että salassapitointressiä ei tällöin ole.¹⁰⁵ Kohtuullisilla toimenpiteillä tarkoitetaan sitä, että tiedon haltija pyrkii tosiasiallisin toimin salaamaan tiedon – tällaisia toimia voi olla esimerkiksi tietotekniset, fyysiset tai oikeudelliset suojatoimet.¹⁰⁶ Tietoja voitaisiin näin ollen suojata muun muassa järjestämällä tietojärjestelmien ja fyysisten toimitilojen turvajärjestelyt asianmukaisiksi, minkä lisäksi tiedon luottamuksellisuus on mahdollista kirjata ylös erilaisiin henkilöstön tai yhteistyökumppaneiden välisiin salassapitosopimuksiin.¹⁰⁷

Tiedon suojaaminen jakaantuu pääsääntöisesti kahteen eri tilanteeseen – toisessa tieto pysyy yhtiön oman hallinnan piirissä ja toisessa tietoa jaetaan yhtiön ulkopuolelle yhteistyökumppaneille. Yhtiön sisällä tapahtuvat toimenpiteet ovat melko selkeitä ja pääsääntöisesti ne pitävät sisällään salassapitosopimukset työntekijöiden kanssa; salassapidon korostamisen etenkin työntekijöille; erilaiset käyttäjätunnukset, salasanat ja muut tietotekniset suojauskeinot; fyysiset suojatoimet, kuten toimitilojen lukitus, valvonta ja vartiointi; sekä mahdollisiin tietovuotoihin puuttuminen. Salassapitosopimusten merkitys korostuu huomattavasti enemmän yhtiön suhteessa ulkopuolisiin yhteistyökumppaneihin, sillä työntekijällä on joka tapauksessa vahva lakisääteinen salassapitovelvoite yhtiöön nähden. Kun tietoja taas luovutetaan yhteistyökumppaneille, ei salassapitovelvollisuutta välttämättä ole olemassa ilman salassapitosopimusta. Näin ollen salassapitosopimuksia on usein syytä käyttää.¹⁰⁸

Kohtuullisilla toimenpiteillä ei tarkoiteta, että toimenpiteiden tulisi olla täysin vedenpitäviä tai kaiken kattavia.¹⁰⁹ Toimenpiteiden kohtuullisuutta ja laajuutta tulee lain esitöiden mukaan tarkastella tapauskohtaisesti. Tarkastelussa voitaisiin huomioida muun muassa se, minkälaisiin toimenpiteisiin ryhtyminen on tosiasiaassa ollut mahdollista, ja mitkä ovat liikesalaisuuden haltijan tarpeet tiedon salassa pitämiseksi.¹¹⁰ Kohtuullisten toimenpiteiden yhteydessä on hyvä

---

¹⁰⁴ HE 49/2018 vp, s. 85.

¹⁰⁵ Viljanen 2018, s. 717.

¹⁰⁶ Vapaavuori 2019, s. 68.

¹⁰⁷ HE 49/2018, s. 85.

¹⁰⁸ Vapaavuori 2019, s. 87.

¹⁰⁹ Honkinen ym., luku 6.2. Mikä on yrityssalaisuus?

¹¹⁰ HE 49/2018 vp, s. 85.

huomioida, että liikesalaisuuden haltijan ei tarvitse erikseen ilmoittaa sille taholle, joka tiedon vastaanottaa, että kyseessä on liikesalaisuus tai että vastaanotettava tieto on salassa pidettävää. Näin ollen tietoja, kuten asiakirjoja tai tallenteita, ei ole tarpeen merkitä luottamuksellisiksi – ilmoitukset ja merkinnät toisaalta korostavat tiedon salaisuutta ja omalta osaltaan varmistavat tiedon vastaanottajan tietoisuutta tiedon luottamuksellisuudesta ja salaisuudesta.¹¹¹

3.2.4 Kolmijaon merkitys

Jokaisen kolmen edellä mainitun tunnusmerkin on täytyttävä, jotta kyseessä oleva yrityksen tieto voidaan katsoa liikesalaisuudeksi. On siis esimerkiksi täysin mahdollista, että tietoa ei katsota sen merkittävästä taloudellisesta arvosta huolimatta liikesalaisuudeksi, mikäli yhtiö ei ole ryhtynyt kohtuullisiin ja asianmukaisiin toimenpiteisiin suojatakseen tietoa.¹¹² Kolmijaon merkitys korostuukin määriteltäessä sitä, onko jokin tieto katsottavissa liikesalaisuudeksi vai ei.

On hyvä huomioida, että liikesalaisuuden määritelmällä ja tunnusmerkkien edellä kuvatulla kolmijaolla on suuri merkitys myös liikesalaisuuslain soveltamisalan ulkopuolella – liikesalaisuuden määritelmän avulla pystytään yhtenäisesti määrittämään elinkeinotoiminnan luottamuksellisen tiedon sisältö niin siviili-, rikos- ja hallinto-oikeudessa kuin myös muilla oikeudenaloilla sekä eri osapuolten välisissä sopimuksissa. Liikesalaisuutta ei olekaan välttämättä tarkoituksenmukaista määritellä nykyistä tarkemmin, sillä sen tulisi sopia lukuisiin eri tilanteisiin riippumatta tiedon tosiasiallisesta luonteesta, salaisuusasteesta, laillisesta haltijasta, kulloinkin kyseessä olevasta oikeudenloukkaajasta tai käsillä olevasta soveltamistilanteesta. Samasta syystä tapauskohtaiselle kokonaisharkinnalle jäävä merkitys on huomattava.¹¹³

3.3 Esimerkkejä liikesalaisuuksista

3.3.1 Liikesalaisuudet käytännössä

Liikesalaisuudet voivat käytännössä olla monenlaista teknistä tai taloudellista tietoa.¹¹⁴ Seuraavaksi tutkielmassa esitellään konkreettisia esimerkkejä liikesalaisuuksista niin hallituksen esityksen, oikeuskäytännön kuin myös oikeuskirjallisuudenkin pohjalta. Oikeuskäytännöstä poimittujen esimerkkien osalta on tarpeen huomioida se, että suuri osa esimerkeistä on ajalta ennen

¹¹¹ Vapaavuori 2019, s. 72.

¹¹² Vapaavuori 2019, s. 69.

¹¹³ Vapaavuori 2019, s. 71.

¹¹⁴ HE 49/2018 vp, s. 84.

liikesalaisuuslain voimaantuloa, sillä liikesalaisuuslain ollessa verrattain tuore laki, ei uutta oikeuskäytäntöä ole juurikaan saatavilla. Liikesalaisuuksia koskevat oikeudenkäynnit ovat ennen liikesalaisuuslain voimaan tuloa painottuneet vahvasti siviilioikeuden sijaan rikosoikeusjärjestelmän puolelle.¹¹⁵ Tällä ei kuitenkaan käsitteen määritelmän ja esimerkkien kannalta ole olennaista merkitystä, sillä kuten edellä tässä tutkielmassa on todettu, uusi liikesalaisuuskäsite tarkoittaa käytännössä samaa kuin aikaisemmin esimerkiksi yrityssalaisuus on tarkoittanut.¹¹⁶ Näin ollen liikesalaisuuslakia edeltävää oikeuskäytäntöä voidaan pitää pätevänä lähteenä liikesalaisuuden käytännön esimerkeille tässä tutkielmassa. Vanhempia käytännön esimerkkejä on kuitenkin tutkielmassa peilattu uuteen liikesalaisuuslakiin ja sen mukaiseen määritelmään.

3.3.2 *Liikesalaisuus hallituksen esityksessä*

Liikesalaisuuslaki koskevassa hallituksen esityksessä on listattu esimerkkejä liikesalaisuuksista. Lain esitöiden mukaan liikesalaisuuksia voivat olla muiden ohella valmistustiedot, testitulokset, erilaiset liikeideat, hinnoittelua koskevat tiedot, taitotieto, markkinaselvitykset, talousennusteet, analyysit yhtiön kilpailijoista, yhtiön ylläpitämät asiakasrekisterit, yhtiön hallinnollis-organisatoriset tiedot, tietokoneohjelman lähdekoodi tai muu ohjelman salassa pidettävä osa¹¹⁷ sekä negatiivinen tieto^{118, 119}.

3.3.3 *Esimerkkejä oikeuskäytännöstä*

MAO:11/20 21.1.2020. Asiassa oli kyse tilanteesta, jossa X on vaatinut markkinaoikeutta kieltämään sakon uhalla Y:tä jatkamasta sellaisten luusementtituotteiden maahantuontia, joissa on käytetty muun ohella kopolymeerejä, jotka oli kehitetty tai tilattu käyttäen hyväksi X:n liikesalaisuuksia; kopolymeeri Plex 6613 ja Plex 6612 spesifikaatioita. Asiassa oli lukuisia ratkaistavia kysymyksiä, mutta tämän tutkielman kannalta ratkaisussa keskeisintä on spesifikaatioiden liikesalaisuus-ominaisuuden arviointi.

Markkinaoikeus on ratkaisussaan katsonut, että arvioitavaksi tulevina liikesalaisuuden tunnusmerkkeinä on tullut pitää liikesalaisuuslain mukaisia edellytyksiä: tiedon haltijan salassapitoahtoa, salassapitointressi sekä tosiasiallinen salassapito. Asiassa on ensinnäkin pohdittu

¹¹⁵ Nyblin 2015, s. 706.

¹¹⁶ Vapaavuori 2019, s. 55.

¹¹⁷ Tällainen muu salassa pidettävä osa voi olla ohjelman rakenne, määrittely tai siihen sisältyvät algoritmit tai tietokannat. HE 49/2018 vp, s. 84.

¹¹⁸ Negatiivisella tiedolla tarkoitetaan esimerkiksi tietoa siitä, ettei jokin valmistusmenetelmä toimi. Lisäksi negatiivisella tiedolla voidaan tarkoittaa yhtiön toiminnan kannalta muutoin negatiivista tai vahingollista tietoa, esimerkiksi tietoa yhtiön heikosta taloudellisesta tilanteesta. HE 49/2018 vp, s. 84.

¹¹⁹ HE 49/2018 vp, s. 84.

luusementin kopolymeerien Plex 6612 ja Plex 6613 spesifikaatioiden saatavuutta julkisista lähteistä tai käänteismallinnuksella. Markkinaoikeus on todennut, että julkisista lähteistä on siinä ollu löydettävissä yksityiskohtaisiakin tietoja kopolymeerejä Plex 6612 ja Plex 6613 sisältävistä tuotteista, mutta X:n kopolymeereilleen asettamat raja-arvot eivät ole käyneet julkisista lähteistä ilmi tai eivät ole olleet selvitettävissä pelkkiä näytteitä analysoimalla. Näin ollen spesifikaatiot eivät ole sellaisinaan olleet yleisesti tunnettuja tai helposti saatavilla. Markkinaoikeuden mukaan spesifikaatiot voivat siten salassapitotahdon nojalla tulla katsotuiksi liikesalaisuuksiksi.

Seuraavaksi markkinaoikeuden tuli ratkaista spesifikaatioihin kohdistuva salassapitointressi, eli niiden taloudellinen arvo. Tässä yhteydessä markkinaoikeus totesi, että kyseessä olevia tietoja on pidettävä tyypillisesti sellaisina, joilla on katsottava olevan X:n liiketoiminnassa merkitystä, ja joiden osalta sillä lähtökohtaisesti voidaan olettaa olevan salassapitointressi. Y pyrki väittämään, että spesifikaatiot olisivat menettäneet taloudellisen arvonsa ja merkityksensä, koska X on kahteen kertaan muuttanut spesifikaatioita Y:n väitetyn hyödyntämisen jälkeen. Markkinaoikeuden päätöksen mukaan myöhemmin tehdyistä muokkauksista huolimatta spesifikaatioiden mahdollisen ilmaisemisen voidaan olettaa aiheuttaneen X:lle vahinkoa, koska muokkaukset ovat olleet melko vähäisiä ja ne ovat koskeneet vain pientä osaa spesifikaatioista. Näin ollen markkinaoikeus päätyi siihen, että X:llä on katsottava olevan salassapitointressi spesifikaatioiden osalta.

Viimeisenä markkinaoikeuden tuli ratkaista spesifikaatioiden tosiasiallinen salassapito. Markkinaoikeus katsoi, että X oli tosiasiasa pyrkinyt suojaamaan spesifikaatioihin liittyviä tietoja käyttämällä salassapitosopimuksia sekä rajoittamalla henkilökuntaa, jonka tiedossa spesifikaatiot olivat.

Tässä markkinaoikeuden ratkaisussa liikesalaisuuden määritelmää on lähestytty hyvin oppikirjamaisesti. Arvioinnissa on yksityiskohtaisesti huomioitu kaikki liikesalaisuuslain edellytykset. Ratkaisussa on jouduttu pohtimaan myös joitain edellä tässä tutkielmassa mainittuja hankaliakin rajanvetokysymyksiä – milloin tieto on yleisesti tunnettua tai helposti selvitettävissä ja mikä vaikutus ajan kulumisella tai tehdyillä muutoksilla on liikesalaisuuden hyödynnettävyyteen ja sitä kautta tiedon taloudelliseen arvoon.

KKO 2013:17. Oikeuskäytännössä yrityssalaisuutena on pidetty muun muassa moottorikelkkapuvun valmistukseen käytettyjä kaavoja. Korkeimman oikeuden ennakkopäätös

käsittelee tapausta, jossa henkilö X oli toiminut yhtiö A Oy:n omistajana, toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä. Tässä tehtävässä toimiessaan X oli yhtiö A Oy:n toiminnassa käyttänyt oikeudettomasti yhtiö B Oy:lle kuuluvia yrityssalaisuuksi katsottavia tietoja, sillä X oli muun muassa myynyt kolmannelle taholle moottorikelkkapukuja, jotka oli valmistettu B Oy:n suunnitteleman moottorikelkkapuvun valmistamiseen tarvittavia kaavoja käyttäen. Korkein oikeus on päätöksessään katsonut, että kyseiset moottorikelkkapuvut oli valmistettu käyttämällä oikeudettomasti teknisenä esikuvana B Oy:n yrityssalaisuuksiksi katsottavia kaavoja. Korkein oikeus katsoi päätöksessään moottorikelkkapuvun valmistuksessa käytettyjen kaavojen olleen yrityssalaisuus kahdesta syystä. Ensinnäkin kaavojen suunnitteluun oli käytetty useita kuukausia aikaa, minkä lisäksi asianomistajayhtiö oli ilmoittanut, että kaavoihin on liittynyt niiden taloudellisen arvon vuoksi ehdoton salassapito-intressi.

Mikäli edellä mainittua korkeimman oikeuden ennakkotapausta peilaa uuteen, päätöksen antamisen jälkeen voimaan tulleeseen liikesalaisuuslain mukaiseen liikesalaisuuden määritelmään, on siinä havaittavissa ainakin kaksi kolmesta liikesalaisuuden tunnusmerkistä. Kaavat ovat olleet yhtiön salaista tietoa, joka ei ole ollut kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa – kyseessä ei toisin sanoen ole ollut henkilön ammattitaito, -tieto tai kokemus. Myös se seikka, että ennakkopäätöksen perusteluista ilmenee, että X on saanut kaavat tietoonsa rikokseksi katsottavalla teolla, korostaa sitä, ettei kyse ole henkilön ammattitaidosta tai kokemuksesta. Kaavat on suunniteltu B Oy:n toimesta ja niiden suunnitteluun on käytetty useita kuukausia aikaa. Näin ollen on todettavissa, että kyseessä on mitä todennäköisemmin ollut kirjallisessa muodossa oleva hyvin yksityiskohtainen tieto, joka ei ole ollut useamman yhtiön tiedossa. Ottaen huomioon mitä edellä alaluvussa 3.2.1 on todettu, tällaisessa tilanteessa olisi liikesalaisuuslain näkökulmasta varsin todennäköistä, että tieto katsottaisiin liikesalaisuudeksi salassapitotahdon osalta.

Toinen täyttyvä liikesalaisuuden edellytys tässä tapauksessa on tiedon taloudellinen arvo. Korkein oikeus on päätöksessään todennut, että kaavoihin on liittynyt niiden taloudellisen arvon vuoksi ehdoton salassapito-intressi. Tässä tapauksessa tiedon taloudellinen arvo on korostunut siten, että tiedon luvaton käyttäminen on ollut omiaan heikentämään laillisen haltijan kilpailuasemaa markkinoilla.

Kolmannen edellytyksen täyttyminen jää ennakkopäätöksestä hieman epäselväksi. Liikesalaisuudelta edellytetään, että tiedon laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa. Ratkaisutekstistä ei kuitenkaan suoraan ilmene, onko tällaisiin toimiin ryhdytty vai ei. Päätöksen mukaan asianomistajayhtiön edustaja on ilmoittanut kaavoihin liittyneen niiden taloudellisen arvon vuoksi ehdottoman salassapitointressin, mutta tekstistä ei ilmene, onko kyseinen ilmoitus tehty ennen tiedon oikeudetonta käyttöä vai vasta sen jälkeen oikeudenkäynnin yhteydessä. Näin ollen tästäkään ilmoituksesta ei ole mahdollista tulkita, mitä toimenpiteitä tiedon haltija on tehnyt salatakseen kaavoihin liittyvät tiedot.

Kyseisessä tapauksessa on sovellettu rikoslain 11 §:ää ja sen mukaista yrityssalaisuuden määritelmää. Lain esitöissä on todettu, että yrityssalaisuuden tunnusmerkeiksi katsotaan tiedon salassapitotahto, salassapitointressi sekä tosiasiallinen salassapito. Hallituksen esityksen mukaan elinkeinonharjoittajan on pidettävä tieto salassa siten, että se on myös tosiasiallisesti suojattu ulkopuolisilta.¹²⁰ Koska kyseisessä tapauksessa korkein oikeus on katsonut kyseessä olevan yrityssalaisuus, voitaneen tästä päätellä, että kaikki yrityssalaisuuden edellä mainitut tunnusmerkit ovat olleet olemassa. Toisin sanoen hyvin suurella todennäköisyydellä yhtiö on tosiasiallisesti pyrkinyt pitämään tiedon salassa ja suojaamaan sen ulkopuolisilta. Näin ollen voitaisiin myös uuden liikesalaisuuslain soveltuessa katsoa, että yhtiö olisi ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa. Edellä todettu jää kuitenkin ainoastaan hypoteettisen ajattelun varaan, sillä seikka ei tosiasiaa ilmene ennakkopäätöksen perusteluista.

KKO 1991:11. Korkeimman oikeuden ennakkopäätöksessä oli kyse tilanteesta, jossa korkein oikeus katsoi, että nostolavan piirustuksiin ei sisällynyt liikesalaisuuksia. Korkein oikeus päätyi tähän lopputulokseen, koska nostolavan piirustukset eivät sisältäneet muita tietoja nostolavan rakenteesta kuin ainoastaan ne, jotka ilmenivät jo suoraan nostolavasta. Lisäksi huomioitiin se, että nostolavat olivat olleet vapaasti vuokrattavissa ja ostettavissa, joten ne olivat myös olleet kenen tahansa tutkittavissa. Korkein oikeus katsoi, että varastettujen nostolavan piirustusten osalta kyseessä oli tekninen esikuva liikesalaisuuden sijaan, ja piirustuksia väärinkäyttänyt henkilö tuomittiin ryhtymisestä rikoksella saatuun taparaan. Tapaukseen sovellettiin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettua lakia.

Liikesalaisuuden määritelmän näkökulmasta keskeisintä tapauksessa on korkeimman oikeuden ratkaisun mukaan ollut se, että asiaa tunteva ammattimies olisi kyennyt kohtuullisessa ajassa

---

¹²⁰ HE 66/1988 vp, s. 92.

rakentamaan vastaavanlaisen nostolavan vain tutkimalla muita nostolavoja, eikä asiassa voi olla silloin kyse liikesalaisuudesta.¹²¹ Näin ollen jo ennen liikesalaisuuslakia tiedon helppo selville saatavuus on silloin voimassa olleen oikeuden näkökulmasta poistanut tiedon liikesalaisuusominaisuuden, kuten edellä esitellystä tapauksestakin ilmenee.¹²²

Edellä käsitellyssä tapauksessa on kyseessä luvussa 3.2.1 määritellystä käänteismallinnuksesta eli *reverse engineeringistä*. Kuten edellä tässä tutkielmassa on todettu, käänteismallinnuksella helposti selville saatavissa oleva tieto jää liikesalaisuusmääritelmän ulkopuolelle.¹²³ Tämä johtuu siitä, että tiedon salaisuuskriteeri ei täyty, mikäli tieto on helposti selvitetävissä suoraan tuotteesta.¹²⁴ Liikesalaisuuden määritelmän näkökulmasta on kuitenkin merkityksellistä muistaa, että tällainenkin käänteismallinnuksella saatava tieto voidaan katsoa liikesalaisuudeksi. Liikesalaisuuslaissa korostetaan sitä, että tiedon on oltava helposti selville saatavissa – mikäli tiedon hankinta käänteismallinnuksella ei ole helposti toteutettavissa, vaan vaatii muun muassa aikaa ja kustannuksia, on tieto täten edelleen katsottavissa liikesalaisuudeksi.¹²⁵ Edellä mainitussa ennakkopäätöksessä korostuikin nimenomaan tuo kohtuullinen aika. Mikäli nostolavan rakentaminen käänteismallinnuksen avulla olisi ollut mahdollista vain siten, että se olisi esimerkiksi vienyt paljon aikaa tai aiheuttanut kustannuksia, olisi tieto voitu katsoa liikesalaisuudeksi. Korkein oikeus on ennakkoratkaisussaan KKO 1984-II-43 katsonut kohtuulliseksi ajaksi noin kahdesta kolmeen kuukautea.¹²⁶

Helsingin HO 18.12.2017 152035. Tapaus käsitteli yhtiön liiketoimintaan liittyviä tietoja. Kyseessä on tapaus, jossa A ja B olivat menneet osaomistajiksi ja vastuuhenkilöiksi sellaiseen aloittelevaan yhtiöön, joka ryhtyi toimimaan samalla alalla kuin A:n ja B:n entinen työnantajayhtiö oli toiminut. A ja B olivat oikeudettomasti ilmaisseet ja käyttäneet entisen työnantajayhtiönsä yrityssalaisuuksia taloudellisen hyödyn hankkimiseksi käynnistäessään uuden yhtiönsä liiketoimintaa. Keskeisimpänä hovioikeuden tuli ratkaista, oliko A:n ja B:n

¹²¹ Ks. myös KKO 1984-II-43. Ennakkopäätöksessä oli kyse koneen suunnittelusta ja siitä, että A oli uudessa työpaikassaan käyttänyt vastaavan koneen suunnittelussa hyväkseen entisen työnantajansa piirustuksia tai niiden luonnoksia. Korkein oikeus katsoi, että koneiden oli näytetty olleen pääosiltaan tunnettuja ennestään ja ammattimiehelle suhteellisen yksinkertaisia rakenteeltaan, ja sen vuoksi korkein oikeus arvioi, että ammattimies pystyisi kohtuullisessa ajassa konstruoimaan vastaavanlaisen koneen. Vaikka koneen toimintaperiaate ja rakenteen pääpiirteet olivat olleet tunnetut, korkein oikeus kuitenkin katsoi, että yksityiskohdalliset tiedot koneesta olivat yhtiön liikesalaisuuksia.

¹²² Vapaavuori 2019, s. 110.

¹²³ Vapaavuori 2019, s. 68.

¹²⁴ Vapaavuori 2019, s. 108.

¹²⁵ Vapaavuori 2019, s. 76.

¹²⁶ Tämä kohtuullisuutta koskeva aika-arvio on esitetty tutkielmassa vain suuntaa-antavana huomiona. Korkeimman oikeuden päätöksessä on todettu, että juuri kyseisessä tapauksessa tuon 2-3 kuukauden ajan katsottiin olevan kohtuullinen. Kohtuullisuus on täten tapauskohtaista ja viime kädessä aina tuomioistuimen ratkaistavissa.

käyttämät, entisen työnantajayhtiön liiketoimintaa koskevat tiedot olleet yrityssalaisuuksia vai mahdollisesti vain heidän ammattitaidon käyttämisestä uuden yhtiön hyväksi.

Ensinnäkin katsottiin todistajien kertomusten perusteella selvitettyksi, että entisellä työnantajayhtiöllä on ollut tahto ja intressi pitää ne käsiteltävät tiedot¹²⁷ salassa, joista tässä tapauksessa oli kyse, koska niiden avulla yhtiö oli onnistunut saavuttamaan ja säilyttämään merkittävän kilpailuedun muihin samalla alalla toimiviin yhtiöihin nähden. Lisäksi kertomuksista selvästi ilmeni, että entinen työnantajayhtiö on tosiasiallisesti pitänyt ja pyrkinyt pitämään kyseessä olevat tiedot salassa. Viimeisenä perusteluissa katsottiin, että kyseessä on ollut niin vahvasti nimenomaisesti entisen työnantajayhtiön liiketoimintaan liittyneet yksityiskohtaiset tiedot, joita yhtiö on vielä erityisesti pyrkinyt salaamaan, että kyseessä on ollut yrityssalaisuus, eikä A:n ja B:n oma ammattitaito ja sen hyödyntäminen.

Käsiteltävän viimeisen ennakkotapauksen yhteydessä onkin hyvä kiinnittää huomioita ammattitaidon ja kokemuksen sekä liikesalaisuutena pidettävän tiedon välillä tehtävään rajanvetoon. Tässä tapauksessa kyseessä olevilla tiedoilla oli niin vahva liityntä työnantajayhtiöön, ettei niitä voitu katsoa henkilön ammattitaidoksi. Mielestäni tämä on erittäin looginen ja perusteltu lopputulos, sillä kyseiset tiedot, kuten hankintahinnat tai kannattavuuslaskelmat, liittyvät nimenomaisesti yhtiön liiketoimintaan eikä niinkään yksittäisen henkilön tekemään työhön taikka henkilökohtaiseen osaamiseen tai ammattitaitoon.

Edellä mainitussa tapauksessa korostuu erinomaisesti myös uuden liikesalaisuuslain mukaisen liikesalaisuuden määritelmän kaikki kolme tunnusmerkkiä. Tämä päätös on kuitenkin myös oivallinen käytännön esimerkki siitä, että liikesalaisuuden ei tarvitse olla konkreettista, esimerkiksi jonkin tuotteen valmistamiseen liittyvää teknistä tietoa, kuten kaava, piirustus tai algoritmi, vaan liikesalaisuus voi yhtä lailla olla taloudellista tietoa, kuten yhtiön budjetti, jokin sopimus tai vaikka asiakasluettelo. Mielestäni liikesalaisuus mielletään valitettavan usein vain konkreettiseksi, esimerkiksi jonkin tuotteet valmistukseen liittyväksi valmistusmenetelmäksi, kaavaksi tai piirustukseksi, kuten edellä mainituissa ennakkopäätöksissä. Usein törmääkin ajatukseen siitä, että liikesalaisuus olisi jollain keinoin tunnistettavissa ulkoapäin tarkasteltuna, vaikka liikesalaisuuden salaisuusominaisuuden kannalta hyvin usein olennaista on juuri se, ettei ulkopuolinen tiedä tiedon olemassaolosta. Liikesalaisuuden kohteena olevaa tietoa ei

---

¹²⁷ Helsingin HO 18.12.2017 152035 päätöksen perusteluiden mukaan näitä tietoja olivat tiedot yhtiön myymien tuotteiden hankinta- ja myyntiketjuista, hankintahinnoista, kannattavuuslaskelmista, myyntikatteista ja asiakkaiden ostokäyttäytymistä koskevista tiedoista.

kuitenkaan lähtökohtaisesti ole rajattu.¹²⁸ Edellytyksenä sille, että tieto katsotaan liikesalaisuudeksi, on se, että se täyttää liikesalaisuuslain mukaisen määritelmän tunnusmerkit.

3.3.4 *Know how*

Liikesalaisuuslain esitöiden mukaan *know how*¹²⁹ tarkoittaa laajassa merkityksessään kaikkea tietoa ja kokemusta, jota tarvitaan jonkin tietyn elinkeinon harjoittamiseen. Know how'sta käytetään usein myös termejä taitotieto tai tietotaito.¹³⁰ Lain esitöiden mukaan know how'lla tarkoitetaan yrityskokemuksia, joita voi luonnehtia kokemukseen perustuvaksi tiedoksi käyttää jotakin tietoa hyväkseen.¹³¹

Know how on tässä tutkielmassa tarpeen eritellä omaksi lyhyeksi luvukseen, sillä se on osittain samansisältöinen liikesalaisuuden kanssa, mutta kaikki know how ei kuitenkaan voi tulla liikesalaisuutena suojatuksi.¹³² Know how voi olla salaista, jolloin se useimmiten katsotaan liikesalaisuudeksi. Se voi kuitenkin yhtäläillä olla ei-salaista, jolloin se hyvin usein rinnastuu henkilön ammattitaitoon ja kokemukseen ja jää täten liikesalaisuuskäsitteen ulkopuolelle.¹³³ Tässä onkin lopulta kyse hyvin pitkälti vastaavasta rajanvedosta kuin liikesalaisuuden ja henkilön ammattitaidon ja kokemuksen välillä.

Know how'n suojeltava kohde on erittäin hankalasti yksilöitävissä. Useimmiten know how'n suojan kohde onkin huomattavasti moninaisempi kuin esimerkiksi immateriaalioikeudelliset yksinoikeudet. Tästä syystä know how'lle ei ole mahdollista antaa vastaavaa yksinoikeutta kuin immateriaalioikeuksille.¹³⁴

3.3.5 *Esimerkkejä oikeuskirjallisuudesta*

Vapaavuori on jaotellut liikesalaisuudet luonteensa perusteella kahteen kategoriaan – tekniset ja taloudelliset liikesalaisuudet. Jaottelusta huolimatta jokin tieto voi kuulua kumpaankin kategoriaan ja olla samanaikaisesti sekä tekninen että taloudellinen liikesalaisuus. Merkittävin ero

¹²⁸ Vapaavuori 2019, s. 41.

¹²⁹ Termiä kirjoitetaan myös muodossa know-how. Ks. Vapaavuori 2019, s. 94.

¹³⁰ Vapaavuori 2019, s. 94.

¹³¹ HE 49/2018 vp, s. 83. Ks. myös HE 114/1978, s. 14. Know how'n määritelmä on otettu sellaisenaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain esitöistä.

¹³² HE 49/2018 vp, s. 83.

¹³³ Vapaavuori 2019, s. 95.

¹³⁴ HE 49/2018 vp, s. 83.

näiden kahden välillä on, etteivät taloudelliset liikesalaisuudet ole patentoitavissa, toisin kuin tekniset.¹³⁵

Vapaavuori on teoksessaan listannut tyypillisiä esimerkkejä teknisistä liikesalaisuuksista. Osa näistä listauksessa mainituista liikesalaisuuksista on päällekkäisiä lain esitöissä esitettyjen esimerkkien kanssa ja toiston välttämiseksi tähän kappaleeseen on poimittu ainoastaan hallituksen esityksestä poikkeavat esimerkit. Teknisiä liikesalaisuuksia voivat olla tuotanto-, valmistus- ja kokoonpanopiirustukset; tuotteiden rakenne, spesifikaatio ja koostumus; valmistusohjeet ja reseptit; valmistuksen laatuvaatimukset ja toleranssit; käsikirjat ja käyttöohjeet; tuotanto-, käsittely- ja säilöntämenetelmät; kemiallisten yhdisteiden koostumukset, konemallit, prototyypit, tekoälyn algoritmit sekä tuotekehityksen tulokset.¹³⁶

Vapaavuori on teoksessaan listannut myös esimerkkejä taloudellisista liikesalaisuuksista. Kuten edellisessäkin kohdassa, myös tämän listauksen ulkopuolelle on jätetty jo lain esitöissä esitetyt esimerkit. Taloudellisia liikesalaisuuksia ovat liiketoimintasopimukset¹³⁷; tarjoukset; yritysten välisiä suhteita koskevat tiedot; toimittaja- ja alihankkijatiedot; katetiedot; alennuspolitiikat; yhtiön strategia-, liiketoiminta- ja markkinointisuunnitelmat; talousennusteet; myyntitiedot; yrityskaupasuunnitelmat; julkaisematon mainoskampanjamateriaali; yhtiön organisaatio- tiedot sekä henkilöstötiedot.¹³⁸

Edellä listatut tiedot eivät missään nimessä automaattisesti ole yhtiön liikesalaisuuksia. Liikesalaisuuden tunnusmerkkien täytyminen tai täyttymättä jääminen on ratkaistava tapauskohtaisesti. Ratkaisevassa asemassa on useimmiten se, haluaako yritys pitää kyseiset tiedot salassa ja onko yritys ryhtynyt kohtuullisiin toimiin tietojen salaamiseksi. Esimerkiksi jokin yhtiö voi pitää hintatietonsa ja alennuskäytäntönsä julkisina, kun taas toinen yhtiö haluaa ehdottomasti salata ne.¹³⁹

Viimeisinä käytännön esimerkkeinä liikesalaisuuksista nostetaan esiin oikeuskirjallisuudessa esiintyneet tunnetut liikesalaisuudet, joista jokainen on epäilemättä kuullut joskus elämänsä aikana. Coca-Colan resepti on mitä todennäköisimmin maailman tunnetuin liikesalaisuus, joka on pystytty pitämään salassa sen kehitysvuodestaan 1886 saakka. Vastaavanlainen tunnettu

---

¹³⁵ Vapaavuori 2019, s. 60–61.

¹³⁶ Vapaavuori 2019, s. 61.

¹³⁷ Kuten esimerkiksi tuotekehitys-, yhteistoiminta- ja yrityskauppasopimukset. Vapaavuori 2019, s. 61.

¹³⁸ Vapaavuori 2019, s. 61–62.

¹³⁹ Vapaavuori 2019, s. 62.

liikesalaisuus on Kentucky Fried Chickenin maustesekoitus, joka sekin on pidetty salassa kehitysvuodesta 1940 asti. Eräs tunnettu liikesalaisuus on myös Chanel No. 5 -merkkisen hajuveden tarkka kemiallinen koostumus.¹⁴⁰

Yhteiskunnan kehittyessä myös erilaiset tietotekniikan alan liikesalaisuudet ovat yleistyneet. Näistä voidaan esimerkkeinä mainita Microsoftin ohjelmistojen lähdekoodi, Googlen hakukoneen algoritmin sisältö sekä useiden eri sosiaalisen median sekä suoratoisto- ja verkkopalveluiden algoritmit, kuten Instagram, Netflix ja Spotify.¹⁴¹

3.4 Liikesalaisuuden haltija

Tässä tutkielmassa on liikesalaisuuden määritelmän lisäksi kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista tarkastella myös toisen keskeisen käsitteen määritelmää, joskin huomattavasti suppeammin kuin liikesalaisuuden määritelmää. Tämä käsite on liikesalaisuuden haltija, jonka määritelmä on tullut täysin uutena liikesalaisuuslain mukana.

Myös liikesalaisuuden haltijan käsitteen määritelmän perusta on liikesalaisuusdirektiivissä, jonka 2 artiklan 2 kohdan mukaan liikesalaisuuden haltijalla tarkoitetaan sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laillista määräysvaltaa liikesalaisuuteen nähden. Kuten liikesalaisuuden, myös liikesalaisuuden haltijan käsitteen määritelmän on johdettu TRIPS-sopimuksesta, jonka mukaan luonnollisilla ja oikeushenkilöillä on oltava mahdollisuus estää laillisesti heidän valvonnassaan olevan tiedon ilmaiseminen, hankkiminen tai käyttäminen, joka tapahtuu ilman heidän lupaansa muiden toimesta sellaisella tavalla, joka on vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä.¹⁴²

Liikesalaisuuslain 2 §:n mukaan liikesalaisuuden haltijalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen. Lain esitöiden mukaan laillinen haltija voi olla joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, kunhan sillä on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen. Lopulta se, kenellä on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen, arvioidaan tapauskohtaisesti.¹⁴³

---

¹⁴⁰ Vapaavuori 2019, s. 58–60.

¹⁴¹ Vapaavuori 2019, s. 58–60.

¹⁴² HE 49/2018 vp, s. 85.

¹⁴³ HE 49/2018 vp, s. 85.

Liikesalaisuuslaissa puhutaan laillisesta määräysvallasta liikesalaisuuteen. Näin ollen ei ole sel- laista edellytystä, että liikesalaisuuden haltijan olisi oltava sen luoja tai alkuperäinen haltija. Pääasia on, että liikesalaisuuden haltijalla on tavalla tai toisella laillinen määräysvalta liikesa- laisuuteen. Näin ollen esimerkiksi sopimuksen perusteella laillisen määräysvallan liikesalaisuu- teen saanut henkilö voi olla liikesalaisuuden haltija sen alkuperäisen haltijan sijaan. Myös use- alla eri taholla voi yhtä aikaa olla laillinen määräysvalta johonkin liikesalaisuuteen.¹⁴⁴

---

¹⁴⁴ Vapaavuori 2019, s. 203–204.

4 LIIKESALAISUUDEN SUOJA

4.1 Siviilioikeudellisesta suojasta

Liikesalaisuusdirektiivi pitää sisällään nimenomaan liikesalaisuuksien siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot.¹⁴⁵ Koska liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä Suomessa päädyttiin säätämään liikesalaisuuslaki, on varsin loogista, että liikesalaisuuslakikin pitää sisällään liikesalaisuuksia koskevan siviilioikeudellisen lakisääteisen suojan.¹⁴⁶

Seuraavaksi tutkielmassa esitellään liikesalaisuuslain mukaiset liikesalaisuusloukkaukset (3–7 §), jonka jälkeen keskitytään liikesalaisuuslain mukaisiin liikesalaisuuksien siviilioikeudellisiin oikeussuojakeinoihin ja seuraamuksiin (8–12 §). Tutkielman tutkimuskysymyksen ja tehtyjen rajausten vuoksi tutkielmassa keskitytään kuitenkin pääsääntöisesti liikesalaisuuden oikeudettomaan hankkimiseen (3 §) ja oikeudettomaan käyttämiseen ja ilmaisemiseen (4 §) sekä vahingonkorvaukseen (11 §).

Tehdyistä rajauksista huolimatta kaikki liikesalaisuusloukkaukset, oikeussuojakeinot sekä seuraamukset esitellään mahdollisimman eheän kokonaisuuden vuoksi lyhyesti. Vaikka oikeudetonta hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista sekä vahingonkorvausta koskevat säännökset ovat tutkimuskysymyksen kannalta keskeisimmässä asemassa, ja tästä syystä niiden korostettu käsitteleminen esimerkiksi ensimmäisinä lukuina olisi toisaalta perusteltua, käsitellään säännökset kuitenkin mahdollisen toiston välttämiseksi ja selkeyden vuoksi liikesalaisuuslain mukaisessa järjestyksessä.

4.2 Liikesalaisuusloukkaukset

4.2.1 Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen

Liikesalaisuuslain 3 §:n 1 momentissa on säädetty yleisestä liikesalaisuuden hankintakiellosta.¹⁴⁷ Säännöksen mukaan liikesalaisuutta ei saa hankkia tai yrittää hankkia oikeudettomasti. Näin ollen 1 momentti pitää sisällään ainoastaan yleisluonteisen kiellon liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta. Oikeudettomat hankintakeinot on yksilöity jäljempänä säännöksessä.

---

¹⁴⁵ HE 49/2018 vp, s. 11.

¹⁴⁶ Vapaavuori 2019, s. 156.

¹⁴⁷ Vapaavuori 2019, s. 161.

LSL 3 §:n 2 momenttiin on sisällytetty kolmikohtainen lista liikesalaisuuden oikeudettomista hankintakeinoista.¹⁴⁸ Säännöksen mukaan liikesalaisuuden hankkiminen on oikeudetonta ensinnäkin aina, jos se tapahtuu anastamalla. Toisekseen hankinta on oikeudetonta, jos se tapahtuu luvottomasti kopioimalla, jäljentämällä tai havainnoimalla taikka muutoin käsittelemällä sellaisia liikesalaisuuden haltijan asiakirjoja, esineitä, materiaaleja, aineita tai sähköisiä tiedostoja, jotka sisältävät liikesalaisuuden, tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa. Nämä ovat siis oikeudettomia muotoja hankkia liikesalaisuus, mikäli toimi tehdään ilman liikesalaisuuden haltijan lupaa.¹⁴⁹ Tämä kohta pitää sisällään käytännössä kaikki mahdolliset tallennetyypit, joista liikesalaisuus voi mahdollisesti ilmetä.¹⁵⁰

Kolmanneksi liikesalaisuuden hankkiminen katsotaan oikeudettomaksi, jos se tapahtuu muulla kuin edellä tarkoitettulla hyvän liiketavan vastaisella menettelyllä. Hyvän liiketavan sisältö täsmentyy käytännössä viime kädessä oikeuskäytännössä, sillä sen määrittäminen yksiselitteisesti ja aukottomasti ei ole muutoin mahdollista. Vakiintuneesti sillä kuitenkin tarkoitetaan rehellisen ja kunniallisen elinkeinoharjoittajan noudattamaa menettelyä, jollainen ei pidä sisällään kilpailijan näkökulmasta mitään arveluttavia piirteitä.¹⁵¹

LSL 3 §:n 3 momentin mukaan liikesalaisuuden hankkiminen on oikeudetonta myös siinä tapauksessa, että henkilö on liikesalaisuuden hankkiessaan tiennyt tai tämän olisi vähintään pitänyt tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen LSL 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla¹⁵². Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ratkaisevaa kiellon soveltumisen kannalta on se, onko henkilö ollut liikesalaisuutta hankkiessaan perustellussa vilpittömässä mielessä aikaisempaan oikeudettomaan toimintaan liittyen vai ei.¹⁵³ Mikäli henkilö ei ole liikesalaisuutta hankkiessaan tiennyt, eikä hänen olisi pitänytkaan tietää liikesalaisuuden aiemmasta oikeudettomasta käytöstä tai ilmaisemisesta, ei hän säännöksen perusteella toimi oikeudettomasti.¹⁵⁴

LSL 3 §:n viimeisessä 4 momentissa säädetään ne tavat, joilla liikesalaisuuden hankkiminen ei ole oikeudetonta. Liikesalaisuus voidaan ensinnäkin hankkia itsenäisesti keksimällä tai luomalla. Koska tieto, joka on suojattu liikesalaisuutena, ei ole henkilön yksinoikeus, on

---

¹⁴⁸ Vapaavuori 2019, s. 161.

¹⁴⁹ HE 19/2018 vp, s. 86.

¹⁵⁰ Vapaavuori 2019, s. 161.

¹⁵¹ HE 49/2018 vp, s. 86.

¹⁵² Ks. luku 4.2.2 Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen.

¹⁵³ Vapaavuori 2019, s. 162.

¹⁵⁴ HE 49/2018 vp, s. 87.

mahdollista, että useampi eri taho hankkii laillisen määräysvallan tietoon yhtä aikaa esimerkiksi itsenäisesti keksimällä tai luomalla sen.¹⁵⁵ Toinen kohta pitää sisällään käännteismallinnuksen eli luvussa 3.2.1 määritellyn *reverse engineeringin*. Liikesalaisuus voidaan säännöksen mukaan hankkia havainnoimalla, tutkimalla, purkamalla tai testaamalla tuotetta tai esinettä, joka on asetettu yleisön saataville taikka sellaista tuotetta, joka on laillisesti sellaisen tahon hallussa, jolla ei ole velvollisuutta rajoittaa liikesalaisuuden hankkimista.¹⁵⁶ Kolmanneksi liikesalaisuuden hankkiminen ei ole oikeudetonta silloin, kun työntekijät ja heidän edustajansa käyttävät tiedonsaanti- ja kuulemisoikeuttaan. Tässä voi olla kyse esimerkiksi yhteistoimintamenettelyn yhteydessä työntekijöiden saamista liikesalaisuutta koskevista tiedoista.¹⁵⁷ Viimeisimpänä liikesalaisuuden saa hankkia muulla kuin edellä tarkoitetulla hyvän liiketavan mukaisella menettelyllä.

4.2.2 Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen

Liikesalaisuuslain 4 §:n 1 momentin mukaan se, joka on hankkinut liikesalaisuuden oikeudettomasti 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetulla tavalla¹⁵⁸ ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista liikesalaisuutta. Säännöksessä on korostettu liikesalaisuuden nimenomaista oikeudetonta käyttöä ja ilmaisemista. Näin ollen liikesalaisuuden haltijalla on oikeus sopimusvapauden puitteissa sopia liikesalaisuuden käytöstä – tätä oikeutta ei ole rajoitettu.

Säännökseen sisällytettyä kieltoa ei ole myöskään ajallisesti rajoitettu.¹⁵⁹ Viime kädessä kysymyksen siitä, onko liikesalaisuutta oikeudettomasti käytetty tai ilmaistu, ratkaisee tieto siitä, onko liikesalaisuuden haltija antanut suostumuksensa liikesalaisuuden kyseessä olevaan hyödyntämiseen vai ei.¹⁶⁰

Sekä LSL 4 §:n 2 että 3 momentit pitävät sisällään oikeudetonta käyttöä ja ilmaisemista koskevat kiellot kohdistuen niihin henkilöihin, jotka ovat sinänsä laillisesti saaneet tiedon liikesalaisuudesta – liikesalaisuus on toisin sanoen kyseessä olevan henkilön hallussa liikesalaisuuden haltijan suostumuksella ja täysin luvallisesti.¹⁶¹ Näin ollen kyseisissä säännöksissä ei edellytetä sitä, että liikesalaisuus olisi hankittu moitittavalla menettelyllä.¹⁶²

¹⁵⁵ HE 49/2018 vp, s. 87.

¹⁵⁶ Ks. myös luku 3.3.3 Esimerkkejä oikeuskäytännöstä.

¹⁵⁷ HE 49/2018 vp, s. 87.

¹⁵⁸ Ks. luku 4.2.1 Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen.

¹⁵⁹ HE 49/2018 vp, s. 88.

¹⁶⁰ Vapaavuori 2019, s. 163.

¹⁶¹ Vapaavuori 2019, s. 163.

¹⁶² HE 49/2018 vp, s. 88.

Liikesalaisuutta ei ensinnäkään saa LSL 4 §:n 2 momentin mukaan oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä saanut tiedon liikesalaisuudesta. Tämän säännöksen myötä muun muassa osakeyhtiön hallituksen jäsentä sekä toimitusjohtajaa sitoo ensimmäistä kertaa myös siviilioikeudellinen salassapitovelvoite.¹⁶³ Toisekseen liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se henkilö, joka on saanut tiedon yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä.

LSL 4§:n 2 momentin mukaan liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista myöskään se, joka on saanut tiedon suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa. Tämä kohta on mielestäni yksi liikesalaisuuslain merkittävimmistä lisäyksistä aiempaan lainsäädäntöön. Tämän lisäyksen myötä yhteistoimintaa harjoittavien yritysten välille syntyy automaattisesti salassapitovelvollisuus, vaikka minkäänlaista salassapitosopimusta ei olisikaan solmittu. Tämä ei poista salassapitosopimusten merkitystä tai niiden käyttämisen tärkeyttä, sillä useimmin erilaisilla salassapitosopimuksilla on sovittu salassapidosta lainsäädäntöä huomattavasti laajemmin ja yksityiskohtaisemmin, mutta tällä lisäyksellä osapuolia sitoo salassapitovelvollisuus esimerkiksi jo ennen kuin salassapitosopimusta on ehditty allekirjoittaa.¹⁶⁴ Näin ollen lisäyksen on katsottava parantavan yrityksen liikesalaisuuksien suojaa.

Edellä mainittuihin kieltoihin ei ole sisällytetty tehtävän, saneerausmenettelyn tai liikesuhteen keston liittyvää rajausta. Liikesuhteen osalta olisi kuitenkin usein tarpeen asettaa erillinen ja nimenomainen salassapitovelvoite siten, että tiedon salassa pitäminen ei rajoittuisi ainoastaan kulloinkin kyseessä olevan tehtävän tai liikesuhteen keston, vaan salassapitovelvollisuus jatkuisi vielä tehtävän tai liikesuhteen päättymisen jälkeenkin.¹⁶⁵

Koska salassa pidettävän tiedon määrä lisääntyy jatkuvasti ja tiedon merkitys sekä sen mukanaan tuoma kilpailuetu ovat aina vain suuremmassa arvossa yritykselle, katsottiin liikesalaisuuslakia valmisteltaessa, että liikesalaisuuksien oikeudetonta käyttöä ja ilmaisemista koskevaa kieltoa on tarpeen laajentaa siten, että se koskee yleisellä tasolla kaikkia luottamuksellisia liikesuhteita.¹⁶⁶

---

¹⁶³Rikoslaisissa vastaava velvoite on ollut olemassa jo pitkään. Vapaavuori 2019, s. 164.

¹⁶⁴ Vapaavuori 2019 vp, s. 164–165.

¹⁶⁵ HE 49/2018 vp, s. 88-89.

¹⁶⁶ HE 49/2018 vp, s. 89.

Edellä mainittujen lisäksi LSL 4 §:n 2 momentin mukaan liikesalaisuutta ei saa myöskään oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se taho, joka on saanut tiedon muulla kuin edellä tarkoitettulla tavalla, mikäli henkilöä sitoo liikesalaisuuden käyttämisestä tai ilmaisemisesta rajoittava sopimus tai velvoite. Mainittu sopimus voi tarkoittaa mitä tahansa sellaista sopimukseen tai muuhun sitoumukseen perustuvaa velvoitetta, jolla pyritään rajoittamaan henkilön oikeutta liikesalaisuuden käyttämiseen tai ilmaisemiseen. Säännöksessä mainitulla velvoitteella taas viitataan lainsäädännössä, yhteisön säännöissä tai alan käytännösäännöissä asetettuun velvoitteeseen.

Edellä esitelty kielto on mielestäni erittäin merkittävä, ellei jopa merkittävin liikesalaisuuslain myötä lainsäädäntöön tullut lisäys. Ennen liikesalaisuuslain säätämistä liikesalaisuudet huomioidiin yritysmaailmassa lähinnä vain erilaisin salassapito- ja kilpailukieltosopimuksin, ja kyseinen tapa on toki vakiintunut käytäntö yritystoiminnassa vielä tänäkin päivänä. Mikäli salassapitoa rikkoi, oli todennäköisin seuraamus sopimussakko. Liikesalaisuuslain myötä kyseinen toiminta on kuitenkin kiellettyä myös lain nojalla, jolloin liikesalaisuuslain mukaiset oikeus-suojakeinotkin voivat tulla käytettäviksi.¹⁶⁷

Liikesalaisuutta ei LSL 4 §:n 3 momentin mukaan saa myöskään palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta toisen palveluksessa ollessaan. Vaikkakin säännöksen taustalla on ajatus siitä, että yleisimmin liikesalaisuuden oikeudeton käyttö tai ilmaiseminen liittyy tilanteisiin, joissa henkilö pyrkii vahingoittamaan työnantajaansa tai hankkimaan tältä hyötyä, voi kyseeseen tulla muukin palvelussuhde.¹⁶⁸ Tässä yhteydessä on kuitenkin hyvä huomioida myös se, että työsuhteessa työsopimuslain mukainen salassapitovelvollisuutta koskeva säännös on ensisijainen.¹⁶⁹ Säännöksen nojalla salassapitovelvollisuus on ajallisesti rajoitettu koskemaan vain palvelusaikaa, mutta salassapitovelvollisuutta on kuitenkin erilaisin sopimuksin mahdollista pidentää.¹⁷⁰

Liikesalaisuutta ei saa LSL 4 §:n 4 momentin nojalla oikeudettomasti käyttää tai ilmaista myöskään se, joka tietää tai jonka pitäisi tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen. Aiemmin tapahtunut liikesalaisuuteen kohdistunut oikeudenloukkaus on tavallaan saastuttanut liikesalaisuuden, eikä se siten ole enää jatkohyödynnettävissä.¹⁷¹ Säännös asettaa liikesalaisuutta käyttävälle

---

¹⁶⁷ HE 49/2019 vp, s. 89 . Ks. myös Vapaavuori 2019, s. 165.

¹⁶⁸ HE 49/2018 vp, s. 90.

¹⁶⁹ Vapaavuori 2019, s. 166.

¹⁷⁰ HE 49/2018 vp, s. 90.

¹⁷¹ Vapaavuori 2019, s. 166.

tietynasteisen selonottovelvollisuuden liikesalaisuuden alkuperän suhteen – henkilön tietoisuutta arvioidaan lähtökohtaisesti liikesalaisuuden saamishetken perusteella. Tässäkin kohdassa korostuu nimenomaisesti oikeudeton käyttäminen tai ilmaiseminen, liikesalaisuuden haltijalla on edelleen oikeus sopimusvapauden puitteissa sopia liikesalaisuuden käytöstä.¹⁷²

Viimeiseksi LSL 4 §:n 5 momentissa on säädetty, että mikäli henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että kysymys on liikesalaisuutta loukkaavasta tuotteesta, liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuotanto, tarjoaminen ja saattaminen markkinoille sekä liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuonti, vienti ja varastointi tällaisia tarkoituksia varten katsotaan liikesalaisuuden oikeudettomaksi käyttämiseksi. Liikesalaisuutta loukkaava tuote on erikseen määritelty liikesalaisuuslaissa: sillä tarkoitetaan LSL 2 §:n mukaan sellaista tavaraa tai palvelua, jonka suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä oikeudettomasti hankitusta, käytetystä tai ilmaistusta liikesalaisuudesta. Syyllistykseen liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttöön tämän säännöksen mukaan, henkilö on tiennyt tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että kyseessä on liikesalaisuutta loukkaava tuote.¹⁷³

4.2.3 Poikkeukset salassapitosäännöksiin

Liikesalaisuuslain 5 ja 6 §:ssä on säädetty poikkeuksista edellä kuvattuihin liikesalaisuuslain mukaisiin salassapitosäännöksiin. Säännöksissä on listattu ne tilanteet, jolloin liikesalaisuuden hankkiminen käyttäminen tai ilmaiseminen ei ole oikeudetonta sen estämättä, mitä lain 3 ja 4 §:ssä on säädetty.

LSL 5 §:ssä on säädetty väärinkäytöksen paljastamisesta sekä sananvapauden käyttämisestä liikesalaisuuksiin liittyen. Säännös on täysin uusi ja sillä on pyritty mahdollistamaan liikesalaisuusdirektiivin mukainen *whistleblowing* eli väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmoittaminen sekä sananvapauden käyttö.¹⁷⁴ Näissä tilanteissa on kyse niin perustavanlaatuisista oikeuksista, että ne ovat osa liikesalaisuusdirektiivin täysharmonisointia ja siten myös liikesalaisuuslain pakottavaa sääntelyä.¹⁷⁵

---

¹⁷² HE49 /2018 vp, s. 90.

¹⁷³ HE 49/2018 vp, s. 91.

¹⁷⁴ HE 49/2018 vp, s. 91.

¹⁷⁵ Vapaavuori 2019, s. 168.

Huolimatta siitä, mitä LSL 3 ja 4 §:ssä on säädetty, tilanteessa, jossa liikesalaisuus on hankittu, sitä on käytetty tai se on ilmaistu yleisen edun suojaamiseksi väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan paljastamiseksi, liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei ole oikeudetonta. Säännöksen ehdottomana edellytyksenä on se, että väärinkäytöstä tai laitonta toimintaa ei ole mahdollista ilmoittaa ilman, että liikesalaisuus paljastuu. Ilmiantajalla tulee myös olla painava syy liikesalaisuuden paljastamiselle, minkä lisäksi ilmiantajan on tehtävä kokonaisarviointia tapauksen olosuhteista ennen paljastamista.¹⁷⁶

LSL 5 §:ssä mainitulle yleisen edun käsitteelle on mahdoton antaa yksiselitteistä määritelmää, sillä se on vahvasti sidottu aikaan ja yhteiskunnalliseen kehitykseen. Yleinen etu voi lain esitöiden mukaan koskea esimerkiksi kuluttajansuojaa, ympäristönsuojelua, kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta. Säännöksen edellytykset eivät kuitenkaan täyty esimerkiksi silloin, kun pyritään suojaamaan vain ilmiantajan lähipiiriä tai muuta hyvin rajattua henkilöpiiriä.¹⁷⁷ Säännöksessä ei ole myöskään lainkaan määritelty sitä, mille taholle niin sanottu paljastaminen olisi tehtävä. Lähtökohtana kuitenkin on yrityksen sisäiset kanavat ennen asian julkittuomista, mikäli yrityksellä on käytössään turvallinen väärinkäytösten ilmoituskanava.¹⁷⁸

Samaisen LSL 5 §:n mukaan liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei myöskään silloin ole oikeudetonta, jos se ei ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttämisenä. Säännös koskee lähtökohtaisesti tiedostusvälineitä ja niiden toimintaa, eikä sitä voi tulkita yleisenä oikeuttamisperusteena lainvastaiselle toiminnalle.¹⁷⁹ Lain esitöiden mukaan säännös edellyttää sellaista intressien punnintaa, jossa on huomioitava liikesalaisuuksien suoja, sananvapaus ja sen käyttö sekä muut tilanteeseen vaikuttavat seikat, kuten myös edellä mainittu yleinen etu.¹⁸⁰

Kolmas poikkeus salassapitosäännöksiin on sisällytetty LSL 6 §:ään, jossa on säädetty liikesalaisuuden ilmaisemisesta työntekijän edustajalle. Kyseisen säännöksen mukaan liikesalaisuuden ilmaiseminen ei ole oikeudetonta silloin, jos työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalleen. Edellytyksen kuitenkin on, että liikesalaisuuden ilmaiseminen on välttämätöntä

---

¹⁷⁶ HE 49/2018 vp, s. 92.

¹⁷⁷ HE 49/2019 vp, s. 92.

¹⁷⁸ HE 49/2018 vp, s. 92. Ks. myös Vapaavuori 2019, s. 168.

¹⁷⁹ Vapaavuori 2019, s. 168.

¹⁸⁰ HE 49/2018 vp, s. 93–94.

edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Säännös koskee siten ainoastaan liikesalaisuuden ilmaisemista, ei hankkimista tai käyttämistä.

Työntekijän voi olla välttämätöntä ilmaista liikesalaisuus esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa työntekijän irtisanomiseen liittyy peruste, jossa on yhtymäkohta työntekijän epäiltyyn liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttämiseen – joka tapauksessa ilmaisemisen on oltava välttämätöntä.¹⁸¹ LSL 6 §:n tulkinnan yhteydessä on hyvä huomioida, että säännös ei missään nimessä tyhjentävästi listaa niitä tilanteita, milloin työntekijä on oikeutettu ilmaisemaan liikesalaisuuden. Työntekijällä on oikeus ilmaista liikesalaisuus lisäksi esimerkiksi asianajajalle tarvittaessa.¹⁸²

4.2.4 Teknisen ohjeen oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen

Viimeinen liikesalaisuuslain säännös, joka asettaa salassapitovelvollisuuden, on teknistä ohjetta ja sen käyttöä ja ilmaisemista koskeva LSL 7 §.¹⁸³ Teknisen ohjeen suoja ei ole liikesalaisuusdirektiivissä edellytetty, vaan se perustuu ennemminkin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin ja sen aiempaan sääntelyyn. Säännöksellä haluttiin näin ollen säilyttää ennen liikesalaisuuslakia vallinnut kansallinen oikeustila – sääntelyä vain hieman nykyaikaistettiin.¹⁸⁴

LSL 7 §:n 1 momentin mukaan se, jolle sellainen tekninen toimintaohje tai toimintamalli (tekninen ohje), joka ei ole yleisesti saatavilla, on uskottu työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muutoin liiketarkoituksessa, ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista sitä. Teknisen ohjeen suoja on lähtökohtaisesti rajoittamaton – salassapitoaika on olemassa niin kauan, kuin teknisellä ohjeella on taloudellista merkitystä.¹⁸⁵ Teknistä ohjetta ei saa LSL 7 §:n 2 momentin nojalla käyttää myöskään se, joka tietää tai jonka pitäisi tietää, että sille uskottu tekninen ohje on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on ilmaissut ohjeen oikeudettomasti. Kuten edellä liikesalaisuudenkin kohdalla, myös teknisen ohjeen osalta on kyse siitä, että säännös asettaa teknistä ohjetta käyttävälle tietynasteisen selonottovelvollisuuden sen alkuperän suhteen. Tässäkin tapauksessa henkilön tietoisuutta arvioidaan lähtökohtaisesti ohjeen saamishetken perusteella.¹⁸⁶

¹⁸¹ HE 49/2018 vp, s. 94.

¹⁸² Vapaavuori 2019, s. 168.

¹⁸³ Vapaavuori 2019, s. 169.

¹⁸⁴ HE 49/2019 vp, s. 95.

¹⁸⁵ HE 49/2018 vp, s. 96. Ks. myös Vapaavuori 2019, s. 169.

¹⁸⁶ HE 49/2018 vp, s. 96.

Myös teknisen ohjeen osalta toimenpiteet katsotaan oikeudettomaksi käyttämiseksi, mikäli henkilö ei ole toiminut perustellussa vilpittömässä mielessä. LSL 7§:n 3 momentin mukaan, mikäli henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että kysymys on teknistä ohjetta loukkaavasta tuotteesta, sellaisten tuotteiden tuotanto, tarjoaminen ja saattaminen markkinoille sekä tuotteiden tuonti, vienti ja varastointi tällaisia tarkoituksia varten katsotaan säännöksen mukaan teknisen ohjeen oikeudettomaksi käyttämiseksi. Teknistä ohjetta loukkaava tuote on lain esitöiden mukaan tarkoitus ymmärtää samoin kuin liikesalaisuutta loukkaava tuote, joka on määritelty edellä.¹⁸⁷

LSL 7 §:n 4 momentin mukaan mitä edellä 5 ja 6 §:ssä on säädetty liikesalaisuuden käyttämisestä ja ilmaisemisesta, sovelletaan myös tekniseen ohjeeseen. Näin ollen samoin kuin liikesalaisuus, myös tekninen ohje voidaan ilmaista väärinkäytöksen paljastamiseksi tai sananvapauden käyttämiseksi.¹⁸⁸ Lisäksi on LSL 7 §:n 5 momentissa säädetty, että teknisen ohjeen käyttämisen ja ilmaisemisen kieltämiseen, väliaikaiseen kieltämiseen, korjaavien toimenpiteiden ja käyttökorvauksen määräämiseen sekä vahingon korvaamiseen sovelletaan, mitä liikesalaisuuslaissa säädetään liikesalaisuuden käyttämisen ja ilmaisemisen kieltämisestä, väliaikaisesta kieltämisestä, korjaavien toimenpiteiden ja käyttökorvauksen määräämisestä sekä vahingon korvaamisesta.

4.3 Oikeussuojakeinot ja seuraamukset

4.3.1 Kielto ja korjaavat toimenpiteet

Edellä listatut kiellot ovat voimassa sellaisenaan, mutta mikäli kieltoja loukataan tai loukkauksen uhka on konkreettisesti läsnä, voi tuomioistuimelta hakea täytäntöönpanokelpoista kieltomääräystä. Määräyksen tehosteeksi määrätään lisäksi uhkasakko. Näillä keinoin pyritään tehostamaan kiellon vaikutusta ja rajoittamaan loukkaamisesta aiheutuvaa vahinkoa. Aiemmasta, liikesalaisuuslakia edeltävästä lainsäädännöstä poiketen kielto ja korjaavat toimenpiteet voidaan kohdistaa mihin tahansa oikeudenloukkaajaan, olipa kyseessä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.¹⁸⁹

Mikäli joku vastoin liikesalaisuuslain 3 ja 4 §:n mukaisia säännöksiä¹⁹⁰ on hankkinut tai ilmaissut liikesalaisuuden taikka käyttänyt sitä, voi tuomioistuin LSL 8 §:n mukaan liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta ensinnäkin kieltää tätä henkilöä ryhtymästä liikesalaisuutta loukkaavaan

¹⁸⁷ HE 19/2018 vp, s. 96.

¹⁸⁸ HE 49/2018 vp, s. 97.

¹⁸⁹ Vapaavuori 2019, s. 170.

¹⁹⁰ Näillä tarkoitetaan käytännössä liikesalaisuuden oikeudeton hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista.

tekoon taikka kieltää jatkamasta tai toistamasta liikesalaisuutta loukkaava tekoa. Lisäksi tuomioistuin voi korjaustoimenpiteenä määrätä vetämään liikesalaisuutta loukkaavan tuotteen pois markkinoilta tai määrätä tuotteen muutettavaksi tai hävitettäväksi. Toisena korjaustoimenpiteenä tuomioistuin voi määrätä liikesalaisuuden sisältävät tai sen käsittävät asiakirjat, esineet materiaalit, aineet tai sähköiset tiedot kokonaan tai osittain tuhottavaksi taikka luovuttamaan ne kokonaan tai osittain takaisin liikesalaisuuden haltijalle.

LSL 8 §:n 1 momentti edellyttää jo tapahtunutta oikeudenloukkausta. Liikesalaisuuden haltijan näkökulmasta ei kuitenkaan aina ole riittävää puuttua jo tapahtuneeseen oikeudenloukkaukseen.¹⁹¹ Tämän vuoksi liikesalaisuuslakiin haluttiin ottaa täysin uusi säännös, joka sijoitettiin säännöksen 2 momenttiin.¹⁹² Lisäyksen mukaan edellä mainittu kieltäminen ilmaista tai käyttää liikesalaisuutta on mahdollista kohdistaa myös siihen henkilöön tai tahoon, joka on saanut tiedon LSL 4 §:n 2–4 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa, mikäli on ilmeistä, että tämä henkilö tai taho on ryhtynyt toimenpiteisiin liikesalaisuuden oikeudettomaksi ilmaisemiseksi tai käyttämiseksi. Kielto ja muut korjaavat toimenpiteet voidaan kohdistaa elinkeinoharjoittajan lisäksi muihinkin henkilöihin.¹⁹³ Näin ollen kieltäminen voidaan määrätä esimerkiksi sellaiselle sopijakumppanille, jonka toiminnan vuoksi on ilmeistä, ettei kumppani aio noudattaa salassapitovelvoitettaan.¹⁹⁴

LSL 8 §:n 3 momentin mukaan kiellosta tai korjaavasta toimenpiteestä ei saa aiheutua turvattavaan etuuteen ja muihin kieltovaatimukseen liittyviin olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Tämän säännöksen perusteella tuomioistuimen on tehtävä kokonaisharkintaa.¹⁹⁵ Lain esitöiden mukaan tuomioistuimen tulee huomioida muun muassa liikesalaisuuden arvo, tiedon salaamiseksi toteutetut toimenpiteet, loukkauksen toimintatapa, loukkauksen vaikutukset, osapuolten ja kolmansien oikeudet edut ja yleinen etu sekä perusoikeuksien turvaaminen.¹⁹⁶ Momentissa on lisäksi säädetty, että kieltäminen tai määrääminen on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

---

¹⁹¹ HE 49/2018 vp, s. 99.

¹⁹² Vapaavuori 2019, s. 171.

¹⁹³ HE 49/2018 vp, s. 99.

¹⁹⁴ Vapaavuori 2019, s. 172.

¹⁹⁵ Vapaavuori 2019, s. 172.

¹⁹⁶ HE 49/2018 vp, s. 99.

4.3.2 Väliaikainen kieltö

Liikesalaisuuden haltijalla on oltava mahdollisuus hakea turvaamistoimea, sillä liikesalaisuus voi menettää asemansa jopa kokonaan, mikäli se esimerkiksi tulee hyödyntämisen perusteella yleisesti tunnetuksi. Turvaamistoimella tarkoitetaan ennakkoturvaavaa tointa, jolla pyritään turvaamaan se, ettei vastaaja, eli tässä tapauksessa oikeudenloukkaaja, voi tehdä kantajan, eli liikesalaisuuden haltijan, oikeutta tyhjäksi, jotta pääasiaa koskevan oikeudenkäynnin lopputulos on vielä mahdollista panna täytäntöön.¹⁹⁷ Turvaamistoimen avulla loukkaava toiminta voidaan saada mahdollisimman pian loppumaan, ja sitä kautta voidaan myös rajoittaa mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa.¹⁹⁸

Edellä esitetty liikesalaisuuslain 8 §:n mukainen kieltö voidaan LSL 9 §:n 1 momentin nojalla määrätä väliaikaisena, mikä tarkoittaa sitä, että kieltö on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.¹⁹⁹ Kiellon yhteydessä voidaan myös määrätä tuotteiden takavarikoinnista tai luovutuksesta, mikäli kieltö koskee loukkaavaksi väitettyjen tuotteiden tuotantoa, tarjoamista tai saatamista markkinoille taikka niiden tuontia, vientiä tai varastointia kyseisiä tarkoituksia varten. Väliaikaisen kiellon määrittämiselle on LSL 9 §:n 2 momentissa asetettu kolme edellytystä.²⁰⁰ Kantajan tulee ensinnäkin saattaa todennäköiseksi, että liikesalaisuus on olemassa. Toiseksi kantajan tulee saattaa todennäköiseksi, että kantaja on tosiasiaa liikesalaisuuden haltija. Viimeiseksi kantajan tulee vielä saattaa todennäköiseksi, että kantajan oikeutta loukataan tai loukkaus on välittömästi toteutumassa.

LSL 9 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuimen on tässäkin asiassa päätöstä tehdessään käytettävä vastaavaa kokonaisharkintaa kuin yllä, sillä myöskään väliaikaisesta kiellosta ei saa aiheuttaa turvattavaan etuuteen ja muihin kieltovaatimukseen liittyviin olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Säännöksen 3 momentissa on lisäksi säädetty, että väliaikaisen kiellon hakemiseen, määrittämiseen ja täytäntöönpanoon sovelletaan muutoin mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa (396/1980) ja ulosottokaaren (705/2007) 8 luvussa säädetään turvaamistoimen hakemisesta, määrittämisestä ja täytäntöönpanosta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että myös väliaikaiseen kieltöön sovelletaan

¹⁹⁷ Linna 2019, s. 107.

¹⁹⁸ Vapaavuori 2019, s. 172.

¹⁹⁹ Ks. OK 7 luku 3 § (707/2007). Liikesalaisuuslain 9 §:n mukainen väliaikainen kieltö rinnastuu oikeudenkäymiskaaren yleiseen turvaamistoimeen. Väliaikaisen kiellon määrittämisen edellytykset kuitenkin poikkeavat oikeudenkäymiskaaren mukaisista edellytyksistä. HE 49/2019 vp, s. 100.

²⁰⁰ Vapaavuori 2019, s. 173.

esimerkiksi hakemismenettelyä, täytäntöönpanoa ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Myös väliaikaista kieltoa voi hakea vastapuolta kuulematta.²⁰¹

4.3.3 Käyttökorvaus

Edellä esiteltyjen kieltojen ja korjaavien toimenpiteiden ohella oikeudenloukkaaja voi olla velvollinen suorittamaan liikesalaisuuden haltijalle rahallista korvausta.²⁰² Ensinnäkin liikesalaisuuslain 10 §:n 1 momentissa on säädetty käyttökorvauksesta. Säännöksen mukaan tuomioistuimien voi vastaajan vaatimuksesta määrätä käyttökorvauksen maksamisesta liikesalaisuuden haltijalle edellä mainitun kiellon asettamisen tai korjaavien toimenpiteiden määräämisen sijaan. Säännös edellyttää vastaajan vaatimusta, näin ollen tuomioistuin ei voi oma-aloitteisesti määrätä käyttökorvauksesta.²⁰³

Kyse on vähintäänkin poikkeuksellisesta säännöksestä. Mikäli laissa asetetut ja jäljempänä erikseen listatut edellytykset täyttyvät, tarkoittaa säännös käytännössä seuraavaa: oikeudettomasti liikesalaisuutta käyttänyt vastaaja voi vaatia, että saisi jatkaa liikesalaisuuden käyttämistä maksamalla liikesalaisuuden haltijalle käyttökorvausta sellaisessa tilanteessa, jossa liikesalaisuuden haltija on ensin vaatinut tuomioistuimelta edellä mainittua kieltomääräystä tai korjaavia toimenpiteitä.²⁰⁴

Jokaisen LSL 10 §:n 1 momentin seuraavaksi esitellyn edellytyksen tulee täytyä, jotta tuomioistuin voi määrätä käyttökorvauksen suoritettavaksi.²⁰⁵ Liikesalaisuuslain edellytysten mukaan vastaajan on ensinnäkin tullut alkaessaan käyttämään liikesalaisuutta toimia vilpittömässä mielessä siten, että hän ei ole tiennyt, eikä hänen olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu taholta, joka oli oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen. Lisäksi kiellon tai korjaavan toimenpiteen toteuttamisen tulisi aiheuttamaan vastaajalle kohtuutonta haittaa. Viimeinen edellytys on, että liikesalaisuuden haltijalle suoritettava käyttökorvaus arvioidaan kohtuulliseksi. LSL 10 §:n 2 momentin mukaan määrättävä käyttökorvaus ei saisi ylittää niiden lisenssimaksujen- tai muiden maksujen määrää, jotka jouduttaisiin suorittamaan siinä tapauksessa, että vastaaja saisi luvan liikesalaisuuden käyttöön sille ajanjaksolle, jolta liikesalaisuuden käyttö voitaisiin kieltää.

---

²⁰¹ Vapaavuori 2019, s. 173.

²⁰² Vapaavuori 2019, s. 173.

²⁰³ HE 49/2018 vp, s. 101.

²⁰⁴ Vapaavuori 2019, s. 174.

²⁰⁵ HE 49/2018 vp, s. 101.

Vaikka LSL 10 § kuulostaakin äkkiseltään hyvin erikoiselta, on sen taustalla varsin perusteltu ajatus siitä, että sillä pyrittäisiin välttämään oikeudenloukkaajan kannalta kohtuuttomat tilanteet huomioiden se, että hänen tietoonsa on liian myöhään tullut se seikka, että kyseessä olevaan liikesalaisuuteen on aiemmin kohdistunut oikeudenloukkaus.²⁰⁶ Käyttökorvaus voidaan tuomioistuimen toimesta määrätä joko kertakorvauksena tai vuosittaisena korvauksena, jonka lisäksi maksamiselle voidaan asettaa muitakin ehtoja.²⁰⁷

4.3.4 Hyvitys ja vahingonkorvaus

Yksi liikesalaisuuslain merkittävimmistä uudistuksista on lain 11 §, joka tuo liikesalaisuuden taas askeleen lähemmäs muita immateriaalioikeuksia.²⁰⁸ LSL 11 §:n 1 momentin mukaan se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää liikesalaisuutta lain 4 §:n vastaisesti, on velvollinen suorittamaan liikesalaisuuden haltijalle kohtuullisen hyvityksen liikesalaisuuden käyttämisestä sekä korvauksen kaikesta vahingosta, jonka loukkaus aiheuttaa. Samaisen pykälän 2 momentin mukaan se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden LSL 3 tai 4 §:n vastaisesti, on velvollinen korvaamaan liikesalaisuuden haltijalle kaiken vahingon, jonka loukkaus aiheuttaa. Säännöksen lähtökohtana on tosiasiallisen vahingon täysimääräinen korvaaminen, mikäli liikesalaisuusloukkaus on tehty tahallaan tai huolimattomuudesta.²⁰⁹

LSL 11 §:n hyvitystä koskevalla säännöksellä on pantu täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 14 artiklan 2 kohdan 2 alakohta, jonka mukaan oikeusviranomainen voi määrittää vahingonkorvauksen kiinteänä määränä. Käyttöhyvityksen tuomitsemisen edellytys on tuottamus. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli joku tahallaan tai huolimattomuudesta oikeudettomasti käyttää tai ilmaisee liikesalaisuuden, on liikesalaisuuden haltijalla oikeus kohtuulliseen hyvitykseen. Hyvitys tulee suorittaa riippumatta liikesalaisuuden haltijan taloudellisista menetyksistä – toisin sanoen hyvitys tulee suorittaa, vaikka liikesalaisuuden haltija ei osoittaisi kärsineensä mitään tappiota toiminnan seurauksena.²¹⁰

Hyvityksestä puhuessa on tärkeää nostaa esiin myös salassapitosopimukset ja hyvityksen merkitys myös sopimusvastuun alaan kuuluvissa liikesalaisuusloukkauksissa. Liikesalaisuuslain

²⁰⁶ Vapaavuori 2019, s. 174.

²⁰⁷ Vapaavuori 2019, s. 175.

²⁰⁸ Vapaavuori 2019, s. 175.

²⁰⁹ HE 49/2018 vp, s. 103.

²¹⁰ Vapaavuori 2019, s. 175.

mukainen hyvitys on nimittäin merkittävästi parantanut salassapitosopimuksella tietoja luovuttavan sopijapuolen mahdollisuuksia saada korvauksia sopimusrikkomusta koskevissa tilanteissa. Tavanomaisesti salassapitosopimuksen rikkomista koskevat asiat päättyvät harvoin tuomioistuimeen saakka, sillä aiheutuneen vahingon toteen näyttäminen on erittäin vaikeaa. Hyvityksen maksuvelvollisuus ei kuitenkaan edellä mainitun mukaisesti ole riippuvainen aiheutuneesta vahingosta.²¹¹

Laskennallisena perusteena hyvityksen määrää arvioitaessa voidaan lain esitöiden ja liikesalaisuusdirektiivin mukaan pitää tavanomaista käyttökorvausta eli lisenssimaksua tai muuta maksua, jonka henkilö olisi joutunut suorittamaan, mikäli hän olisi pyytänyt lupaa liikesalaisuuden käyttämiseen. Mikäli kyseessä on tuote, jolle ei tavanomaisesti myönnetä lisenssiä, tulee tuomioistuimen pohtia, minkälaiseen lisenssimaksuun osapuolet olisivat sopimusneuvotteluissa mahdollisesti päätyneet. Tässä arvioinnissa voidaan huomioida osapuolten asema sekä liikesalaisuuden arvo.²¹²

Tämän tutkielman kannalta merkityksellisin osa LSL 11 §:ää koskee kuitenkin vahingonkorvausta. Liikesalaisuuslain vahingonkorvausvastuun perussäännöt on jaettu siten, että LSL 11 §:n 1 momentti käsittelee liikesalaisuuden oikeudetonta käyttöä ja 2 momentti oikeudetonta hankkimista ja ilmaisemisesta.²¹³ Hankkimisen ja ilmaisemisen osalta oikeudenloukkaaja ei ole velvollinen suorittamaan hyvitystä, ja tästä syystä myös vahingonkorvausta koskevat säännökset on jaettu kahteen eri momenttiin siitäkin huolimatta, että vahingonkorvausvastuu kohdistuu sekä liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttöön että ilmaisemiseen ja hankintaan.

Edellä mainitun 11 §:n 1 momentin mukaan liikesalaisuutta oikeudettomasti käyttäneen henkilön tulee suorittaa liikesalaisuuden haltijalle hyvityksen lisäksi vahingonkorvausta – oikeudenloukkaajan on korvattava kaikki vahinko, jonka liikesalaisuusloukkaus liikesalaisuuden haltijalle aiheuttaa. 2 momentissa on taas säädetty, että se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden LSL 3 tai 4 §:n vastaisesti, on velvollinen korvaamaan liikesalaisuuden haltijalle kaiken vahingon, jonka loukkaus aiheuttaa. Hankkimisen ja ilmaisemisen osalta oikeudenloukkaaja ei edellä kerrotun mukaisesti ole velvollinen suorittamaan hyvitystä, sillä toisin kuin käyttämisen yhteydessä, näissä oikeudenloukkaaja ei välttämättä hyödy

---

²¹¹ Vapaavuori 2019, s. 493.

²¹² He 49/2018 vp, s. 103.

²¹³ Vapaavuori 2019, s. 314.

liikesalaisuudesta.²¹⁴ Vahingonkorvauksen osalta määrän arviointi tulee tuomioistuimen kuitenkin suorittaa samoin perustein kuin käyttämisen osaltakin.²¹⁵ Tästä syystä vahingonkorvauksen arviointia koskevat seikat on jäljempänä esitetty yhdessä niin liikesalaisuuden käyttämisen, hankkimisen kuin ilmaisemisenkin osalta.

Liikesalaisuusdirektiivin 14 artiklassa on säädetty, että toimivaltaisten viranomaisten tulee määrätä vahinkoa kärsineen osapuolen vaatimuksesta oikeudenloukkaajan maksamaan liikesalaisuuden haltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa. Säännös edellyttää, että oikeudenloukkaaja on tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää hankkineensa liikesalaisuuden laittomasti, käyttäneensä sitä laittomasti tai ilmaisseensa sen laittomasti.

Liikesalaisuuslain vahingonkorvaussäännöksessä mainitulla kaikella vahingolla tarkoitetaan sitä, että henkilön on korvattava kaikki liikesalaisuuden haltijalle tosiasiasa aiheutunut vahinko täysimääräisenä.²¹⁶ Liikesalaisuusdirektiivin valmisteluaineiston mukaan tosiallista kärsittyä vahinkoa arviotaessa on huomioitava sekä aineelliset että aineettomat näkökohdat.²¹⁷ Näin olleen vahingonkorvaussäännöksen keskeisimpänä tavoitteena on palauttaa vahinkoa kärsinyt liikesalaisuuden haltija sellaiseen tilanteeseen, joka olisi vallinnut, mikäli vahinkotapahtumaa ei olisi tapahtunut. Samalla tavoitteena on estää liikesalaisuutta loukanneen henkilön potentiaalinen hyötyminen oikeudettomasta toiminnastaan.²¹⁸ Keskeisintä tämän tutkielman kannalta onkin se, kuinka liikesalaisuuden haltijalle tosiasiasa aiheutunut vahinko voidaan osoittaa, ja kuinka suoritettavan korvauksen määrä kyettäisiin arvioimaan.

Liikesalaisuuslakia koskevien lain esitöiden sekä liikesalaisuusdirektiivin 14 artiklan 2 kohdan mukaan vahinkoa kärsineelle aiheutunut kielteinen taloudellinen seuraus, oikeudenloukkaajan saama perusteeton höyty ja kaikki muut mahdolliset tapauksessa esiin nousevat seikat on huomioitava vahingonkorvauksen määrää arviotaessa. Lisäksi lain esitöissä, kuten myös direktiivin valmisteluaineistossa²¹⁹, on korostettu, että muutkin kuin taloudelliset tekijät on arvioinnissa huomioitava – esimerkiksi aineeton vahinko, joka liikesalaisuusloukkauksesta aiheutui liikesalaisuuden haltijalle, tulee ottaa huomioon.²²⁰ Sen, että myös aineeton vahinko voidaan

---

²¹⁴ Vapaavuori 2019, s. 176.

²¹⁵ HE 49/2018 vp, s. 104.

²¹⁶ HE 49/2018 vp, s. 103.

²¹⁷ ETSK:n lausunto 2014, s. 4.

²¹⁸ LaVL 8/2018 vp, s. 11.

²¹⁹ ETSK:n lausunto 2014, s. 4.

²²⁰ HE 49/2018 vp, s. 103.

ottaa tapauskohtaisesti huomioon vahingonkorvauksen määrää arvioitaessa, voidaan katsoa tarjoavan tuomioistuimelle mahdollisuuden laajempaan harkintavallan käyttöön.²²¹

Hallituksen esityksessä on todettu yleisimmän liikesalaisuusloukkausten yhteydessä yritykselle aiheutuneen vahingon olevan menetetty voitto.²²² Tosiasiassa yleisimmäksi vahingoksi voidaan kuitenkin täsmentää yrityksen kilpailuedun menettäminen, jota pyritään arvostamaan menetetyn voiton kautta. Saamatta jääneen voiton rahamääräinen määrittäminen on kuitenkin erittäin hankalaa. Etenkin oikeudenloukkaajan saama perusteeton hyöty ja sen huomioiminen vahingonkorvauksen määrää arvioitaessa helpottaakin arviointia, sillä oikeudenloukkaajan saama perusteeton hyöty on useimmiten helpommin määriteltävissä kuin liikesalaisuuden haltijalle aiheutunut vahinko.²²³ Myös muitakin tapoja vahingonkorvauksen määrittämiselle on. Esimerkkinä tällaisesta on lain esitöissä esitetty arviointi liikesalaisuuden kehittämiskustannusten avulla.²²⁴

Lievän huolimattomuuden varalta LSL 11 §:n 3 momenttiin on otettu sovittelusäännös.²²⁵ Momentin mukaan korvausta voidaan sovittaa, jos LSL 11 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu huolimattomuus on lievää. Lievää huolimattomuutta arvioidaan vahingonkorvausoikeuden yleisten periaatteiden ja oikeuskäytännön mukaisesti. Sovittelu ei kuitenkaan ole automaatio kaikissa lievän huolimattomuuden tilanteissa. Tuomioistuimen tulee näissä tilanteissa harkita korvausvelvollisuus kohtuuttomaksi muun muassa oikeudenloukkaajan ja liikesalaisuuden haltijan varallisuusolot huomioiden, jotta sovittelusäännös tulisi noudatettavaksi. Sovittelusäännös on kuitenkin poikkeus täyden korvauksen ollessa pääsääntö.²²⁶

Viimeiseen LSL 11 §:n 4 momenttiin on sisällytetty viittaus työ sopimuslakiin työntekijän aiheuttaman vahingon korvaamisen osalta. Säännöksen mukaan työntekijän työnantajalle aiheuttaman vahingon korvaamisesta säädetään työ sopimuslain 12 luvun 1 §:ssä. Lisäksi työntekijän ja virkamiehen korvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain (412/1974, VahL) 4 lukua ja mitä kyseisen lain 3 luvussa säädetään työnantajan korvausvastuusta ulkopuoliselle.

---

²²¹ Riis 2020, s. 230.

²²² HE 49/2018 vp, s. 103.

²²³ Vapaavuori 2019, s. 176.

²²⁴ HE 49/2018 vp, s. 104.

²²⁵ Vapaavuori 2019, s. 176.

²²⁶ HE 49/2018 vp, s. 104.

4.3.5 Tuomion julkistaminen

Kuten muidenkin immateriaalioikeuksien kohdalla, myös liikesalaisuuksien osalta viimeisenä seuraamuksena liikesalaisuuden haltija voi vaatia kustannuksiaan korvattavaksi siitä, että haltija julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta.²²⁷ Liikesalaisuuslain 12 §:n mukaan tuomioistuimien voi liikesalaisuuslain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että tämä julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menetelleen tämän lain vastaisesti.

Tuomion julkistamista koskevaa säännöstä ei kuitenkaan ole tarpeen tässä tutkielmassa käsitellä tämän tarkemmin. Immateriaalioikeusasioissa näitä määräyksiä ei ole juuri ollenkaan määrätty, eikä sen vuoksi ole oletettavissa, että niitä määrättäisiin myöskään liikesalaisuuslain mukaisia tuomioita annettaessa.²²⁸ Näin ollen säännöksen lähempi tarkastelu ei ole tässä yhteydessä tarkoituksenmukaista.

4.4 Rikosoikeudellinen vastuu

Ennen liikesalaisuuslain voimaantuloa liikesalaisuuksia koskeva sääntely oli hyvin vahvasti rikosoikeuspainotteista. Liikesalaisuusloukkaus on edelleenkin useimmiten myös rikoslaissa rangaistavaksi säädetty teko, vaikka liikesalaisuuksien siviilioikeudellisen suojan merkitys onkin kasvanut liikesalaisuusdirektiivin myötä.²²⁹ Liikesalaisuuslain 17 §:ään sisällytettiin viittaus rikoslakiin. Säännöksen mukaan rikoslaissa säädettäisiin yritysvakoilusta, yrityssalaisuuden rikkomisesta yrityssalaisuuden väärinkäytöstä sekä salassapitorikoksesta ja -rikkomuksesta.

Rikoslain 30 luku käsittelee elinkeinorikoksia ja se pitää sisällään myös niin sanotut yrityssalaisuusrikokset.²³⁰ RL 30 luvussa säädetään toisin sanoen yritysvakoilusta, yrityssalaisuuden rikkomisesta sekä yrityssalaisuuden väärinkäytöstä. Edellä mainitut salassapitorikos ja -rikkomus ovat rikoslain tieto- ja viestintärikoksia koskevassa 38 luvussa (578/1995). Nämä kaikki liikesalaisuuksia koskevat rikoslain säännökset esitellään seuraavaksi varsin pintapuolisesti.

RL 30 luvun 4 §:n mukaan se, joka tarkoituksenaan oikeudettomasti ilmaista liikesalaisuus tai käyttää sitä, hankkii oikeudettomasti tiedon toiselle kuuluvasta liikesalaisuudesta

²²⁷ Vapaavuori 2019, s. 176.

²²⁸ Vapaavuori 2019, s. 176.

²²⁹ Vapaavuori 2019, s. 181.

²³⁰ Rautio 2018, pääluku 17. RL 30: Elinkeinorikokset, Yrityssalaisuusrikokset.

tunkeutumalla ulkopuolisilta suljettuun paikkaan taikka ulkopuolisilta suojattuun tietojärjestelmään, jäljentämällä tai hankkimalla haltuunsa asiakirjan tai muun tallenteen taikka muulla vastaavalla tavalla tai käyttämällä teknistä erikoislaitetta, on tuomittava yritysvakoilusta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Säännös edellyttää, ettei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Säännöksen mukaan pelkkä yrityskin on rangaistava. Yritysvakoilun tunnusmerkistön kannalta keskeisintä on se, että tekijä on hankkinut liikesalaisuuden oikeudettomasti – tekijällä ei ole siten saanut olla luvallista pääsyä liikesalaisuuteen. Pelkkä konkreettinen pääsy liikesalaisuuteen ei poista hankinnan oikeudettomuutta. Esimerkiksi huoltomiehellä tai siivoojalla voi sinänsä olla pääsy liikesalaisuuden säilytystilaan, muttei kuitenkaan luvallista pääsyä itse liikesalaisuuteen.²³¹

RL 30 luvun 5 §:n mukaan se, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen ilmaisee oikeudettomasti toiselle kuuluvan liikesalaisuuden tai käyttää tällaista liikesalaisuutta oikeudettomasti, on tuomittava yrityssalaisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi, mikäli liikesalaisuus on saatu tietoon ollessa toisen palveluksessa ja mikäli tekoon on ryhdytty kahden vuoden kuluttua palvelusajan päätyttyä; toimiessa yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavissa tehtävissä; suorittaessa tehtävää toisen puolesta tai muutoin luottamuksellisessa liikesuhteessa, taikka yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä. Tämäkin säännös edellyttää, ettei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Myös tämän säännöksen mukaan pelkkä yritys on rangaistava. Säännös edellyttää joko liikesalaisuuden oikeudetonta ilmaisemista tai käyttämistä, pelkkä liikesalaisuuden hankkiminen tai vastaanottaminen ei tule säännöksen nojalla rangaistavaksi – tieto on täten tullut ilmaista jollekin luonnolliselle henkilölle esimerkiksi julkistamalla tai luovuttamalla.²³²

Rikoslain 30 luvun 6 §:n mukaan se, joka oikeudettomasti käyttää rikoslaissa rangaistavaksi säädetyllä teolla tietoon saatua tai ilmaistua ja toiselle kuuluvaa liikesalaisuutta elinkeinotoiminnassa taikka ilmaisee tällaisen liikesalaisuuden hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä, on tuomittava yrityssalaisuuden väärinkäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Useimmiten yrityssalaisuusrikosten taustalla on ajatus siitä, että jokin kilpailija tai muu alalla toimiva elinkeinoharjoittaja saisi liikesalaisuuden tietoonsa ja käytettäväkseen omana kilpailuetunaan. Tämän vuoksi on ollut tarpeen kriminalisoida oikeudettomasti

---

²³¹ Viljanen 2018, s. 727–728.

²³² Viljanen 2018, s. 743.

saadun tai ilmaistun liikesalaisuuden hyödyntäminen tai sen edelleen ilmaiseminen hyötymistarkoituksessa.²³³ Yrityssalaisuuden väärinkäytön yhteydessä on hyvä havaita, että ennen yrityssalaisuuden väärinkäyttöä on tapahtunut jokin muu rikos, jota kutsutaan esirikokseksi.²³⁴ Lain esitöissä yleisimpinä esimerkkeinä tällaisista esirikoksista on esitetty yritysvalvonta ja yrityssalaisuuden rikkominen.²³⁵

Rikoslain 30 luvun lisäksi RL 38 luvussa on säädetty liikesalaisuuksiin ja salassapitoon liittyen. RL 38 luvun 1 §:n mukaan se, joka laissa tai asetuksessa säädetyn taikka viranomaisen lain nojalla erikseen määräämän salassapitovelvollisuuden vastaisesti joko paljastaa sellaisen salassa pidettävän seikan, josta hän on asemassaan, toimessaan tai tehtävää suorittaessaan saanut tiedon taikka käyttää tällaista salaisuutta omaksi tai toisen hyödyksi, on tuomittava salassapitorikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi, ellei teko ole rangaistava virkasalaisuuden rikkomisena tai tuottamuksellisena virkasalaisuuden rikkomisena. Säännöstä sovelletaan salassapitovelvollisuuden rikkomiseen muulloin kuin silloin, kun tekijänä on julkisyhteisön työntekijä tai virkamies.²³⁶

Rikoslain 38 luvun 2 §:ssä säädetään salassapitorikoksen lievistä tekemuodosta.²³⁷ Mikäli edellä mainittu salassapitorikos on teon merkitys yksityisyyden tai luottamuksellisuuden suojan kannalta taikka muut rikokseen liittyvät seikat huomioiden kokonaisuutena arvostellen vähäinen, on rikoksentehtäjä tuomittava salassapitorikkomuksesta sakkoon säännöksen nojalla. Vähäisyysarviota tehdessään tuomioistuimen huomioi esimerkiksi henkilöön liittyviä tietoja, tekoolosuhteita sekä tiedon paljastamisen perusteita.²³⁸ Myös se, joka on syyllistynyt sellaiseen RL 38 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun salassapitovelvollisuuden rikkomiseen, joka on erikseen säädetty salassapitorikkomuksena rangaistavaksi, tuomitaan RL 38 luvun 2 §:n 2 momentin nojalla salassapitorikkomuksesta. Tällöin tuomioistuimen ei ole tarpeen suorittaa vähäisyysarviointia, sillä salassapitovelvollisuuden rikkominen on säännöksen mukaisessa tilanteessa erikseen säädetty salassapitorikkomuksena rangaistavaksi jossain laissa²³⁹.²⁴⁰

²³³ Rautio 2018, Rikosoikeus luku 17. RL 30: Elinkeinorikokset, Yrityssalaisuusrikokset, Yrityssalaisuuden väärinkäyttö.

²³⁴ Viljanen 2018, s. 759.

²³⁵ HE 66/1988 vp, s. 87.

²³⁶ Rautio 2008, pääluku 26. RL 38: Tieto- ja viestintärikokset, Salassapitorikokset, Salassapitorikos.

²³⁷ Rautio 2008, pääluku 26. RL 38: Tieto- ja viestintärikokset, Salassapitorikokset, Salassapitorikkomus.

²³⁸ Rautio 2008, pääluku 26. RL 38: Tieto- ja viestintärikokset, Salassapitorikokset, Salassapitorikkomus.

²³⁹ Esimerkiksi auktorisoiduista kääntäjistä annetun lain (1231/2007) 2 § pitää sisällään tällaisen viittaus säännöksen. Ks. Rautio 2008, pääluku 26. RL 38: Tieto- ja viestintärikokset, Salassapitorikokset, Salassapitorikkomus.

²⁴⁰ Rautio 2008, pääluku 26. RL 38: Tieto- ja viestintärikokset, Salassapitorikokset, Salassapitorikkomus.

5 KANSAINVÄLINEN VERTAILU

5.1 Yleisesti kansainvälisestä vertailusta

Kuten metodeja koskevassa luvussa on todettu, tutkielman kannalta merkittävässä asemassa on vertaileva tulkinta. Vertailevan tulkinnan avulla lainsäädännön ilmaisua pyritään tulkitsemaan huomioimalla jonkin muun maan oikeus.²⁴¹ Suomalaisen sääntelyn tuoreuden ja oikeuskäytännön vähyden vuoksi on perusteltua perehtyä lyhyesti myös ulkomaiseen sääntelyyn. Tässä luvussa pyritäänkin kansainvälisen vertailun avulla löytämään tukea muiden maiden sääntelymalleista liikesalaisuuden käsitteen laajemmalle määrittämiselle sekä aiheutuneen vahingon osoittamiselle.

Tutkielmassa esitellään kahden eri maan liikesalaisuuksia koskevaa lainsäädäntöä; Ruotsin ja Yhdysvaltojen. Ruotsi valikoitui verrokkimaaksi sen vuoksi, että ennen liikesalaisuusdirektiiviä Ruotsi oli ainut EU:n jäsenmaa, jolla oli erillinen liikesalaisuuksien suojaa koskeva laki.²⁴² Yhdysvallat taas valikoitui toiseksi verrokkimaaksi ensinnäkin siitä syystä, että liikesalaisuusdirektiivi ei luonnollisesti koske Yhdysvaltoja. Toiseksi siitä syystä, että toisin kuin Suomessa tai EU:ssa, Yhdysvaltojen oikeusjärjestelmässä liikesalaisuuksien suojan katsotaan kuuluvan immateriaalioikeuksiin.²⁴³

5.2 Ruotsi

5.2.1 Liikesalaisuuden määritelmä

Toisin kuin muissa Pohjoismaissa,²⁴⁴ Ruotsissa oli ennen liikesalaisuusdirektiiviä voimassa laki liikesalaisuuksien suojaamisesta (*Lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter*, jäljempänä laki liikesalaisuuksien suojaamisesta). Laki on kuitenkin sittemmin kumottu uuden liikesalaisuuslain myötä. Kumottu laki piti sisällään esimerkiksi liikesalaisuuden määritelmän, rikosoikeudelliset säännökset sekä säännökset koskien turvaamis- ja korjaamistoimenpiteitä.

Liikesalaisuuksien suojaamisesta annetun lain 1 § piti edellä kerrotun mukaisesti sisällään liikesalaisuuden määritelmän. Säännöksen mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan sellaista tietoa elinkeinoharjoittajan liiketoiminnasta tai toimintaedellytyksistä, jonka elinkeinoharjoittaja pitää salassa ja jonka paljastaminen todennäköisesti vahingoittaa elinkeinoharjoittajaa kilpailun

²⁴¹ Hirvonen 2011, s. 39.

²⁴² HE 49/2018 vp, s. 47.

²⁴³ Vapaavuori 2019, s. 38.

²⁴⁴ Schovsbo – Bruun 2020, II. The protection of trade secrets in the Nordic countries before the Directive.

kannalta. Säännöksessä on tarkennettu lisäksi, että tiedot voivat olla dokumentoituja jossain muodossa, kuten piirustukset, mallit ja muut vastaavat tekniset mallit, tai kyseessä voi olla jokin yksilöiden tieto, vaikka sitä ei olisikaan dokumentoitu mitenkään.

Mielestäni edellä mainittu liikesalaisuuden määritelmä peilautuu varsin hyvin ennen Suomen liikesalaisuuslakia voimassa olleeseen rikoslain sisältämään yrityssalaisuuden määritelmään. Rikoslain 30 luvun 11 § piti aiemmin sisällään yrityssalaisuuden määritelmän, jonka mukaan yrityssalaisuudella tarkoitettiin liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle itselleen tai sellaiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle.²⁴⁵ Molemmissa määritelmissä korostui siten se, että tieto koskee elinkeinotoimintaa ja elinkeinonharjoittaja pyrkii pitämään tiedon salassa, sekä se, että tiedon paljastuminen voisi aiheuttaa vahinkoa elinkeinotoiminnalle.

EU:n liikesalaisuuksia koskevien uudistusten myötä Ruotsissa asetettiin komitea selvittämään liikesalaisuusdirektiivin aiheuttamia muutostarpeita vuonna 2016. Lopulta komitea esitti liikesalaisuuksien suojaamista koskevan lain korvaamista uudella lailla.²⁴⁶ Näin ollen laki liikesalaisuuksien suojaamisesta kumottiin liikesalaisuusdirektiivin myötä, ja uusi laki liikesalaisuuksista (*Lag (2018:558) om företagshemligheter*, jäljempänä myös Ruotsin liikesalaisuuslaki) tuli voimaan 1.7.2018.

Nykyisin voimassa olevan Ruotsin liikesalaisuuslain 2 §:n mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan tietoja elinkeinonharjoittajan liiketoiminnasta tai toiminnan olosuhteista elinkeinonharjoittajan liiketoiminnassa tai tutkimuslaitoksen toiminnassa. Säännöksen mukaan edellytyksenä on, että tiedot eivät ole kokonaisuutena eivätkä siinä muodossa, jossa niiden osat on järjestetty ja esitetty, yleisesti tiedossa tai helposti saatavissa sille, jolla on yleensä pääsy kyseisen tyyppisiin tietoihin. Lisäksi edellytyksenä on, että tiedon haltija on toteuttanut kohtuulliset toimenpiteet tiedon salassapidon säilyttämiseksi. Viimeisin säännöksen mukainen edellytys on, että tietojen paljastaminen todennäköisesti vahingoittaisi tiedon haltijan kilpailuasemaa.

Edellä mainittujen lisäksi liikesalaisuuden määritelmään on haluttu sisällyttää tieto siitä, ettei työntekijän henkilökohtaista kokemusta ja taitoja pidettäisi liikesalaisuutena. Säännöksen

---

²⁴⁵ HE 49/2018 vp, s. 127.

²⁴⁶ HE 49/2018 vp, s. 47.

mukaan myöskään rikoksen tai muun vakavan epäkohdan sisältävä tieto ei voi olla liikesalaisuus. Näin ollen aiempaa liikesalaisuuden määritelmää muutettiin vastaamaan liikesalaisuusdirektiivissä määriteltyä.²⁴⁷

Edellä esitetty huomioiden voidaan todeta, että Ruotsin uuden liikesalaisuuslain määritelmä vastaa olennaisilta osiltaan Suomen liikesalaisuuslain mukaista määritelmää. Tämä on sinänsä varsin loogista, kun huomioidaan, että molemmat lait ja niiden mukaiset määritelmät perustuvat liikesalaisuusdirektiiviin. On kuitenkin hyvä huomata, että Ruotsin määritelmä liikesalaisuus-käsitteestä ei ole täysin suoraan johdettu liikesalaisuusdirektiivistä, toisin kuin Suomen määritelmä, joka on direktiiviin nähden miltei identtinen.²⁴⁸ Ruotsissa haluttiin säilyttää mahdollisimman paljon vanhaa liikesalaisuuksien suojaamisesta annetun lain mukaista sääntelyä.²⁴⁹ Ruotsin määritelmään haluttiin muun muassa sisällyttää tutkimuslaitoksen toiminta pelkän elinkeinotoiminnan lisäksi.

Lisäksi Ruotsin liikesalaisuuslaissa on Suomea enemmän pyritty korostamaan ammattitaidon ja kokemuksen eroa liikesalaisuudesta. Suomessa tyydyttiin siihen, että liikesalaisuuslakiin sisällytettiin kohta, jonka mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan tietoa, joka ei ole kokonaisuutena tai sen osien täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai muutoin helposti selville saatavissa. Kyseisen kohdan perusteella alan yleiseen koulutukseen sisältyvä tieto sekä henkilön kokemus ja ammattitaito jäävät liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle.²⁵⁰

Edellä todettu käy sinänsä ilmi myös Ruotsin liikesalaisuuslain 2 §:stä, mutta tätä on kuitenkin selvästi haluttu korostaa ottamalla siitä erillinen huomio säännökseen. Ruotsin liikesalaisuuslain mukainen määritelmä on siten niin sanotusti rajoittavampi kuin Suomen tai liikesalaisuusdirektiivin mukainen määritelmä.²⁵¹ Korostuksella on mitä ilmeisemmin pyritty siihen, ettei säännös jättäisi niin paljon tulkinnanvaraa. Suurin tulkintakysymys ammattitaidon ja kokemuksen osalta lienee kuitenkin edelleen se, mihin sijoittuu rajanveto liikesalaisuuden ja henkilön ammattitaidon ja kokemuksen välillä, eikä Ruotsin liikesalaisuuslain mukainen määritelmä anna sen paremmin vastausta tähän tulkintaongelmaan kuin Suomenkaan.

---

²⁴⁷ HE 49/2018 vp, s. 47.

²⁴⁸ Schovsbo – Minssen – Riis 2020, s. 3.

²⁴⁹ Schovsbo – Bruun, III. Brief overview of the Nordic Acts, c. Sweden.

²⁵⁰ Vapaavuori 2019, s. 97.

²⁵¹ Schovsbo – Bruun, IV Selected Issues, a. What constitutes a trade secret?

5.2.2 Liikesalaisuus oikeuskäytännössä

Tässä luvussa on poimintoja sekä oikeuskirjallisuudesta että oikeuskäytännöstä aikaa ennen uutta liikesalaisuuslakia. Tämä johtuu siitä, että aivan kuten Suomessakin, myös Ruotsissa uutta liikesalaisuuslakia käsitteleviä oikeustapauksia ei lain uutuuden vuoksi ole juurikaan saatavilla. Koska vanhan liikesalaisuuksien suojaamisesta annetun lain mukainen määritelmä haluttiin kuitenkin olennaisilta osiltaan huomioida myös uuden liikesalaisuuslain mukaisessa määritelmässä, on näidenkin esimerkkien katsottava olevan tutkielman kannalta soveltuvia.

Ruotsalaisen oikeuskäytännön mukaan edellä esitettyjen edellytysten lisäksi liikesalaisuutta määriteltäessä on korostettu muun muassa tiedon merkittävyyttä sekä tiedon luonnetta ylipäänsä – tieto ei saa olla liian yksinkertainen, sillä muutoin sillä ei ole merkitystä kilpailun kannalta.²⁵² Oikeuskäytännössä on lisäksi edellytetty, että tiedot ovat jossain määrin tarkkoja, eivätkä niin sanotusti epämääräisiä ja yleisiä. Esimerkiksi työoikeustuomioistuimen (*Arbetsdomstolen*) tuomiossa AD 2010 nr 7 (Målnummer B-66-2008) on todettu, että tiedot eivät olleet liikesalaisuuksia, koska ne olivat luonteeltaan liian yleisiä – tiedot olivat arvioituja, pyöristettyjä, eivätkä millään tavoin tarkkoja tai yksityiskohtaisia. Tiedot eivät näin ollen ruotsalaisen oikeuskäytännön mukaan saa olla epätarkkoja, muutoin niitä ei voida pitää liikesalaisuutena.²⁵³

Myös korkein hallinto-oikeus (*Högsta förvaltningsdomstol*) on tuomiossaan HFD 2016 ref-17 (mål nr 5865-15) todennut, että muun muassa tarkat ja yksityiskohtaiset tiedot elinkeinoharjoittajan menetelmistä, prosesseista sekä teknisistä taidoista ja kyvyistä ovat yleensä liikesalaisuuksia, sillä tällaisten tietojen paljastaminen lähtökohtaisesti vahingoittaa elinkeinoharjoittajaa. Samassa tuomiossa on kuitenkin todettu, että tiedot eivät saa olla luonteeltaan yleisiä. Etenkin tietojen kaupallista arvoa on tuomiossa korostettu tiedon liikesalaisuusominaisuuden arvioinnin yhteydessä.

Sekä edellä mainituista että seuraavasta tuomiosta ilmenee, että Ruotsin oikeuskäytännössä hyvin vastaavia tietoja on pidetty liikesalaisuutena kuin Suomessakin. Ruotsin oikeuskäytännössä esimerkiksi yrityksen laskuja on pidetty liikesalaisuutena. Ruotsin korkeimman oikeuden (*Högsta Domstolen*) päätöksessä Ö 1590-11, annettu 10.5.2012, on ollut kyse tilanteesta, jossa korkeimman oikeuden on tullut päättää, pitävätkö pyydetty asiakirjat, nuo edellä mainitut laskut, sisällään yrityksen ammattisalaisuuksia ja voidaanko näitä käyttää todisteena

²⁵² Domeij 2016, s. 248.

²⁵³ Domeij 2016, s. 249.

tuomioistuimessa vaiko ei. Korkein oikeus on päätöksessään todennut, että laskut pitivät sisällään tietoja koskien muun muassa asiakkaita, asiakasmääriä sekä hintoja, ja että kyseisten tietojen luovuttaminen voisi todennäköisesti aiheuttaa vahinkoa yritykselle ja sen kilpailualueelle. Korkein oikeus totesi, että sen vuoksi laskut pitivät sisällään ammattisalaisuuksia. Samoin Suomessa edellä mainittuja tietoja, kuten tietoja asiakasrekistereistä ja hinnoista, on pidetty liikesalaisuuksina.

Edellä esitetty huomioiden voidaan todeta, että vaikka Ruotsi olikin Suomea edellä erillisen ja nimenomaisen liikesalaisuuslain säätämisen suhteen, on liikesalaisuuden määritelmä ja sen tulkitseminen ollut hyvin samansuuntaista jo ennen liikesalaisuusdirektiiviä. Liikesalaisuusdirektiivin myötä liikesalaisuuksien määritelmä ja käytännön soveltaminen ovat luonnollisesti toki yhtenäistyneet edelleen. Koska molempien maiden määritelmät on johdettu liikesalaisuusdirektiivistä, voidaan katsoa, että Ruotsin oikeuskäytännön asettamaa tarkkuuden vaatimusta voitaisiin myös Suomessa käyttää eräänä liikesalaisuuden tunnusmerkkinä – epätarkka ja hyvin yleinen tieto ei voisi näin ollen tulla katsotuksi liikesalaisuudeksi.

5.2.3 Vahingonkorvaus

Suomen näkökulmasta yksi liikesalaisuusdirektiivin ja sitä kautta liikesalaisuuslain merkittävimmistä uudistuksista on vahingonkorvausta koskeva säännös. Liikesalaisuuslain mukaan se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää, hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden liikesalaisuuslaissa säädetyn vastaisesti, on velvollinen suorittamaan korvauksen kaikesta vahingosta, jonka loukkaus aiheuttaa. Ruotsissa tämä oli kuitenkin huomioitu jo aiemmassa laissa liikesalaisuuksien suojaamisesta. Lain 5–8 §:ssä oli säädetty vahingonkorvausoikeudesta. 5 § piti sisällään rikosoikeudellisen vahingonkorvausvastuun ja 6–8 § sisälsivät liikesalaisuuksien siviilioikeudellista suojaa koskevia säännöksiä.²⁵⁴ Säännösten mukaan henkilö, joka toimii liikesalaisuuksien suojaamista koskevan lain vastaisesti, hyväksikäyttää tai paljastaa liikesuhteen yhteydessä saadun liikesalaisuuden taikka käyttää hyväkseen tai paljastaa työnantajansa liikesalaisuuden, joutuu korvaamaan kaiken menettelystään aiheutuneen vahingon. Näin ollen Ruotsi oli liikesalaisuuksien siviilioikeudellisen suojan osalta varsin edellä aikaansa.

Liikesalaisuusdirektiivin myötä säädettyyn Ruotsin uuteen liikesalaisuuslakiin vahingonkorvausta koskevia säännöksiä vain lähinnä muutettiin vastaamaan liikesalaisuusdirektiiviä. Ruotsin uusi liikesalaisuuslaki pitää sisällään useamman säännöksen koskien vahingonkorvausta,

---

²⁵⁴ SOU 2017:45, s. 167.

mutta pääsääntöisesti ne ovat sisällöltään varsin vastaavat kuin Suomen liikesalaisuuslaissa. Molempien maiden säännösten lähtökohtana on tosiasiallisen vahingon korvaaminen täysimääräisesti, joka perustuu liikesalaisuusdirektiivin 14 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan oikeudenloukkaajan tulee maksaa liikesalaisuuden haltijalle vahingonkorvaus, joka vastaa liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa.

Joitain eroja lakien välillä kuitenkin on. Eräs ero on esimerkiksi se, että Ruotsin liikesalaisuuslain 5 § pitää sisällään rikosperusteisen vahingonkorvausvastuun. Tämä perustunee siihen, että Ruotsissa myös liikesalaisuusloukkauksia koskevat rikosoikeudelliset säännökset on sisällytetty liikesalaisuuslakiin, kun taas Suomessa ne on eritelty rikoslakiin liikesalaisuuslain pitäessä sisällään ainoastaan siviilioikeudellista suojaa koskevat säännökset.

Vahingonkorvauksen keskeisin seikka, etenkin tämän tutkielman näkökulmasta, on aiheutuneen vahingon osoittaminen ja vahingonkorvauksen määrän arviointi. Ruotsin laissa liikesalaisuuksien suojaamisesta lähtökohtana oli täyden korvauksen periaate.²⁵⁵ Vahingonkorvauksen määrän arvioinnissa huomioitiin 9 §:n mukaan myös liikesalaisuuden haltijan intressi siihen, ettei liikesalaisuutta paljasteta luvattomasti. Lisäksi säännöksen mukaan huomioitavaksi tuli muutkin kuin taloudelliset olosuhteet. Ruotsin uuden liikesalaisuuslain 11 §:n mukaan lähtökohtana on edelleen täyden korvauksen periaate, jonka lisäksi arvioinnissa tulee huomioida liikesalaisuuden haltijan etu sekä muutkin kuin taloudelliset olosuhteet. Näin ollen vahingon määrän arvioinnin perusajatus pysyi hyvin pitkälti samana.

Koska uuden liikesalaisuuslain vahingonkorvaussäännös perustuu liikesalaisuusdirektiiviin, on varsin selvää, että myös vahingonkorvauksen määrän arvioinnin perusteet ovat hyvin pitkälti samat kuin esimerkiksi Suomessa liikesalaisuuslain esitöissä on mainittu. Ruotsin asettaman komitean mietinnössä vahingonkorvauksen määrän arvioinnin perusteeksi on asetettu ensinnäkin aiheutuneen vahingon määrä.²⁵⁶ Kuten tässä tutkielmassa on jo todettu, todellisen aiheutuneen vahingon määrää voi kuitenkin olla lähes mahdoton selvittää tai osoittaa. Tämän vuoksi mietinnössä on huomioitu muitakin näkökulmia vahingonkorvauksen laskentaperusteeksi. Mietinnön mukaan oikeudenloukkaajan saama voitto voi olla helpommin määriteltävissä kuin liikesalaisuuden haltijalle aiheutunut vahinko²⁵⁷ – aivan kuten hallituksen esityksessäkin on korostettu oikeudenloukkaajan saaman perusteettoman edun hyödyntämistä

---

²⁵⁵ SOU 2017:45, s. 184.

²⁵⁶ SOU 2017:45, s. 184–185.

²⁵⁷ SOU 2017:45, s. 184–185.

arviointiperusteena.²⁵⁸ Muina laskentaperusteina voi mietinnön mukaan käyttää liikesalaisuuden kehittämiskustannuksia, osapuolten olosuhteita, oikeudenloukkaajan aikomuksia sekä sitä, mitä liikesalaisuuden asianmukainen hankkiminen tai kehittäminen olisi voinut kustantaa.²⁵⁹

Ruotsin oikeuskäytännöstä ei valitettavasti ollut vaikeuksista löydettävissä tämän tutkielman kannalta relevantteja ja tutkimusongelmaan soveltuvia käytännön esimerkkiä vahingonkorvauksen osoittamisen sekä korvausmäärän määrittämisen tueksi. Edellä esitetty huomioiden voidaan kuitenkin todeta, että vahingon arviointiperusteet vaikuttavat olevan hyvin samankaltaisia kuin Suomessakin. Keskeisimmäksi aiheutuneen vahingon arviointiperusteeksi, täyden korvauksen periaatteen lisäksi, nousee molemmissa oikeusjärjestelmissä oikeudenloukkaajan saama hyöty.

5.3 Yhdysvallat

5.3.1 Liikesalaisuuden määritelmä

Immateriaalioikeuksien ja liikesalaisuuksien suojalla on pitkät perinteet Yhdysvalloissa. Aiemmin Yhdysvalloissa immateriaalioikeuksille, kun patenteille ja tekijänoikeuksille, annettiin huomattavasti merkittävämpää suojaa kuin liikesalaisuuksille, kunnes vuonna 1939 liikesalaisuudet otettiin osaksi immateriaalioikeuksia.²⁶⁰ Tämä on merkittävä ero Suomen oikeusjärjestelmään, jossa on hyvin vakiintuneesta katsottu, ettei liikesalaisuuksiin voi kohdistua immateriaalioikeuksien kaltaista yksinoikeutta.

Suurimmassa osassa Yhdysvaltoja (48 osavaltiossa²⁶¹) on jo kauan noudatettu samaa liikesalaisuuslakia (*the Uniform Trade Secrets Act*, jäljempänä UTSA). Massachusettsissa noudatetaan sellaisia liikesalaisuutta koskevia säännöksiä, joita ei ole UTSA:n voimaan tulon jälkeen muutettu. Pohjois-Carolinan säädökset taas perustuvat vain osittain ja hyvin löyhästi Yhdysvaltojen liikesalaisuuslakiin. New Yorkilla, New Jerseyllä sekä Texasilla taas ei ole liikesalaisuuksia koskevaa lainsäädäntöä lainkaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että liikesalaisuuksien väärinkäyttö olisi edellä mainituissa osavaltioissa mahdollista – liikesalaisuuksia koskevat yleiset lait sekä periaatteet.²⁶²

---

²⁵⁸ HE 49/2018 vp, s. 103.

²⁵⁹ SOU 2017:45, s. 184–185.

²⁶⁰ Desai 2018, s. 484–485.

²⁶¹ Desai 2018, s. 485.

²⁶² Quinto – Singer 2009, s. 26.

UTSA:n lisäksi liikesalaisuuksista on myöhemmin, vuonna 2016, säädetty Yhdysvalloissa laissa liikesalaisuuksien suojaamisesta (*Defend Trade Secrets Act of 2016*²⁶³, jäljempänä DTSA), jolla pyrittiin kansallisesti saavuttamaan yhdenmukaisuus koskien liikesalaisuuksia. DTSA on kodifioitu osaksi Yhdysvaltojen liittovaltion lakia, jonka luku 90 pitää sisällään liikesalaisuuksien suojaa koskevat säännökset.

Keskeinen ero UTSA:n ja DTSA:n välillä on se, että UTSA on osavaltion laki²⁶⁴, kun taas DTSA on liittovaltion laki²⁶⁵. Osavaltion lakeja noudatetaan tietyissä osavaltioissa, kuten edellä UTSA:n kohdalla on eritelty, kun taas liittovaltion lakeja noudatetaan sanamuotonsa mukaisesti kaikkialla Yhdysvaltojen liittovaltiossa. Esimerkiksi UTSA:n johdannossa todetaan, että lain täytäntöönpanoa vain suositellaan kaikissa osavaltioissa, mutta se ei kuitenkaan ole pakollista.

Tässä tutkielmassa Yhdysvaltojen liikesalaisuuslainsäädäntöä on tarkoitus peilata Suomen vastaavaan lainsäädäntöön. Näin ollen ei ole tarkoituksenmukaista perehtyä jokaiseen yksittäisen osavaltion liikesalaisuuslakia koskevaan säädökseen, vaan tässä tutkielmassa keskitytään ainoastaan noihin kahteen yleisimmin käytössä olevaan säädökseen – UTSA ja DTSA.

UTSA 1.(4):n mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan tietoa, mukaan lukien kaava, kuvio, malli, kokoelma, ohjelma, laite, menetelmä, tekniikka tai prosessi, joka täyttää kaksi seuraavaa edellytystä: tiedon tulee ensinnäkin saada itsenäinen taloudellinen arvonsa siitä, ettei se ole yleisesti tunnettu tai helposti todennettavissa niille henkilöille, jotka voisivat saada sen paljastamisesta tai käytöstä taloudellista arvoa. Toiseksi tiedon salassa pitämiseksi on oltava ryhdytty olosuhteet huomioiden kohtuullisiin toimenpiteisiin. Säännöksen edellytyksiä on pääosin tulkittava laajasti.²⁶⁶

Yhdysvaltojen liittovaltion lain 90 kappaleen § 1839 kohdan (3), eli DTSA:n, mukaan liikesalaisuus taas tarkoittaa kaikenlaista taloudellista, liike-elämään liittyvää, tieteellistä tai teknistä tietoa, mukaan lukien kaavat ja mallit, suunnitelmat, kokoelmat, ohjelmistot, prototyypit, menetelmät, tekniikat, prosessit, menettelyt, ohjelmat tai koodit, olivatpa ne aineellisia tai aineettomia, ja olivatpa ne tallennettuina, koottuina tai muistin varassa, olivatpa ne fyysisiä, kirjallisia, graafisia tai elektronisia, mikäli tiedon omistaja on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin

---

²⁶³ Hyväksytty 11.5.2016 ja kodifioitu Yhdysvaltojen liittovaltion lakiin, *United States Code*

²⁶⁴ State Law.

²⁶⁵ Federal Law.

²⁶⁶ Quinto – Singer 2009, s. 27.

pitääkseen tiedon salassa, ja mikäli tieto saa itsenäisen taloudellisen arvonsa siitä, ettei se ole yleisesti tunnettu tai helposti todennettavissa niille henkilöille, jotka voisivat saada sen paljastamisesta tai käytöstä taloudellista arvoa. Näin ollen UTSA:n ja DTSA:n määritelmät ovat keskenään äärimmäisen samankaltaisia.

Sekä UTSA, DTSA että liikesalaisuusdirektiivi lähestyvät liikesalaisuuden määritelmää edellä mainittujen kolmen edellytyksen kautta.²⁶⁷ Näin ollen sekä UTSA:n että DTSA:n määritelmät ovat lähes identtisiä kuin Suomen liikesalaisuuslain mukainen määritelmä. Kaikissa näissä korostuu ensinnäkin se, että tieto ei saa olla kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa. Toisekseen kaikissa korostuu se, että tiedolla on oltava taloudellista arvoa. Viimeisenä kaikissa korostuu se, että liikesalaisuuden tai tiedon haltijan on täytynyt ryhtyä kohtuullisiin toimiin tiedon suojaamiseksi ja salaamiseksi.

Käytännössä lähes kaiken tyyppinen tieto voi siis tulla suojattavaksi UTSA:n ja DTSA:n nojalla. Liikesalaisuus voi olla mikä tahansa tieto, jota voidaan käyttää liiketoiminnassa tai jonkin yrityksen toiminnassa, ja joka on riittävän arvokas ja salainen aiheuttaakseen tosiasiallisen tai mahdollisen taloudellisen edun muihin nähden.²⁶⁸ Niin kauan, kun liikesalaisuuden haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimiin salatakseen taloudellista arvoa omaavan tiedon, se voidaan tulkita liikesalaisuudeksi. Minkäänlaisia rekisteröintitoimia esimerkiksi viranomaisille ei vaadita.²⁶⁹

Oikeuskirjallisuudessa on listattu esimerkkejä siitä, mitä kaikkea konkreettista tietoa voidaan pitää ja on pidetty liikesalaisuutena. Liikesalaisuus voi olla esimerkiksi asiakaslistaukset, reseptit, kaava tai malli, markkinointisuunnitelmat, työntekijälistaukset, yrityksen taloudelliset tiedot tai ennusteet tai mitkä tahansa muut yritystoimintaan tai yrityksen hoitamiseen liittyvät toimintatavat.²⁷⁰ Jopa negatiivinen tieto voidaan katsoa liikesalaisuudeksi niin kauan, kun sen taloudellinen arvo on osoitettavissa ja tiedon haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon salaamiseksi.²⁷¹ Samoin kuin liikesalaisuuden määritelmä, myöskään listatut esimerkit eivät poikkea Suomen vastaavista esimerkkilistauksista.

---

²⁶⁷ Desai 2018, s. 493.

²⁶⁸ Quinto – Singer 2009, s. 27.

²⁶⁹ Bouchoux 2006, s. 7.

²⁷⁰ Bouchoux 2006, s. 6–7.

²⁷¹ Bouchoux 2006, s. 194.

Vaikkakin liikesalaisuuden määritelmä ja esimerkkeinä käytetyt tiedot ovat molemmissa oikeusjärjestelmissä hyvinkin samanlaiset, eräs merkittävä ero Suomen ja Yhdysvaltojen välillä on. Suomessa liikesalaisuudet eivät kuulu immateriaalioikeuksiin toisin kuin Yhdysvalloissa. Suomalaisessa oikeusjärjestelmässä liikesalaisuus ei ole suoranaisesti immateriaalioikeus, mutta se ei myöskään ole velvoite- tai esineoikeus.²⁷² Suomessa liikesalaisuudet ainoastaan rinnastuvat immateriaalioikeuksiin niiden ollessa merkittävä osa yrityksen aineetonta varallisuutta.²⁷³ Yhdysvalloissa immateriaalioikeuksiin puolestaan luetaan tavaramerkit, tekijänoikeus, patentit sekä liikesalaisuudet.²⁷⁴

5.3.2 Liikesalaisuudet oikeuskäytännössä

Eräs yhdysvaltalainen tuomio nousi tutkielmaa tehdessä esiin useiden tuomioiden joukosta sen vähintäänkin mielenkiintoisen johtopäätöksen vuoksi. Kyseessä on Yhdysvaltojen Illinoisin pohjoisen piirin käräjäoikeuden 9.10.2019 antama tuomio *U.S. v. O'Rourke*. Asiassa oli kyse liikesalaisuuden varkauden yrityksestä. O'Rourke oli vienyt entiseltä työnantajaltaan tietoja hänen siirtyessään uuden työnantajan palvelukseen. O'Rourken mukaan hän ei voinut syyllistyä liikesalaisuuden varkauden yritykseen, koska kyseiset tiedot eivät olleet tosiasiasa yrityksen liikesalaisuuksia. Tuomioistuin kuitenkin totesi, että henkilö voi syyllistyä liikesalaisuuden varkauden yritykseen siitäkin huolimatta, että kyseessä olevat tiedot eivät olisikaan liikesalaisuuksia, mikäli henkilö on uskonut niiden olevan liikesalaisuuksia. Tuomion johtopäätös on vähintäänkin erikoinen. Loppujen lopuksi sillä ei ollut tuomion kannalta mitään merkitystä, että kyseessä olevia yrityksen tietoja ei edes katsottu liikesalaisuuksiksi. Pelkästään se, että henkilö uskoi niitä varastaessaan, että tiedot ovat liikesalaisuuksia, riitti tuomitsemiseen. Suomen oikeusjärjestelmässä liikesalaisuusloukkauksia taas lähestytään nimenomaisesti siten, että loukatun tiedon on tosiasiasa oltava liikesalaisuus, jotta henkilö voi syyllistyä liikesalaisuusloukkaukseen.

Kuten Ruotsinkin oikeuskäytännöstä on havaittavissa, myös Yhdysvalloissa on korostettu tiedon tarkkuutta ja yksityiskohtaisuutta. Yhdysvaltojen Arizonan piirikunnan käräjäoikeuden 8.4.2016 antamassa tuomioissa *Tucson Embedded Sys. Inc. v. Turbine Powered Tech. LLC* tuomioistuin nimenomaisesti korosti tiedon tarkkuutta. Kantaja oli väittänyt vastaajan varastaneen tämän liikesalaisuuksia, kuten tietoja parametreista ja asetuksista, ajoituksista, lämpötiloista, virtausnopeuksista ja hevosvoimien asetuksista, sekä ohjeet muokattujen moottoreiden

---

²⁷² Vapaavuori 2019, s. 38.

²⁷³ HE 49/2018 vp, s. 22.

²⁷⁴ Bouchoux 2006, s. 3.

valmistamiseen ja käyttöön. Tuomioistuin kuitenkin katsoi, että yleiset lausahdukset ja ilmaisut eivät täytä sitä tarkkuutta, jota vaaditaan laillisesti suojattavan sisällön toteamiseksi. Tiedot tulee kyetä yksilöimään ja ilmaisemaan tarkoin.

5.3.3 Vahingonkorvaus

UTSA 3 (a):n mukaan kantajalla on oikeus vahingonkorvaukseen liikesalaisuuden väärinkäytöstä siltä ajalta, kun tieto on suojattu liikesalaisuutena sekä siltä ajalta, jona väärinkäyttäjähöyöty liikesalaisuudesta. Vahingonkorvaus voi UTSA:n mukaan pitää sisällään sekä todellisen aiheutuneen vahingon että väärinkäyttäjän saaman perusteettoman edun. Väärinkäytön aiheuttama vahinko ja vahingonkorvauksen määrä voidaan määrittää myös hypoteettisen lisenssimaksun perusteella, jonka väärinkäyttäjäh olisi voinut liikesalaisuutta käyttäessään joutua suorittamaan.

Yhdysvaltojen liittovaltion lain 90 kappaleen § 1836 (3):n, eli DTSA:n, mukaan liikesalaisuuden omistaja tai haltija voi nostaa kanteen liittovaltion tuomioistuimessa, mikäli sen liikesalaisuutta on väärinkäytetty. Sisällöltään UTSA:n ja DTSA:n vahingonkorvaussäännökset ovat hyvin samansisältöiset. Yhdysvaltojen liittovaltion lain 90 kappaleen § 1836 kohdan (3)(B), eli DTSA:n, mukaan kantaja voi vaatia vahingonkorvausta liikesalaisuuden väärinkäytön aiheuttamista todellisista vahingoista ja väärinkäyttäjän saamasta perusteettomasta edusta. Myös DTSA:n säännösten nojalla vahingonkorvauksen määrä voidaan määrittää myös hypoteettisen lisenssimaksun perusteella.

Oikeuskirjallisuuden mukaan vahingonkorvauksen määrän arvioinnissa voidaan lisäksi huomioida esimerkiksi kantajalle aiheutunut voiton menetys taikka vastavuoroisesti vastaajalle väärinkäytöksestä aiheutunut myyntivoitto.²⁷⁵ Sinänsä näilläkin toki tarkoitetaan liikesalaisuuden omistajalle aiheutunutta todellista vahinkoa ja oikeudenloukkaajan saamaa perusteetonta etua. Sekä UTSA:ssa, DTSA:ssa että oikeuskirjallisuudessa esitetyt vahingonkorvauksen määrän arvioinnin apukeinot ja laskentaperusteet ovat jälleen kerran hyvin vastaavat kuin mitä liikesalaisuusdirektiivissä, ja siten Suomen liikesalaisuuslaissakin on.

---

²⁷⁵ Quinto – Singer 2009, s. 264.

5.3.4 Vahingonkorvaus oikeuskäytännössä

Yhdysvaltojen New Castlen piirikunnan korkein oikeus on 23.3.2015 antamassaan tuomiossa *Professional Investigating & Consulting Agency, Inc. v. Hewlett-Packard Company* tuominnut vastaajan suorittamaan vahingonkorvausta liikesalaisuuden väärinkäytöstä. Vastaaja oli tahallisesti väärinkäyttänyt kantajan ohjelmistoa, jonka tuomioistuin katsoi liikesalaisuudeksi. Vastaaja tuomittiin suorittamaan vahingonkorvausta kantajalle yhteensä 1 000 000,00 dollaria. Vahingonkorvaus koostui ensinnäkin kantajalle aiheutuneista todellisista kuluista sekä myyntivoiton menetyksestä, yhteensä 300 000,00 dollaria. Loput 700 000,00 dollaria koostui vastaajan väärinkäytöksellä saamasta perusteettomasta edusta.

Tämän ennakkotapauksen nojalla voidaan todeta, että aiheutuneen vahingon osoittamisessa ja vahingonkorvauksen määrän arvioinnissa käytetään samoja arviointiperusteita, kun Suomessa, kuten edellä mainittu myyntivoiton menetys sekä loukkaajan saama perusteeton etu. Perusteettoman edun osalta on kuitenkin tarpeen huomioda, että Yhdysvalloissa vastaajan saama perusteeton etu katsottiin ennakkoratkaisun mukaan sellaisenaan kantajalle aiheutuneeksi vahingoksi. Suomen oikeusjärjestelmässä taas on katsottu, että vahingon määrää ei sellaisenaan voi perustaa loukkaajan saamaan voittoon, sillä kyse ei ole perusteettoman edunpalautuksesta.²⁷⁶ Tätä ainoastaan käytetään yhtenä arviointiperusteena muiden ohella. Valitettavasti tiivistetystä tuomiosta ei ilmennyt se olennaisin seikka, kuinka menetetyn myyntivoiton määrää on arvioitu.

---

²⁷⁶ Haarmann 2014, s. 393.

6 VAHINGONKORVAUS

6.1 Vahingonkorvausoikeudesta

6.1.1 Yleisistä opeista

Kuten johdannossa on tuotu ilmi, on tutkielmassa syytä luoda katsaus myös vahingonkorvausoikeuden yleisiin oppeihin. Niitä pyritään peilaamaan tutkielman aiheeseen siten, että yleisistä opeista saataisiin tukea ja mahdollisia ratkaisupuja tutkimuskysymykseen. Vahingonkorvausoikeuden yleisten oppien nojalla pohditaan, kuinka yritykselle liikesalaisuusloukkauksen johdosta aiheutunut vahinko kyettäisiin käytännössä osoittamaan ja sitä kautta määrittämään korvauksen määrä.

Vahingonkorvausoikeuden perimmäinen kysymys on, kuinka vahingosta aiheutunut haitta tai haitalliset seuraukset voidaan jakaa vahingon kärsineen ja vahingon aiheuttaneen tahon kesken. Vahingon negatiivisia seuraamuksia pyritään ohjaamaan vahingonkorvausvastuun avulla vahinkoa kärsineeltä vahingon aiheuttaneelle taholle.²⁷⁷ Vahingonkorvausoikeuden tavoite onkin sen korvaava vaikutus – käytännössä tällä tarkoitetaan vahinkoa kärsineen hyvittämistä. Lähtökohtaisena ajatuksena hyvittämisessä on se, että vahinkoa kärsinyt pyritään saattamaan vastaavaan asemaan kuin missä tämä olisi ollut, mikäli vahinkoa ei olisi lainkaan sattunut.²⁷⁸

Seuraavaksi tutkielmassa tarkastellaan ensin vahingonkorvausoikeuden yleisiä oppeja, kuten korvausvastuun edellytyksiä. Sen jälkeen syvennytään hieman tarkemmin aiheutuneen vahingon osoittamiseen sekä korvausmäärän määrittämistä ja laskemista koskeviin ohjeisiin. Keskeisintä tämän tutkimuksen kannalta on nimenomaisesti se, kuinka korvattava vahinko määräytyy vahingonkorvausoikeuden yleisten oppien nojalla. Suurin osa vahingonkorvausoikeuden säännöistä käsittelee nimenomaan korvattavan vahingon määräytymistä.²⁷⁹

6.1.2 Korvausvastuun edellytykset

Vahingonkorvausvastuun keskeisenä edellytyksenä on, että on tapahtunut korvattava vahinko.²⁸⁰ Vahinko on ulkoisen seikan aiheuttama, vahingonkärsijän kannalta epäedullinen ja odottamaton muutos.²⁸¹ Vahingonkorvausoikeudessa vahingot on jaoteltu kolmeen keskeiseen

²⁷⁷ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 8.

²⁷⁸ Hoppu – Hoppu – Hoppu 2020, s. 275.

²⁷⁹ Hemmo 2011, s. 589.

²⁸⁰ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 383.

²⁸¹ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 333.

vahinkolajiin – henkilö-, esine- ja varallisuusvahinkoihin. Vahinkotyyppin lisäksi vahingot on jaoteltu aineettomiin ja aineellisiin vahinkoihin. Mainittakoon myös, että kolmannelle aiheutunut vahinko on eritelty omaksi vahinkolajikseen.²⁸²

Varallisuusvahingot taas on jaoteltu edelleen henkilö- tai esinevahingoista seuraaviin sekä näistä esinevahingoista riippumattomiin varallisuusvahinkoihin. Jälkimmäisiä kutsutaan puhtaiksi varallisuusvahingoiksi.²⁸³ Puhtaat varallisuusvahingot kohdistuvat yleisimmin elinkeinotoimintaan, josta yleisenä esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa jokin yrityksen positiivinen odotus, kuten liikevoitto, jää toteutumatta vahinkotapauksen vuoksi.²⁸⁴ Myös liikesalaisuusloukkauksen johdosta aiheutuneessa vahingossa on kyse puhtaasta varallisuusvahingosta.

Vahingonkorvauslain mukainen vastuu perustuu tuottamukseen. VahL 2 luvun 1 §:n mukaan se, joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen. Edellytyksenä on, ettei siitä, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään, muuta johdu. Tämän katsotaan pitävän sisällään teot, jotka on aiheutettu joko tahallisella teolla tai huolimattomuudella taikka muutoin varomattomuudesta. Korvausvelvollisuutta ei siten vahingonkorvauslain nojalla synny silloin, kun vahingon aiheuttamista ei voida lukea kummankaan, tahallisuuden tai tuottamuksen, piiriin.²⁸⁵ Esimerkkinä tällaisesta ovat tapaturmat.

Kuten vahingonkorvausoikeudessa, myös liikesalaisuusloukkauksen korvausvastuun syntymisen edellyttää tahallisuutta tai huolimattomuutta.²⁸⁶ Liikesalaisuuslain 11 §:n mukaan vahingonkorvausvastuu on sillä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää liikesalaisuutta lain 4 §:n vastaisesti, taikka sillä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden 3 tai 4 §:n vastaisesti.

Vahingonkorvausoikeudessa tehdään jakoa myös sopimusvastuuseen²⁸⁷ sekä sopimuksenulkoiseen vastuuseen. Tämän tutkielman kannalta on keskeistä pureutua näistä nimenomaan sopimuksen ulkoiseen vastuuseen. Mikäli kyse on sopimuksen ulkoisesta puhtaasta

---

²⁸² Hemmo 2011, s. 593.

²⁸³ Hemmo 2002, s. 118.

²⁸⁴ Hemmo 2011, s. 595.

²⁸⁵ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 87–8.8

²⁸⁶ Vapaavuori 2019, s. 319.

²⁸⁷ Sopimusvastuusta on kyse silloin, kun henkilö toiminnallaan loukkaa osapuolten välillä sopimuksella sovittua normia. Sopimuksella henkilö useimmiten ottaa vastuulleen myös sellaisia velvoitteita, joita hänellä ei ilman sopimusta olisi. Ståhlberg – Karhu, s. 47–48.

varallisuusvahingosta, vahingon korvaaminen edellyttää joko vahingonkorvauslain 5 luvun 1 §:n (509/2004) mukaisten erittäin painavien syiden edellytysten olemassaoloa tai vahinkolajin korvauskelpoisuuden vahvistavaa erityissäännöstä. Liikesalaisuusloukkausten osalta on kyse jälkimmäisestä. Ennen liikesalaisuuslakia liikesalaisuusloukkauksia koskeva vahingonkorvaus tuli arvioitavaksi vahingonkorvauslain mukaisten erittäin painavien syiden edellytysten nojalla. Liikesalaisuuslakia valmisteltaessa kuitenkin katsottiin, että liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanon lisäksi myös lainsäädännön selkeyden kannalta olisi perusteltua sisällyttää uuteen liikesalaisuuslakiin vahingonkorvausta koskeva erityissännös, jonka nojalla vahingonkorvaus tulee arvioitavaksi.²⁸⁸

Korvausvelvollisuuden syntyminen edellyttää edellä mainittujen lisäksi sitä, että vahinko on syy-yhteydessä korvausvastuuseen johtavaan toimintaan, tekoon tai laiminlyöntiin.²⁸⁹ Vahingon on täten tullut tapahtua tietyn toiminnan, teon tai laiminlyönnin seurauksena. Yksinkertaistettuna syy-yhteysarvioinnissa vahingon syy pyritään tunnistamaan yhden kysymyksen avulla – olisiko vahinko aiheutunut, mikäli kyseessä olevaa tapahtumaa ei olisi tapahtunut?²⁹⁰ Mikäli kysymykseen vastataan kielteisesti, on selvää, että vahinko on johtunut kyseisestä tapahtumankulusta.²⁹¹

6.1.3 Aiheutuneen vahingon osoittaminen

Liikesalaisuusloukkausten osalta aiheutuneen vahingon osoittaminen on hyvin vaikeaa. Esimerkiksi esineiden osalta on huomattavasti helpompaa osoittaa aiheutunut vahinko, sillä se on käytännössä vahingoittuneen esineen menetetty arvo. Aineettoman omaisuuden, kuten liikesalaisuuden, osalta vahingon osoittaminen ei ole näin yksinkertaista.²⁹²

Vahingon ilmenemistä voi lähestyä pohtien todellisen tapahtumankulun ja hypoteettisen tapahtumankulun välistä eroa. Vahinkoon johtava syy saa aikaan todellisen tapahtumankulun, kun taas kuvitteellinen eli hypoteettinen tapahtumankulku on ainoastaan ajateltavissa oleva tapahtumaketju – ellei todellista tapahtumankulkua olisi ollut, mitä tällöin olisi tapahtunut. Vahinko taas on ero näiden kahden tapahtumankulun välillä, ja korvausmäärän laskemisen voidaan

²⁸⁸ LaVL 8/2018 vp, s. 11.

²⁸⁹ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 383.

²⁹⁰ Tätä syy-yhteysarviointia kutsutaan opiksi välttämättömästä syystä, *conditio sine qua non*. Hemmo 2005, s. 112.

²⁹¹ Hemmo 2005, s. 112.

²⁹² Vapaavuori 2019, s. 331.

katsoa perustuvan tähän erotukseen.²⁹³ Tätä kutsutaan differenssiopin mukaiseksi vahingon määrittämiseksi.²⁹⁴ Differenssiopin mukaan kuvitellaan toteutumatta jääneitä tulevaisuuksia sillä oletuksella, ettei vahinkotekoa olisi lainkaan tapahtunut – lopulta yksi näistä tulevaisuuksista valitaan vertailuperustaksi vahingon määrän arviointiin. Korvausvastuu ei kuitenkaan ulotu poikkeuksellisiin tai odottamattomiin seurauksiin, jonka vuoksi syy-yhteydeltä edellytetään tiettyä normaalisuutta.²⁹⁵

Liikesalaisuusloukkauksia ajattelen edellä esitetty tarkoittaa käytännössä seuraavaa. Todellinen tapahtumankulku voi olla esimerkiksi se, että liikesalaisuuden haltija A (vahingonkärsijä) ja vahingon aiheuttaja B ovat kaksi kilpailevaa yritystä, jotka ovat kilpailleet samasta toimitussopimuksesta. B on oikeudettomasti hankkinut ja käyttänyt A:n liikesalaisuutta ja siten merkittävästi parantanut kilpailuasemaansa, ja lopulta saanutkin kilpaillun toimitussopimuksen itselleen. Hypoteettinen tapahtumankulku tarkoittaa tässä tapauksessa sitä, että pyritään ajattelemaan, mitä tilanteessa olisi tapahtunut, mikäli vahinkotapausta, eli liikesalaisuusloukkausta, ei olisi tapahtunut lainkaan. Hypoteettinen tapahtumankulku olisi se, että ilman liikesalaisuusloukkausta A:lla olisi ollut merkittävä kilpailuetu, jonka vuoksi A olisi mitä ilmeisemmin voittanut kilpailun ja saanut toimitussopimuksen itselleen. Näin ollen tässä esimerkkitapauksessa aiheutunut vahinko on ero todellisen tapahtumankulun ja hypoteettisen tapahtumankulun välillä, eli liikesalaisuuden haltijan menettämästä toimitussopimuksesta saamatta jäänyt voitto. Tilanne ei tietenkään tosiasiaassa ole aivan näin yksioikoinen, mutta kyseinen ajattelu ilmentää vahingon ilmenemisen perusajatuksen.

6.1.4 Täyden korvauksen periaate

Kun aiheutunut vahinko on kyetty osoittamaan, tulee pohdittavaksi, kuinka vahingonkorvauksen määrä lasketaan. Tämä onkin se haastavin osuus, sillä varallisuusvahingoissa vahingon määrän toteen näyttäminen on vaikeaa, jollei lähes mahdotonta. Näin on siitäkin huolimatta, että itse aiheutuneen vahingon määrittäminen olisikin voinut olla helposti osoitettavissa.²⁹⁶

Korvauksen laskemisen perusteena voidaan vahingonkorvausoikeudessa pitää täyden korvauksen periaatetta.²⁹⁷ Tästä keskeisestä periaatteesta on lausuttu jo vahingonkorvauslain esitöissä,

---

²⁹³ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 447–448.

²⁹⁴ Hemmo 2011, s. 590.

²⁹⁵ Karhu 2009, s. 2.

²⁹⁶ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 450.

²⁹⁷ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 451.

joiden mukaan vahinko on korvattava kokonaisuudessaan.²⁹⁸ Kuten vahingonkorvausoikeudessa yleensä, myös liikesalaisuusloukkauksessa korvattavana on tosiasiallinen vahinko täysimääräisenä.²⁹⁹ Täyden korvauksen periaate onkin huomioitu liikesalaisuuslaissa, sillä lain 11 §:n nojalla henkilön on korvattava kaikki liikesalaisuuden haltijalle tosiasiasa aiheutunut vahinko.³⁰⁰

Täyden korvauksen periaatteen perusajatus on se, että vahingonkärsijä saatetaan sellaiseen asemaan, jossa tämä olisi ollut, mikäli vahinkotapahtumaan ei olisi sattunut lainkaan. Vahingonkorvauksella pyritään siten hyvittämään koko vahingonkärsijälle aiheutunut vahinko.³⁰¹ Täyden korvauksen periaatteesta johtuu näin ollen se, että asiassa on selvitettävä ja osoitettava, mikä on nimenomaisen vahinkotapahtuman seurausta ja mikä ei.³⁰² Periaatteen avulla vahingonkorvauksen määrälle asetetaan käytännössä sekä ylä- että alaraja. Vahingonkorvausoikeuden niin kutsutun rikastumiskiellon mukaan vahingonkorvaus ei saa ylittää asetettua ylärajaa siten, että vahingon kärsinyt hyötyisi vahinkotapahtumasta. Vahingonkorvaus ei kuitenkaan saa myöskään alittaa asetettua alarajaa, jolloin vahingonkärsijä ei saavuttaisi sitä asemaa, jossa hän ilman vahinkotapahtumaa olisi.³⁰³

6.1.5 Puhtaan varallisuusvahingon korvaaminen

Elinkeinotoiminnassa aiheutuneet vahingot ovat pääsääntöisesti puhtaita varallisuusvahinkoja. Esimerkkejä elinkeinotoiminnassa aiheutuneista vahinkoseuraamuksista ovat muun muassa myynnin kasvun hidastuminen, markkinaosuuden heikentyminen tai yleinen goodwill-arvon³⁰⁴ heikentyminen.³⁰⁵ Puhtaan varallisuusvahingon ollessa kyseessä vahinko tarkoittaaakin taloudellisen aseman heikentymistä tapahtuneen vahinkoteon vuoksi, ja vahinko on osoitettavissa ainoastaan rahamäärään kohdistuvan todistelun avulla.³⁰⁶

Minkään aukottoman laskentakaavan tai -ohjeen määrittäminen ei ole mahdollista. Tämä johtuu siitä, että puhtaat varallisuusvahingot on hyvin monimuotoinen vahinkotilanteiden ryhmä, ja

---

²⁹⁸ HE 187/1973 vp, s. 13.

²⁹⁹ Vapaavuori 2019, s. 319.

³⁰⁰ HE 49/2018 vp, s. 103.

³⁰¹ Hemmo 2011, s. 589.

³⁰² Arti 1981, s. 40.

³⁰³ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 451–452.

³⁰⁴ Goodwill-arvolla tarkoitetaan yrityksen liikearvoa. Kaisanlahti 2019, pääluku III Tilinpäätös ja tilintarkastus, alaluvun 4 kohta liikearvon hankintamenon aktivointi.

³⁰⁵ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 222–223.

³⁰⁶ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 507.

sitä ei voi mitenkään aukottomasti hallita nojautuen samoihin oikeudellisiin argumentteihin.³⁰⁷ Ratkaisevaa rahamäärän määrittämisessä on todistelu, ja ilmeisten näyttövaikeuksien takia useimmiten puhtaan varallisuusvahingon tapauksissa joudutaankin turvautumaan tapauskohtaiseen arvioon. Arvio tehdään tällöin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 2 §:n (732/2015) mukaisesti³⁰⁸ – OK:n säännöksen mukaan tuomioistuin arvioi määrän, mikäli yksityisoikeudellisen saatavan määrästä ei ole saatavissa uskottavaa näyttöä taikka se olisi saatavissa vain vaikeuksin tai asian laatuun nähden kohtuuttomilla kustannuksilla tai kohtuuttomalla vaivalla. Tässä yhteydessä on kuitenkin tarpeen korostaa, että tuomioistuin arvioi nimenomaisesti aiheutuneen vahingon määrän – määrän arviointia edeltävä aiheutuneen vahingon osoittaminen on edelleen liikesalaisuuden haltijan vastuulla.

Vahinko, kuten liikevoiton menetys, voi olla sidoksissa ajan kulumiseen. Vahinko on lopullista, mikäli menetys ei ole kompensoitavissa. Mikäli menetetty liikevoitto on puolestaan vielä kompensoitavissa, ei vahinko ole lopullista.³⁰⁹ Liikesalaisuusloukkausten kohdalla voitto on kuitenkin käytännössä aina lopullista, sillä luottamuksellinen tieto on jo siirtynyt liikesalaisuuden haltijalta loukkaajan haltuun, eikä luottamuksellista tietoa sinänsä voi palauttaa. Vahinko ei täten ole enää täysin kompensoitavissa.

6.2 Immateriaalioikeuden loukkaus ja vahingonkorvaus

6.2.1 Vahingonkorvauksesta

Liikesalaisuudet rinnastetaan immateriaalioikeuksiin, minkä vuoksi on tarpeen luoda katsaus myös immateriaalioikeuden loukkauksen johdosta suoritettavaan vahingonkorvaukseen. Immateriaalioikeuden loukkausta koskevan vahingonkorvauksen laskeminen tapahtuu vastaavasti kuin edellä kuvattujen taloudellisen vahingon korvausmäärien laskeminen. Immateriaalioikeuksien ollessa kyseessä vahingonkorvausta voi suorittaa menetyksestä, käyttökorvauksena, kärsimyksestä tai haitasta, riippuen loukatusta immateriaalioikeudesta.³¹⁰

Hyvitystä ja käyttökorvausta lähestytään tyypillisesti arvioiden, minkälaisen korvauksen esimerkiksi kyseessä olevan immateriaalioikeuden lisensoiminen olisi tuottanut immateriaalioikeuden haltijalle. Vahingonkorvaus taas kattaa korvauksen kaikesta muusta aiheutuneesta

---

³⁰⁷ Hemmo 2011, s. 595.

³⁰⁸ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 508.

³⁰⁹ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 509.

³¹⁰ Ståhlberg – Karhu 2020, s. 510.

vahingosta.³¹¹ Ainoastaan menetyksen korvausmäärän voi näistä edellä mainituista laskea objektiivisin perustein, muut perustuvat vapaaseen harkintaan. Menetyksen korvauksen laskemisessa lähdetään kahden eri tapahtumaketjun vertaamisesta – tapahtumaketju, joka olisi syntynyt ilman immateriaalioikeuden loukkausta ja tapahtumaketju, joka syntyi immateriaalioikeuden loukkauksen johdosta. Vahingon määrä ilmenee näiden kahden tapahtumaketjun johdosta aiheutuneiden taloudellisten tilanteiden välillä.³¹² Näin ollen tässäkin ilmenee edellä esitetty vahingonkorvausoikeuden differenssioppi ja sen mukainen vahingon määrittäminen.

6.2.2 Esimerkkejä oikeuskäytännöstä

Immateriaalioikeuksien ja liikesalaisuuden samankaltaisuuden ja keskinäisen rinnastettavuuden vuoksi tutkielmassa esitellään seuraavaksi lyhyesti kaksi tuomioistuimen ratkaisua, joissa on otettu kantaa immateriaalioikeuden loukkauksen johdosta suoritettavaan vahingonkorvaukseen.

KKO 1995:202. A oli antanut tahallaan ilman lupaa toistuvasti edelleen vuokrattavaksi B:n tekijänoikeudellisesti suojattuja videotallenteita ja täten syyllistynyt tekijänoikeusrikkokseen. Korkeimman oikeuden ratkaistavana oli, oliko B:lle aiheutunut hyvityksen lisäksi muuta korvattavaa vahinkoa ja haittaa. Lisäksi kyse oli vahingon arvioimisesta oikeudenkäymiskaaren nojalla.

Korkein oikeus on tuomiossaan todennut, että saamatta jäänyt liikevoitto on tekijänoikeuden loukkauksen aiheuttamista taloudellisista vahingoista se tyypillisin. Tuomion mukaan saamatta jääneen voiton lisäksi loukkaus voi aiheuttaa liiketoiminnan arvonannon vähentymisestä ja asiakassuhteiden häiriintymisestä johtuvaa liiketulon menetystä ja muuta taloudellista vahinkoa. Asiassa oli selvitetty, että loukkaus on aiheuttanut yhtiölle markkinahäiriönä ilmenevää vahinkoa, sillä videokasettien muu menekki väheni sekä uusien sopimussuhteiden syntyminen vaikeutui loukkauksen myötä.

Korkeimman oikeuden mukaan edellä mainittujen vahinkojen toteen näyttäminen on vaikeaa, mutta vahinko voisi olla osoitettavissa esimerkiksi kirjanpidollisten selvitysten avulla. Kirjanpidosta voitaisiin osoittaa loukkauksen vaikutus osakeyhtiön vuokraustoimintaan tai selvitys kilpailuolosuhteista. Kyseisessä tapauksessa kirjanpito kuitenkin oli puutteellinen, minkä

³¹¹ Pihlajarinne – Alén-Savikko 2019, pääluke V Immateriaalioikeudet, alaluvun 7 kohta vahingonkorvaus, hyvitys ja muut taloudelliset seuraamukset.

³¹² Ståhlberg – Karhu 2020, s. 510.

vuoksi selvitystä ei kyetty antamaan. Tämän vuoksi tuomioistuin katsoi, että edellytykset vahingon määrän arvioimiselle oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 6 §:n³¹³ nojalla olivat olemassa.

Kuten immateriaalioikeuden loukkauksissa, myös liikesalaisuusloukkauksissa saamatta jäänyt liikevoitto lienee tyypillisin vahinko. Edellä esitetystä korkeimman oikeuden ennakkoratkaisusta ilmenee, että aiheutuneen vahingon osoittamisessa ja siten myös vahingon korvausmäärän arvioinnissa voitaisiin hyödyntää yhtiön kirjanpitoaineistoa. Mikäli liikesalaisuusloukkaus aiheuttaa yhtiölle markkinahäiriötä tai muuta vastaavaa vahinkoa, joka on suoraan näytettävissä toteen yhtiön kirjanpidosta, voitaisiin tätä aineistoa käyttää selvityksenä aiheutuneesta vahingosta. Esimerkkinä tällaisesta voisi olla se, että liikesalaisuusloukkauksen johdosta yhtiön kilpailuasema on merkittävästi heikentynyt, ja heikentyminen ilmenee suoraan esimerkiksi vähentyneinä tuloina tai siten, että yhtiön sopimussuhteiden syntyminen on selvästi vaikeutunut tai vähentynyt loukkauksen jälkeen. Käytännössä tämä toki vaatii sen, että liikesalaisuusloukkauksesta on kulunut riittävä aika, jotta taloudelliset muutokset ovat nähtävissä kirjanpitoaineistosta.

Helsingin HO 3.9.2007 2629. Asiassa oli kyse tilanteesta, jossa vastaajayhtiöt olivat loukanneet A Oy:lle myönnettyä patenttia. Käräjäoikeus vahvisti välituomiolla patenttiloukkauksen ja kielsi toiminnan jatkamisen. Patenttiloukkauksen toteamisen jälkeen A Oy vaati vastaajilta hyvitystä keksinnön hyväksikäyttämisestä sekä vahingonkorvausta toteutumattomista kaupoista sekä saamatta jääneistä voitoista.

Hovioikeuden ratkaisun mukaan hyvityksen määrää ei voinut perustaa lisenssimaksun määrään, sillä asiassa ei ollut esitetty selvitystä patentin lisensoinnista. Hovioikeus kuitenkin katsoi, että vahingonkorvauksen määrää harkittaessa voitiin huomioida teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetun direktiivin mukaisia korvauselementtejä, kuten loukkaajan saama hyöty.

Kuten liikesalaisuusloukkausten kohdalla, myös immateriaalioikeuden loukkauksissa loukkaajan saamaa hyötyä on pidetty eräänä arviointiperusteena korvausmäärää harkittaessa, mikä ilmenee edellä esitetyistä ratkaisuista. Loukkaajan saamaa hyötyä on nimenomaan pidetty vain yhtenä arviointiperusteena. Oikeuskirjallisuudessakin on nimittäin katsottu, että loukkaajan

---

³¹³ Oikeudenkäymiskaaren 17 luku on muutettu lailla 12.6.2015/732, voimaan 1.1.2016. Oikeudenkäymiskaaren voimassa olevan 17 luvun 2 §:n 3 momentti vastaa osittain aiempaa 6 §:ää, jonka mukaan tuomioistuin voi arvioida kohtuuden mukaan määrän, vaikka siitä ei ole näyttöä saatavissa tai se on vain vaikeuksien esitettävissä. HE 46/2014 vp, s. 46–47.

saamaa voitto tulee nimenomaan pitää vain yhtenä arviointiperusteena. Koska kyseessä ei ole edunpalautus, ei vahingon määrää voida perustaa ainoastaan loukkaajan saamaan voittoon.³¹⁴

---

³¹⁴ Haarmann 2014, s. 393.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Liikesalaisuuden määritelmästä

Tutkielman ensimmäinen tarkasteltava kokonaisuus oli liikesalaisuuden määritelmä. Tutkielman tarkoituksena oli tutkia, mikä kaikki tieto voi ylipäänsä olla tulkittavissa liikesalaisuudeksi. Tämän lisäksi tarkoituksena oli analysoida, onko yritysten liikesalaisuuksien suoja parantunut liikesalaisuuskäsitteen määrittelemisen myötä.

Tutkielmassa havaittiin, että käytännössä mikä tahansa elinkeinotoimintaan liittyvä tieto voi olla liikesalaisuus, mikäli kaikki liikesalaisuuslaissa sille asetetut edellytykset täyttyvät. Ensinnäkin tiedon tulee olla salaista – tieto ei saa olla kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa. Näin ollen liikesalaisuuden ulkopuolelle rajataan julkinen tieto sekä tieto, joka on osa henkilön ammattitaitoa tai kokemusta. Toisekseen tiedolla tulee nimenomaan salaisuusominaisuutensa vuoksi olla taloudellista arvoa yrityksen elinkeinotoiminnassa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli tiedon päätyminen väärin käsiin voisi aiheuttaa merkittävää vahinkoa yritykselle, on sillä katsottava olevan taloudellista arvoa yrityksen elinkeinotoiminnassa. Viimeiseksi liikesalaisuuden haltijan on tullut ryhtyä kohtuullisiin toimenpiteisiin salatakseen tiedon, sillä liikesalaisuuden arvokkuus perustuu nimenomaan siihen, että tieto on pidetty salassa.

Liikesalaisuuden määritelmään liittyvä keskeisin tutkielmassa tehty havainto on, että määritelmä on liikesalaisuuslain myötä yhtenäistynyt. Liikesalaisuus on määritelty liikesalaisuuslaissa ja lainsäädäntöä on yhtenäistetty niin, että myös muualla lainsäädännössä viitataan kyseiseen määritelmään. Kansallisen terminologian yhtenäistymisen lisäksi määritelmä on nyt yhtenäinen kaikkialla EU:ssa ja EU-sääntelyn perustuessa TRIPS-sopimukseen, myös kansainvälisesti muuallakin maailmassa. Näin ollen Suomen lainsäädännössä käytetään yhtenäisesti yhtä ainoaa liikesalaisuuden määritelmää, minkä lisäksi liikesalaisuuslain mukainen määritelmä on yhtenäinen myös kansainvälisesti käytettyjen määritelmien kanssa.

Tutkielmassa havaittiinkin kansainvälisen vertailun yhteydessä, että liikesalaisuuslain mukainen määritelmä tosiaan on varsin yhtenäinen myös kansainvälisesti. Ruotsin osalta tämä oli odotettavissa, sillä sekä Ruotsin että Suomen määritelmät on johdettu liikesalaisuusdirektiivistä. Kansainvälinen vertailu kuitenkin osoitti, että myös Yhdysvalloissa liikesalaisuuskäsite on määritelty lähes samalla tavalla kuin Suomessa ja EU:ssa.

Vaikka liikesalaisuuslain mukainen määritelmä noudattaakin pitkälti jo ennen liikesalaisuuslain voimaan tuloa vakiintunutta oikeustilaa, ja uusi määritelmä vain lähinnä selkeyttää sitä, määritelmän yhtenäistymisellä on kuitenkin katsottava olevan konkreettinen merkitys yrityksen aseman ja liikesalaisuuksien suojan kannalta. Määritelmän yhtenäistymisen on katsottava poistavan rinnakkaisten käsitteiden aiheuttamaa epäselvyyttä, mikä taas on omiaan vähentämään lain erilaisia tulkintoja.

Näiden tutkielmassa tehtyjen havaintojen perusteella on katsottava, että liikesalaisuuden määritelmän yhtenäistäminen edistää oikeusvarmuutta sekä yhtenäisiä kilpailuedellytyksiä. Liikesalaisuuksien siviilioikeudellinen suoja ja yritysten asema on näin ollen parantunut aiempaan oikeustilaan nähden. Vaikutukset on nähtävissä niin kansallisesti kuin myös kansainvälisestikin. Koska yritystoiminnan kansainvälistyminen on merkittävästi lisääntynyt ja lisääntyy edelleen, on tämän katsottava olevan merkittävä kehitysaskel liikesalaisuuksien suojassa.

Kansainvälisessä vertailussa havaittiin lisäksi, että sekä Ruotsissa että Yhdysvalloissa liikesalaisuudelta edellytetään tietyn tasoista tarkkuutta. Vertailussa käytettyjen oikeusjärjestelmien tarkastelussa havaittiin, että epätarkkaa ja hyvin yleistä tietoa ei voida katsoa liikesalaisuudeksi. Etenkin Ruotsin osalta on todettava, että koska sekä Suomen että Ruotsin liikesalaisuuden määritelmät on johdettu liikesalaisuusdirektiivistä, voidaan Ruotsin esimerkkiä noudattaen katsoa, että esitettyä tarkkuuden vaatimusta voitaisiin myös Suomessa käyttää yhtenä liikesalaisuuden tunnusmerkkinä arviota tehtäessä.

Yleistä keskustelua on käyty, ja eriäviä mielipiteitä esitetty sen suhteen, onko liikesalaisuuslain mukainen määritelmä liian laaja ja rajaamaton. Tässä kontekstissa tulee kuitenkin pohdittavaksi, olisiko liikesalaisuuden tarkempi määrittely tai rajaaminen ylipäänsä mahdollista tai edes tarkoituksenmukaista. Tutkielmassa on esitelty laajasti erilaisia käytännön esimerkkejä liikesalaisuuksista, mutta minkään tyhjentävän listauksen laatiminen ei ole mahdollista tapauskohtaisen variaatioiden vuoksi. Ottaen huomioon eri elinkeinotoimintojen laaja kirjo, on mahdotonta yksilöidä kaikkea sitä yrityksen elinkeinotoimintaan liittyvää tietoa, joka edes voisi olla tulkittavissa liikesalaisuudeksi. Yrityksen elinkeinotoimintaan liittyvä luottamuksellinen tieto voi vaihdella merkittävästi riippuen esimerkiksi yrityksen toimialasta.

Vaikka tietojen yksilöiminen olisikin mahdollista, on todettava, ettei tällaisen tyhjentävän listauksen laatiminen olisi millään tavoin tarkoituksenmukaista. Liikesalaisuutta ei ole tehtyjen

havaintojen mukaan perusteltua määritellä nykyistä tarkemmin, sillä sen tulee nimenomaisesti sopia lukuisiin eri tilanteisiin riippumatta tiedon tosiasiallisesta luonteesta, salaisuusasteesta, laillisesta haltijasta, kyseessä olevasta oikeudenloukkaajasta tai kulloinkin käsillä olevasta soveltamistilanteesta. Tutkielmassa havaittiin, että nykyinen sääntely mahdollistaa sen, että käytännössä mikä tahansa kullekin yritykselle merkityksellinen ja arvokas luottamuksellinen tieto voi saada siviilioikeudellista suojaa liikesalaisuuslain nojalla. Tämän on katsottava edistäneen yritysten asemaa ja liikesalaisuuksien suojaa merkittävästi. Asian nykyistä oikeustilaa ei täten ole tarpeen muuttaa.

Toki sääntelyn laajuus ja tarkempi rajaamattomuus johtavat käytännössä väistämättä siihen, että liikesalaisuusloukkauksen osapuolet tulevat todennäköisesti aina olemaan eri mieltä siitä, onko riidan kohteena oleva tieto yrityksen liikesalaisuus vai ei. Nämä asiat päätyvät viime kädessä tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolloin jokainen erimielisyys tullaan ratkaisemaan tapauskohtaisesti. Liikesalaisuuden määritelmän yhtenäistymisen johdosta tuomioistuimen suorittama tapauskohtainen harkinta on kuitenkin aiempaa helpompaa, kun liikesalaisuusominaisuuden tarkastelua voi lähestyä edellä tässä tutkielmassa esitetyn kolmijaon mukaisesti.

7.2 Aiheutuneen vahingon osoittamisesta

Toinen keskeinen tarkastelun kohde tutkielmassa oli aiheutuneen vahingon osoittaminen liikesalaisuusloukkauksissa. Käytännössä tutkielmassa pyrittiin tutkimaan sitä, kuinka osoittaa yritykselle liikesalaisuusloukkauksen johdosta aiheutunut vahinko, ja kuinka korvausmäärän suuruus kyetään tällöin käytännössä määrittämään.

Ensinnäkin on todettava, että tutkielmassa havaittiin, että uuden liikesalaisuuslain mukaisen vahingonkorvaussäännöksen on katsottava olevan iso kehitysaskel yritysten liikesalaisuuksien suojassa. Aiemmin yritykselle liikesalaisuusloukkauksen johdosta aiheutuneita puhtaita varallisuusvahinkoja korvattiin lähinnä VahL 5 luvun 1 §:n nojalla. Säännöksen mukaan oikeus korvaukseen on vain, mikäli vahinko on aiheutettu rangaistavaksi säädettyllä teolla tai korvaamiseen on muutoin erittäin painavia syitä. Liikesalaisuuslain myötä yritykselle aiheutuneiden puhtaiden varallisuusvahinkojen korvaaminen kuitenkin perustuu erillislakiin, jolloin rangaistavaksi säädettyä tekoa taikka erittäin painavia syitä ei edellytetä. Näin ollen yrityksellä on aiempaa paremmat mahdollisuudet korvaukseen kärsimästään vahingosta. Oikeusjärjestelmän tulisi pyrkiä minimoimaan eri liiketoimista aiheutuvat liiketoimikustannukset, ja uuden vahingonkorvausta koskevan sääntelyn on katsottava tähän tarkoitukseen.

Tutkielmassa havaittiin, että liikesalaisuutta loukanneen on korvattava kaikki liikesalaisuuden haltijalle tosiasiasa aiheutunut vahinko. Toisin sanoen liikesalaisuuden haltija pyritään saattamaan taloudellisesti vastaavaan asemaan kuin missä tämä olisi ollut ilman vahinkotapahtumaa. Liikesalaisuusloukkauksissa yritykselle tosiasiasa aiheutunut vahinko tarkoittaa käytännössä erilaisia taloudellisia vahinkoja. Tutkielmassa havaittiin, että tyypillisiä liikesalaisuuden haltijalle aiheutuneita vahinkoja ovat esimerkiksi kilpailuedun menettäminen, mainehaitta, menetetty liikevoitto, myynnin kasvun hidastuminen, erilaiset markkinahäiriöt, kuten markkina-aseman heikentyminen, yleisen goodwill-arvon heikentyminen, liiketoiminnan yleisen arvon vähentyminen, asiakassuhteiden häiriintyminen, sopimussuhteiden menettäminen tai uusien solmittavien sopimussuhteiden väheneminen taikka muu liiketulon menetys sekä käytännössä mikä tahansa muu taloudellinen vahinko.

Kun kyseessä on liikesalaisuusloukkaus, aiheutuneen vahingon osoittaminen on kuitenkin hyvin vaikeaa, sillä liikesalaisuusloukkauksesta aiheutuvat vahingot ovat tyypillisesti hyvin vaikeasti ennakoitavia ja arvioitavia. Tutkielmassa kuitenkin havaittiin erilaisia keinoja, joilla muun muassa edellä mainittuja vahinkoja voitaisiin pyrkiä osoittamaan tai näyttämään toteen.

Tutkielmassa havaittiin, että merkittävin lisä aiempaan liikesalaisuuksien suojaan koskevaan sääntelyyn on liikesalaisuuslain esitöissä mainittu liikesalaisuutta loukanneen saama perusteetoman hyödyn huomioiminen vahingonkorvausta arvioitaessa. Lisäyksen on katsottava parantaneen liikesalaisuuden haltijan mahdollisuuksia vahingonkorvauksen saamiseen, sillä liikesalaisuutta loukanneen saaman hyödyn osoittaminen on useimmiten huomattavasti helpompaa kuin liikesalaisuuden haltijalle aiheutuneen vahingon osoittaminen.

Tutkielmassa kuitenkin havaittiin, että loukkaajan saamaan hyötyyn arviointiperusteena tulee suhtautua varauksella. Loukkaajan saaman hyödyn ja liikesalaisuuden haltijalle aiheutuneen vahingon välille ei voida vetää on yhtä suuri kuin -merkkiä. On täysin mahdollista, että loukkaaja hyötyy liikesalaisuudesta taloudellisesti enemmän kuin mitä liikesalaisuuden haltija olisi itse hyötynyt. Näin ollen on mahdollista, että loukkaajan saama hyöty on rahamääräisesti suurempi kuin mitä liikesalaisuuden haltija saamatta jäänyt voitto olisi ollut. Vahingonkorvausoi-keuden rikastumiskiellon mukaan tuota ylimenevää osuutta ei voida korvata vahingonkorvauksena. Se, että liikesalaisuuden loukkaajan saamaa hyötyä voidaan kuitenkin edes käyttää apuna vahingonkorvauksen määrän määrittämisessä, helpottaa vahingon arvioimista, sillä

liikesalaisuuden haltijan saamatta jääneen voiton määrän arviointi perustuu kuitenkin useimpien hyvin epävarmoihin tekijöihin, toisin kuin saadun hyödyn arviointi.

Kansainvälisen vertailun yhteydessä havaittiin, että myös sekä Ruotsissa että Yhdysvalloissa liikesalaisuutta loukkaavan henkilön saamaa hyötyä on pidetty merkittävänä perusteena vahingon määrän arvioinnissa. Vertailussa kuitenkin havaittiin, että myös Ruotsissa loukkaajan saamaa hyötyä on pidetty nimenomaisesti vain yhtenä arviointiperusteena – vahingonkorvauksen määrää ei ole perustettu ainoastaan tämän seikan varaan.

Lisäksi tutkielmassa havaittiin, että aiheutunutta vahinkoa voi pyrkiä osoittamaan kehittämiskustannusten avulla. Tämänkin arviointiperusteen osalta on kuitenkin tarpeen olla hieman varuillaan, ja on tärkeää huomioida, että kehittämiskustannukset eivät välttämättä korreloidu suoraan saamatta jääneeseen voittoon. Yritys on voinut panostaa merkittävästi jonkin tuotteen kehittämiseen, mutta se ei kuitenkaan automaattisesti takaa tuotteen arvoa tai tuotteesta saatua myyntivoittoa. Myös tämän arviointiperusteen osalta tulee huomioitavaksi vahingonkorvausoikeuden rikastumiskielto, sillä tuotteesta tosiasiallisesti saadut tuotot eivät välttämättä kohtaa kehityskustannusten kanssa.

Tutkielmassa havaittiin, että oikeuskäytännössä aiheutunutta vahinkoa on pyritty osoittamaan edellä mainittujen lisäksi myös esimerkiksi kirjanpidollisten selvitysten avulla. Yrityksen kirjanpidosta voi mahdollisesti olla osoitettavissa liikesalaisuusloukkauksen negatiivinen taloudellinen vaikutus muun muassa vähentyneenä liiketulona taikka menetettyinä asiakassuhteina. Tämän arviointiperusteen kohdalla täytyy kuitenkin ottaa huomioon eräs liikesalaisuusloukkausten ongelma – vahinkojen hidas realisoituminen. Liikesalaisuuden johdosta aiheutunut vahinko, kuten menetetty liikevoitto tai markkinoiden häiriintyminen, voi tosiasiallisesti realisoitua vasta hyvinkin pitkän ajan kuluttua. Tämä on omiaan aiheuttamaan lisää ongelmia aiheutuneen vahingon määrittämiseen.

Kansainvälisessä vertailussa havaittiin lisäksi, että Ruotsissa, jonka liikesalaisuuksia koskeva sääntely perustuu myös liikesalaisuusdirektiiviin, on vahingonkorvausta arvioitaessa otettu huomioon muun muassa osapuolten yleisiä olosuhteita, oikeudenloukkaajan aikomuksia sekä sitä, mitä liikesalaisuuden asianmukainen hankkiminen tai kehittäminen olisi mahdollisesti kustantanut. Näitä voidaan yhteisen sääntelypohjan vuoksi pitää varteenotettavina arviointiperusteina myös Suomen oikeusjärjestelmässä.

Tutkielmassa havaittiin, että minkäänlaista aukotonta keinoa vahinkojen osoittamiselle ja korvausmäärän määrittämiselle ei ole olemassa, sillä puhtaat varallisuusvahingot ovat hyvin monimuotoinen vahinkotilanteiden ryhmä, ja sitä ei voi mitenkään aukottomasti hallita nojautuen samoihin oikeudellisiin argumentteihin. On vain apukeinoja, joiden avulla pyritään hahmottamaan ja näyttämään toteen yritykselle tosiasiaassa aiheutunut vahinko.

Aiheutuneiden vahinkojen osoittamisen hankaluuden vuoksi on tarpeen korostaa myös tuomioistuimessa tapahtuvan henkilötodistelun merkitystä. Yritykselle aiheutunutta mainehaittaa, liikevoiton menetyksiä, menetettyjä asiakassuhteita tai sopimuskumppaneita taikka muuta vahinkoa voi pyrkiä osoittamaan henkilötodistelun avulla – yrityksen johto, työntekijät tai mahdolliset yhteistyökumppanit osaavat parhaiten kertoa yrityksen muuttuneesta tilasta. Henkilötodistelun osalta on kuitenkin tarpeen huomioida, että todistelun arvon ja luotettavuuden lisäämiseksi kertomusten tueksi olisi kyettävä esittämään muutakin sitä tukevaa todistelua.

Kuten muissakin puhtaan varallisuusvahingon tapauksissa, myös liikesalaisuusloukkauksissa ilmeisten ja varsin todennäköisten näyttövaikeuksien vuoksi voi lopulta olla tarpeen turvautua tapauskohtaiseen arvioon. Viime kädessä liikesalaisuuden haltija voikin pyytää tuomioistuinta arvioimaan aiheutuneen vahingon suuruuden. Mikäli yksityisoikeudellisen saatavan määrästä ei ole saatavissa uskottavaa näyttöä taikka se olisi saatavissa vain vaikeuksin tai asian laatuun nähden kohtuuttomilla kustannuksilla tai kohtuuttomalla vaivalla, tuomioistuin voi arvioida korvauksen määrän oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 2 §:n nojalla. Tämä kuitenkin edellyttää, että liikesalaisuuden haltija on kyennyt osoittamaan sille aiheutuneen vahingon, sillä tuomioistuin arvioi nimenomaisesti ainoastaan aiheutuneen vahingon määrän.

7.3 Lopuksi

Tutkielmassa havaittiin, että yritysten liikesalaisuuksien suoja ja siten myös yritysten asema on liikesalaisuuslain myötä parantunut aiempaan oikeustilaan nähden huomattavasti. Kehittyneestä sääntelystä huolimatta liikesalaisuuksista puhuttaessa on kuitenkin edelleen korostettava salassapitosopimusten merkitystä liiketoiminnassa. Salassapitosopimuksilla voidaan laajentaa ja täsmentää liikesalaisuuksien lakisääteistä suojaa ja siten entisestään parantaa yritysten asemaa.

Salassapitosopimusten lisäksi yritysten kannalta on merkittävää kiinnittää erityistä huomiota muihinkin ennakoiviin toimiin, kuten esimerkiksi siihen, kuinka luottamukselliset tiedot

tosiasiassa salataan. Salassapitosopimuksenkin merkittävin seikka lienee juuri sen ennaltaehkäisevä vaikutus liikesalaisuuksien suojaan – sopimuksen avulla yritys korostaa luottamuksellisen tiedon salassapidon tärkeyttä, osoittaa liikesalaisuuden haltijan salassapitointressiä sekä osoittaa ryhtyneensä kohtuullisiin toimenpiteisiin salatakseen tiedon. Toisin sanoen salassapitosopimuksen avulla yritys varmistaa, että kaikki tietoa koskevat liikesalaisuuslain mukaiset edellytykset ovat olemassa ja tarvittaessa toteen näytettävissä.